

Večletni nacionalni načrt
uradnega nadzora v
Republiki Sloveniji,
za obdobje
2025 - 2029

Ministrstvo za zdravje
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Ministrstvo za finance

Številka: U0611-15/2025/22

Verzija 1

Datum: junij 2025

Pristojni organ	Direktor/ica oziroma glavni inšpektor	Podpis
Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin	Vida Znoj	
Finančna uprava Republike Slovenije	Peter Grum	
Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo	mag. Igor Kotnik	
Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije	mag. Edis Grcić	

1. UVOD.....	6
2. PRISTOJNI ORGANI ZA PRIPRAVO MANCP IN ENOTNI ORGAN V DRŽAVI ČLANICI ZA KOORDINACIJO DELA IN POROČANJE	7
2.1. PRISTOJNI ORGANI ZA PRIPRAVO MANCP	7
2.2. KOORDINACIJA PRISTOJNIH ORGANOV	7
2.3. KONTAKTNI PODATKI	7
3. VSEBINA VEČLETNEGA NACIONALNEGA NAČRTA NADZORA.....	9
3.1. STRATEGIJA IN OKVIR	9
3.1.1. Strateški cilji večletnega nacionalnega načrta nadzora	9
3.1.2. Kategorizacija tveganja (referenčne smernice: oddelek D.1.2)	13
3.1.2.1. UVHVVR	13
3.1.2.2. ZIRS.....	14
3.1.2.3. IRSKGLR	14
3.2. STRUKTURNI OKVIR URADNEGA NADZORA	16
3.2.1. Določitev pristojnih organov (referenčne smernice: oddelek D.2.1)	16
3.2.2. Imenovanje uradnih in nacionalnih referenčnih laboratorijev	16
3.2.3. Prenos nalog na pooblaščen teles ali fizične osebe (referenčne smernice: oddelek D.2.2)	17
3.3. SPLOŠNA ORGANIZACIJA IN UPRAVLJANJE URADNEGA NADZORA	20
3.3.1. Pristojni organi	20
3.3.1.1. UVHVVR	20
3.3.1.2. ZIRS.....	22
3.3.1.3. IRSKGLR	23
3.3.1.4. FURS	24
3.3.2. Nadzorni sistemi	24
3.3.2.1. UVHVVR	25
3.3.2.1.1. Varnost, zanesljivost in neoporečnost živil v vseh fazah proizvodnje, predelave in distribucije živil, vključno s pravili za zagotavljanje poštenih praks v trgovini in varovanje interesov potrošnikov in informacij, ter o proizvodnji in uporabi materialov in snovi, namenjenih za stik z živali.....	26
3.3.2.1.2. Namerno sproščanje gensko spremenjenih organizmov (GSO) v okolje zaradi proizvodnje živil in krme.....	29
3.3.2.1.3. Varnost krme v vseh fazah proizvodnje, predelave, distribucije in uporabe, vključno s pravili za zagotavljanje poštenih praks v trgovini ter varovanje zdravja, interesov in obveščenosti potrošnikov.....	29
3.3.2.1.4. Zahteve glede zdravja živali.....	29
3.3.2.1.5. Preprečevanje in čim večje zmanjševanje tveganja za zdravje ljudi in živali, ki jih predstavljajo živalski stranski proizvodi (ŽSP) in pridobljeni proizvodi (PP)	34
3.3.2.1.6. Zahteve glede dobrobiti živali	36
3.3.2.1.7. Ukrepi varstva pred škodljivimi organizmi rastlin	37
3.3.2.1.8. Zahteve o dajanju FFS na trg ter njihova uporaba za doseganje trajnostne rabe pesticidov	41
3.3.2.1.9. Ekološka pridelava in označevanje ekoloških proizvodov	44
3.3.2.1.10. Uporaba in označevanja »zaščitene oznake porekla«, »zaščitene geografske oznake« in »zajamčenih tradicionalnih posebnosti«	46
3.3.2.2. IRSKGLR	48
3.3.2.2.1. Inšpekcija za vinarstvo.....	48
3.3.2.2.2. Inšpekcija za kmetijstvo.....	48
3.3.2.2.3. Inšpekcija za gozdarstvo.....	49
3.3.2.3. FURS	49
3.3.2.4. ZIRS.....	49
3.3.3. Usposabljanje	50
3.3.4. Postopek pregleda in obnavljanja večletnega nacionalnega načrta nadzora	50
3.4. OBVLADOVANJE IZREDNIH DOGODKOV	50
3.4.1. Zdravje živali.....	51
3.4.2. Zdravje rastlin.....	52
3.4.3. Varnost hrane.....	54

3.5. SISTEMI OBVEŠČANJA.....	55
4. POSTOPKI ZA PREVERJANJE NADZORA IN NOTRANJE PRESOJE	56
4.1. UVHVVR	56
4.2. IRSKGLR.....	57
4.3. FURS	57
4.4. ZIRS.....	57
5. ZBIRANJE INFORMACIJ MED IZVAJANJEM MANCP IN POROČANJE EVROPSKI KOMISIJI	58
5.1. POROČANJE	58
5.2. PREGLEDNOST URADNEGA NADZORA.....	58
PRILOGE	59
PRILOGA 1: DOLOČANJE POGOSTOSTI NADZORA IN NAČIN NAČRTOVANJA ZA OBRATE JAVNE PREHRANE (OJP).....	59
PRILOGA 2: SHEME POSAMEZNIH SISTEMOV URADNEGA NADZORA	61
PRILOGA 3: SHEME REGISTRACIJE IN IDENTIFIKACIJE ŽIVALI	69

SEZNAM KRATIC

AGES	Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit GmbH
ARSKTRP	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja
CRD	Centralni register drobnice
CRG	Centralni register goveda
CRK	Centralni register kopitarjev
CRPŠ	Centralni register prašičev
DSNB	Državno središče za nadzor bolezni
EFSA	Evropska agencija za varnost hrane
EIRŽ	Evidenca imetnikov rejnih živali
EPDČ	Ekvivalent polnega delovnega časa
EURL	Referenčni laboratorij Evropske unije
FFS	Fitofarmacevtska sredstva
FU	Finančni urad
FURS	Finančna uprava Republike Slovenije
GIS	Gozdarski inštitut Slovenije
G-MID	Identifikacijska številka gospodarstva
GRM	Gozdni reprodukcijski material
GSO	Gensko spremenjeni organizmi
HACCP	Analiza tveganja in ugotavljanja kritičnih kontrolnih točk
IHPS	Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije
IMSOC	Računalniško podprt sistem upravljanja informacij za uradni nadzor
IPD	Izvajalec poslovnih dejavnosti
IRSKGLR	Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo
IRSOE	Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in energijo
IS UVHVVR	Informacijski sistem (IS) UVHVVR
IVHVVR	Inšpekcija za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
JAZMP	Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke
KGZ	Kmetijsko gozdarski zavod (Nova Gorica; Novo mesto; Celje; ...)
KGZS	Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
KIS	Kmetijski Inštitut Slovenije
KMG-MID	Identifikacijska številka kmetijskega gospodarstva
KŠO	Karantenski škodljivi organizem
LPM	Lesen pakirni material
LSNB	Lokalno središče za nadzor bolezni
MANCP	Večletni nacionalni načrt uradnega nadzora v Republiki Sloveniji
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MOPE	Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo
MVP	Mejna veterinarska postaja
MKT	Mejna kontrolna točka
MZ	Ministrstvo za zdravje
NIB	Nacionalni inštitut za biologijo
NLZOH	Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano

NPNS	Nacionalni program nadzora salmonel
NRL	Nacionalni referenčni laboratorij
NVI	Nacionalni veterinarski inštitut
OJP	Obrat javne prehrane
OU	Območni urad UVHVVR
PID	Pooblaščen izvajalec dejavnosti
PP	Pridobljeni proizvodi
PŽB	Predelane živalske beljakovine
RASFF	Sistem hitrega obveščanja za hrano in krmo
RČ	Register čebelnjakov
RKG	Register kmetijskih gospodarstev
RPL	Rastlinski potni listi
SKP	Skupna kmetijska politika
UC	Uprava za carine
UL	Uradni laboratorij
UN	Uradni nadzor
UV	Uradni veterinar
UVHVVR	Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
VACCP	Ocena ranljivosti na kritičnih kontrolnih točkah
VHS	Veterinarsko-higienska služba
VVO	Vodovarstveno območje
WOAH	Svetovna organizacija za zdravje živali
ZGRM	Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije
ZIRS	Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije
ŽSP	Živalski stranski proizvodi

1. Uvod

Večletni nacionalni načrt uradnega nadzora v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: MANCP) je pripravljen za obdobje 2025 do 2029.

Uradni nadzor v državi mora temeljiti na MANCP, ki je pripravljen v skladu z Uredbo o uradnem nadzoru (EU) 2017/625. Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2017/625/EU). MANCP je pripravljen v skladu z zahtevami iz členov 109 – 111 Uredbe (EU) 2017/625.

MANCP vključuje področja, navedena v členu 1(2) Uredbe 2017/625/EU za izvajanje uradnega nadzora, za katera se preverja skladnost s pravili, ne glede na to, ali so določena na ravni Unije ali jih določijo države članice za uporabo zakonodaje Unije, na področjih:

1. živil ter varnosti, zanesljivosti in njihove neoporečnosti v vseh fazah proizvodnje, predelave in distribucije, vključno s pravili za zagotavljanje poštenih praks v trgovini in varovanje interesov potrošnikov vključno z informacijami o živilih, ter proizvodnjo in uporabo materialov in snovi, namenjenih za stik z živilii;
2. namernega sproščanja gensko spremenjenih organizmov (GSO) v okolje;
3. krme ter varnosti krme v vseh fazah proizvodnje, predelave, distribucije in uporabe krme, vključno s pravili za zagotavljanje poštenih praks v trgovini ter varovanje zdravja, interesov in obveščenosti potrošnikov;
4. zahtev glede zdravja živali;
5. preprečevanja ali zmanjševanja tveganja za zdravje ljudi in živali, ki jih povzročajo živalski stranski proizvodi in pridobljeni proizvodi;
6. zahtev glede dobrobiti živali;
7. ukrepov varstva pred škodljivimi organizmi rastlin;
8. zahtev za dajanje na trg in uporabo fitofarmacevtskih sredstev ter trajnostne rabe pesticidov, razen glede naprav za nanašanje pesticidov;
9. ekološke pridelave in označevanja ekoloških proizvodov;
10. uporabe in označevanja zaščitenih označb porekla, zaščitenih geografskih označb in zajamčenih tradicionalnih posebnosti in drugih shem kakovosti.

2. Pristojni organi za pripravo MANCP in enotni organ v državi članici za koordinacijo dela in poročanje

2.1. Pristojni organi za pripravo MANCP

V skladu z 28. členom Uredbe o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmacevtskih sredstev (Uradni list RS, št. 129/20 in 32/24) je za izvajanje členov 109 in 113 Uredbe 2017/625/EU pristojni organ UVHVVR: za usklajevanje priprave in posodabljanje MANCP, za zbiranje informacij in poročanje Evropski komisiji. Z drugimi pristojnimi organi iz te uredbe UVHVVR sklene dogovor o medsebojnem obveščanju in sodelovanju.

Za izvajanje Uredbe 625/2017/EU so v skladu s predpisi, ki urejajo področja člena 1(2) Uredbe 2017/625/EU, in predpisom, ki ureja organe v sestavi ministrstev, pristojni naslednji organi:

- Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljnjem besedilu: UVHVVR),
- Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (v nadaljnjem besedilu: IRSKGLR),
- Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZIRS),
- Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS),

vsak v skladu s svojimi pristojnostmi.

2.2. Koordinacija pristojnih organov

Naloge UVHVVR obsegajo:

- a) usklajevanje priprave večletnega nacionalnega načrta nadzora med vsemi pristojnimi organi, odgovornimi za uradni nadzor, v skladu s 109. členom Uredbe (EU) 2017/625 in z 28. členom Uredbe o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmacevtskih sredstev (Uradni list RS, št. 129/20 in 32/24);
- b) posodabljanje MANCP;
- c) zbiranje informacij o izvajanju večletnega nacionalnega načrta nadzora v zvezi s predložitvijo letnih poročil iz člena 113 Uredbe 2017/625/EU in koordinacijo priprave letnega poročila MANCP za Republiko Slovenijo ter predložitve Komisiji;
- d) usklajevanje potrebnih pregledov in dopolnitev večletnega nacionalnega načrta nadzora in posodobitev načrta v skladu s členom 111(2) Uredbe 2017/625/EU.

2.3. Kontaktni podatki

Organ, pristojen za koordinacijo	Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR)
Naslov	Dunajska 22, 1000 Ljubljana
E-naslov	gp.uvhvvr@gov.si
E-povezava	https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/uprava-za-varno-hrano-veterinarstvo-in-varstvo-rastlin/
Telefon	01 / 300 13 00

Drugi pristojni organi	
	Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (IRSKGLR)
Naslov	Dunajska 58, 1000 Ljubljana
E-naslov	irskglr.mkgp@gov.si
E-povezava	https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/inspektorat-za-kmetijstvo-gozdarstvo-lovstvo-in-ribistvo/
Telefon	01 / 434 57 00
	Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije (ZIRS)
Naslov	Vožarski pot 12, 1000 Ljubljana
E-naslov	gp.zirs@gov.si
E-povezava	https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/zdravstveni-inspektorat/
Telefon	01 / 280 38 02
	Finančna uprava Republike Slovenije (FURS)
Naslov	Šmartinska cesta 55, 1000 Ljubljana
E-naslov	gfu.fu@gov.si
E-povezava	https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/financna-uprava-republike-slovenije/
Telefon	01 / 478 38 00

3. Vsebina večletnega nacionalnega načrta nadzora

Uradni nadzor se mora izvajati v vseh členih agroživilske verige in vključuje področja iz člena 1(2) Uredbe 2017/625/EU. Sistem je obsežen in kompleksen, zato zahteva koordiniran interdisciplinarni pristop več pristojnih organov in številnih drugih inštitucij v državi in zunaj nje. V MANCP je predstavljena organizacija in delovanje sistema uradnega nadzora in podaja informacije o drugih uradnih dejavnostih, ki so pomembne za razumevanje večletnega nacionalnega načrta uradnega nadzora.

3.1. Strategija in okvir

Pristojni organi izvajajo uradni nadzor nad vsemi izvajalci dejavnosti ustrezno pogosto, na podlagi ocene tveganja. Za učinkovito delovanje sistema za zagotavljanje varnosti hrane in krme je nujno sistem nenehno izboljševati. Zato je treba določiti splošne strateške cilje sistema uradnega nadzora, ki bodo doseženi z izvedbo ciljev navedenih po posameznih področjih, navedenih v letnih načrtih dela posameznih uradnih organov.

3.1.1. Strateški cilji večletnega nacionalnega načrta nadzora

Skrb za zdravje ljudi je danes eden izmed glavnih ciljev držav članic EU in je v neposredni povezavi z zagotavljanjem zdrave in varne prehrane.

Strateški cilji večletnega nacionalnega načrta nadzora Republike Slovenije so pripravljeni v skladu s splošnimi načeli iz Uredbe 2017/625/EU ter se navezujejo na zaščito zdravja ljudi in živali ter varstva rastlin in varovanja interesov potrošnikov. V agroživilski verigi obstajajo različna tveganja, ki spodbujajo proizvajalce na vseh stopnjah verige, da jih prepoznajo, jih odpravijo ali jih vzdržujejo na sprejemljivi ravni z namenom zagotavljanja varnosti z živila. Zavedanje ljudi o tveganjih, povezanih z živili narašča, tako pri nas kot drugod v svetu. Strateški cilji postavljajo okvir za načrtovanje, izvajanje, analizo in vrednotenje uradnega nadzora, ki ga letno izvajajo pristojni organi.

Splošni strateški cilji v načrtovanem obdobju bodo temelj za določanje posebnih strateških ciljev na posameznih področjih, ki vključujejo:

1. Izboljšanje koordiniranega interdisciplinarnega pristopa k izvajanju uradnih nadzorov.
1. Krepitev in razvoj sistema uradnega nadzora varnosti hrane in krme ter na področju varstva rastlin.
2. Nadaljevanje in krepitev pristopa k izvajanju uradnega nadzora na podlagi ocene tveganja, analize in ocene učinkovitosti metod uradnega nadzora.
3. Nadaljevanje in povečanje transparentnosti izvajanja uradnega nadzora, z zagotavljanjem informacij, potrebnih potrošnikom za sprejemanje odločitev pri nakupu in uživanju živil.
4. Krepitev in razvoj metod uradnega nadzora za zagotavljanje poštenih praks v trgovini in varovanje interesov potrošnikov oziroma preprečevanje goljufivih ali zavajajočih praks.
5. Krepitev odziva na morebitna tveganja za zdravje ljudi, živali in rastlin, dobrobit živali in okolje zaradi živali in blaga, ki vstopajo v Unijo.
6. Učinkovito zaščito zdravja ljudi, živali in rastlin, dobrobiti živali in zaščito okolja.
7. Izboljšanje in razvoj uradnega nadzora v primarni proizvodnji živil, zdravja živali in proizvodnjo blaga rastlinskega in živalskega izvora.
8. Krepitev in razvoj metod uradnega nadzora na področju krme, katere varnost je pogoj za zagotavljanje varnih živil živalskega izvora.
9. Krepitev in razvoj metod uradnega nadzora na področju živalskih stranskih proizvodov.
10. Modernizacija informacijske podpore pri izvajanju uradnega nadzora.

Kazalniki uspešnosti uresničevanja zastavljenih strateških ciljev

Strateški cilj št.: 1		
Izboljšanje koordiniranega interdisciplinarnega pristopa k izvajanju uradnih nadzorov		
Operativni cilj	Izvajanje / ukrepi / metode	Kazalniki
krepitev sodelovanja med pristojnimi organi in drugimi deležniki na posameznih področjih nadzora v agroživilski verigi	- izvedba interdisciplinarnih sestankov pristojnih organov in drugih deležnikov - izmenjava informacij med organi - formalno imenovanje interdisciplinarnih skupin - sporazumi o sodelovanju med organi - protokoli o izvajanju nadzorov na posameznih področjih dela - izvedba usklajenih skupnih nadzorov	- število interdisciplinarnih skupin - število sporazumov in protokolov med organi - število usklajenih skupnih nadzorov - število ugotovljenih neskladnosti in pravnomočno uveljavljenih inšpekcijskih ukrepov
Strateški cilj št.: 2		
Krepitev in razvoj sistema za uradni nadzor varnosti hrane in krme ter na področju varstva rastlin		
Operativni cilj	Izvajanje / ukrepi / metode	Kazalniki
krepitev in razvoj sistema za uradni nadzor varnosti hrane in krme ter na področju varstva rastlin	- priprava sistemskih navodil glede izvajanja uradnega nadzora, implementacija novih področjih nadzora in revizija sistema obstoječih nalog nadzora - izobraževanje inšpektorjev - specializacija inšpektorjev - imenovanje ekspertnih skupin - vzpostavitev novega informacijskega sistema in ažurno spremljanje izvajanje dela - krepitev tehnične opremljenosti izvajalcev uradnega nadzora	- izvedba verifikacij in presoj - število izvedenih izobraževanj - število ekspertnih skupin in delež ugotovljenih neskladij
Strateški cilj št.: 3		
Nadaljevanje in krepitev pristopa k izvajanju uradnega nadzora na podlagi ocene tveganja, analize in ocene učinkovitosti metod uradnega nadzora		
Operativni cilj	Izvajanje / ukrepi / metode	Kazalniki
vrednotenje in nadaljnji razvoj kontrol na podlagi tveganja v skladu z določbami prvega odstavka 9. člena Uredbe (EU) 2017/625 na vseh področjih	- razvoj sistema ocenjevanja tveganja po posameznih področjih nadzora - verifikacija uradnega nadzora - izobraževanje inšpektorjev	- izvedba verifikacij in presoj - število izvedenih izobraževanj
Strateški cilj št.: 4		
Nadaljevanje in povečanje transparentnosti izvajanja uradnega nadzora, z zagotavljanjem informacij, potrebnih za potrošnike za sprejemanje odločitev pri nakupu in uživanju živil		
Operativni cilj	Izvajanje / ukrepi / metode	Kazalniki
redno obveščanje in zagotavljanje ključnih informacij za potrošnike, ki so pomembne za	- nadgradnja informacijskih rešitev za učinkovito načrtovanje, spremljanje in poročanje glede izvedenih nalog uradnega nadzora ter informacijsko podporo pri izvajanju terenskih nalog	- število objav informacij za potrošnike - število objav poročil o izvedenih uradnih nadzorih

sprejemanje odločitev pri nakupu in uživanju živil	- objave na portalu vlade RS - objave v medijih	
Strateški cilj št.: 5 Krepitev in razvoj metod uradnega nadzora zagotavljanje poštenih praks v trgovini in varovanje interesov potrošnikov oziroma preprečevanje goljufivih ali zavajajočih praks		
Operativna cilja	Izvajanje / ukrepi / metode	Kazalniki
- vzpostavitev sistema za prepoznavanje goljufivih ali zavajajočih praks - ciljano usmerjanje uradnega nadzora za preprečevanje in zaznavanje goljufivih ali zavajajočih praks v agroživilski verigi	- ustanovitev posebne preiskovalne enote za preprečevanje goljufivih in zavajajočih praks v agroživilski verigi v Republiki Sloveniji - izdelava ocene za določitev ranljivosti oziroma prepoznavo, kako so lahko za goljufije ranljive določene sestavine ali izdelki - sodelovanje v različnih akcijah nadzora v okviru Europol - izmenjava informacij in krepitev sodelovanja med organi	- število odkritih neskladnosti - sodelovanje v projektih OPSON (Europol) v obdobju 2025 - 2029 - sodelovanje v koordiniranih akcijah nadzora v organizaciji drugih EU institucij (Komisija, OLAF) - število notifikacij v AAC – FF - število vloženih kazenskih ovadb oziroma suma naznanitev kaznivih dejanj, glede odkritih goljufivih praks v agroživilski verigi
Strateški cilj št.: 6 Krepiti odziv na morebitna tveganja za zdravje ljudi, živali in rastlin in okolje zaradi živali in blaga, ki vstopajo v Unijo		
Operativni cilji	Izvajanje / ukrepi / metode	Kazalniki
- preprečevanje vnosa bolezni živali in škodljivih organizmov rastlin - preprečevanje vnosa živil, ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje ljudi - preprečevanje vnosa ilegalnih fitofarmaceutskih sredstev	- krepitev sodelovanja pristojnih organov glede obvladovanja tveganj v povezavi z vstopom živali in blaga v Unijo - zgodnje prepoznavanje oziroma odkrivanje bolezni in škodljivih organizmov - vsakoletno spremljanje, analiza in ocena učinkovitosti uradnega nadzora na podlagi tveganja - učinkovit nadzor na MKT - priprava navodil za postopke ob vstopu v Unijo	- ugodne epizootiološke razmere v Republiki Sloveniji - pridobljeni zdravstveni statusi za določene bolezni in njihovo ohranjanje - ugodna situacija glede pojava škodljivih organizmov v Republiki Sloveniji - ugodna epidemiološka situacija (zoonoze, alimentarne toksikoinfekcije) - stanje v Sloveniji glede statusa karantenskih škodljivih organizmov rastlin - število prestrežb neskladnih pošiljk
Strateški cilj št.: 7 Učinkovito zaščito zdravja ljudi, živali in rastlin, dobrobiti živali in zaščito okolja		
Operativni cilji	Izvajanje / ukrepi / metode	Kazalniki
- preprečevanje mučenja živali in zagotavljanje dobrobiti oziroma predpisanega ravnanja z živalmi - preprečevanje pojava zoonoz in alimentarnih toksikoinfekcij	- izvajanje uradnih nadzorov v skladu z letnim načrtom v obratih rejnih živali - izvajanje uradnih nadzorov preverjanja obveznosti skrbnikov hišnih živali za posedovanje, gojitev in ravnanje s hišnimi živalmi - izvajanje aktivnosti ozaveščanja lastnikov živali	- zmanjšanje števila primerov mučenja živali - večanje deleža reje, skladne s predpisanimi ravnanji z živalmi - zmanjšanje števila ugotovljenih neskladnih FFS - ugodne epidemiološke razmere (zoonoze, alimentarne toksikoinfekcije)

- preprečevanje uporabe ilegalnih/neskladnih FFS - večja stopnja skladnosti živilskih obratov - zgodnje odkrivanje in preprečevanje širjenja karantenskih škodljivih organizmov rastlin	- izvajanje uradnih nadzorov FFS in uporabe FFS - izvajanje uradnega nadzora v živilskih obratih v skladu z oceno tveganja - izvajanje uradnega nadzora pri izvajalcih poslovnih dejavnosti, ki uvažajo, premikajo ali izvažajo rastline, rastlinske proizvode in druge predmete - izvajanje obveščanja in ozaveščanja izvajalcev dejavnosti (imetniki rastlin) - razvoj ustreznih metod za zgodnje odkrivanje in učinkovito ukrepanje v primeru pojava karantenskih škodljivih organizmov	- objave informacij v medijih o odgovornem lastništvu živali - priprava zgibank, brošur in drugih informacij v medijih o odgovornem lastništvu živali - večja stopnja skladnosti živilskih obratov - zmanjšanje stopnje neskladnosti pri izvajalcih poslovnih dejavnosti (imetniki rastlin) - število oglaševalskih aktivnosti, objav in promocijskega materiala - stanje navzočnosti karantenskih škodljivih organizmov (aktualno število izbruhov KŠO)
Strateški cilj št.: 8 Izboljšanje in razvoj uradnega nadzora v primarni proizvodnji živil, zdravja živali in proizvodnjo rastlinskega in živalskega izvora		
Operativni cilj	Izvajanje / ukrepi / metode	Kazalniki
krepitev nadzora v primarni proizvodnji	- vsakoletno spremljanje, analiza in ocena učinkovitosti uradnega nadzora na podlagi tveganja v primarni proizvodnji - nadgradnja informacijskih rešitev za učinkovito načrtovanje, spremljanje in poročanje glede izvedenih nalog uradnega nadzora ter za informacijsko podporo pri izvajanju terenskih nalog	- izmenjava informacij s KGZS in njihovimi člani o ugotovitvah nadzora - večja stopnja skladnosti obratov
Strateški cilj št.: 9 Krepitev in razvoj metod uradnega nadzora na področju krme, katere varnost je pogoj za zagotavljanje varnih živil živalskega izvora		
Operativni cilj	Izvajanje / ukrepi	Kazalniki
krepitev in razvoj metod uradnega nadzora na področju krme	- analiza snovi, ki lahko neposredno prehajajo v živila živalskega izvora ali lahko škodijo zdravju živali, kot podlaga za oceno tveganja pri varovanju zdravja potrošnikov. Cilj je upoštevati vstopne poti in tokove blaga za: - nadaljnji razvoj sistema nadzora za novo obdobje 2023 – 2027 - vsakoletno spremljanje, analiza in ocena učinkovitosti uradnega nadzora na podlagi tveganja - izobraževanje in specializacija osebja - imenovanje ekspertne skupine za nadzor obratov	- rezultati UN (vključno z rezultati analiz uradnih vzorcev krme)
Strateški cilj št.: 10 Krepitev in razvoj metod uradnega nadzora na področju živalskih stranskih proizvodov (ŽSP)		
Operativni cilj	Izvajanje / ukrepi	Kazalniki

krepitev in razvoj metod uradnega nadzora na področju ŽSP	- nadaljnji razvoj sistema nadzora za obdobje do 2027 - vsakoletno spremljanje, analiza in ocena učinkovitosti uradnega nadzora na podlagi tveganja - izobraževanje in specializacija osebja - imenovanje ekspertne skupine za nadzor obratov	- letno spremljanje deležev in vrste neskladij odobrenih obratov ter registriranih obratov (kmetije, klavnice in lovske zbiralnice, razsekovalnice, predelovalni obrati, trgovine, restavracije, obrati javne prehrane....) v primerjavi s preteklimi leti - primerjava trendov ugotovljenih neskladnosti
Strateški cilj št.: 11 Modernizacija informacijske podpore pri izvajanju uradnih nadzorov		
Operativni cilj	Izvajanje / ukrepi	Kazalniki
nadgradnja informacijskih rešitev za učinkovito načrtovanje, spremljanje in poročanje glede izvedenih nalog uradnega nadzora ter informacijska podpora pri izvajanju terenskih nalog	- načrt nadgradnje informacijskih rešitev za učinkovito načrtovanje, spremljanje in poročanje glede izvedenih nalog uradnega nadzora ter informacijska podpora pri izvajanju terenskih nalog - krepitev tehnične opremljenosti izvajalcev uradnega nadzora	- vzpostavitev informacijskega sistema inšpekcije UVHVVR - vsi inšpektorji in uradni veterinarji so ustrezno tehnično opremljeni

3.1.2. Kategorizacija tveganja (referenčne smernice: oddelek D.1.2)

Uradni nadzor se izvaja redno, na podlagi tveganja in z ustrezno pogostostjo, da se dosežejo zastavljeni cilji. Pogostost uradnega nadzora morajo določiti pristojni organi ob upoštevanju potrebe po prilagoditvi uradnih nadzorov tveganju in pričakovani ravni skladnosti v različnih primerih, vključno z morebitnimi kršitvami zakonodaje Unije o agroživilski verigi zaradi goljufivih ali zavajajočih praks. V skladu s tem je treba pri določitvi pogostosti nadzora upoštevati verjetnost neskladnosti z vsemi področji zakonodaje Unije o agroživilski verigi, ki spadajo v področje uporabe Uredbe 2017/625/EU.

Pogostost uradnega nadzora mora zagotavljati tudi ustrezen odziv na morebitna tveganja za zdravje ljudi, živali in rastlin, dobrobit živali in okolje zaradi živali in blaga, ki vstopajo v Unijo, ob upoštevanju pretekle skladnosti izvajalca dejavnosti z zahtevami iz zakonodaje Unije o agroživilski verigi.

Za tveganja, ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje ljudi, živali ali rastlin, dobrobit živali ali okolja, je treba predvideti posebni uradni nadzori. Ti se izvajajo tako v notranjem prometu, kot ob uvozu. Pogostost inšpekcijskih pregledov se določi in prilagodi glede na tveganja za zdravje ljudi, živali ali rastlin in dobrobit živali ter za okolje v primeru GSO in FFS. V skladu z merili, določenimi v 9. členu Uredbe 2017/625/EU ob upoštevanju:

- znanega tveganja, povezanega z živalmi, krmo ali živili, izvajalci dejavnosti, uporabo krme ali živil ali katerim koli procesom, materialom, snovjo, dejavnostjo ali operacijo, ki lahko vpliva na varnost krme ali živil, zdravstveno varstvo živali in dobrobit živali,
- preteklih rezultatov uradnega nadzora, opravljenega nad izvajalci dejavnosti,
- zanesljivosti lastnih kontrol izvajalcev dejavnosti,
- kakršnih koli informacij, ki bi lahko nakazovale neskladnost, vključno s prijavi potrošnikov.

3.1.2.1. UVHVVR

Pogostost uradnega nadzora se določi ob upoštevanju več meril, ki se razlikujejo po posameznih področjih uradnega nadzora. Merila so podrobno določena po področjih nadzora in so predstavljeni v poglavjih, ki opredeljujejo izvajanje uradnega nadzora (poglavje 3.3.2.1).

3.1.2.2. ZIRS

Izvajalci dejavnosti so razvrščeni v kategorije tveganja glede na vrsto dejavnosti, vrsto živila in ciljno populacijo, ki so ji živila namenjena, oziroma vrsto dejavnosti in vrsto materiala in izdelka, namenjenega za stik z živali.

Področje živil:

VISOKO TVEGANJE	RANG 1	• proizvodnja hrane za dojenčke in majhne otroke
SREDNJE TVEGANJE	RANG 2	• proizvodnja prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine (razen hrane za dojenčke in majhne otroke) • uvoz in veleprodaja • trženje živil iz Unije (prvo dajanje na trg) in veleprodaja
ZELO NIZKO TVEGANJE	RANG 4	• uvoz in maloprodaja • trženje živil iz Unije (prvo dajanje na trg) in maloprodaja

Področje materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali:

NIZKO TVEGANJE	RANG 3	• proizvodnja in predelava (razen lesa)
ZELO NIZKO TVEGANJE	RANG 4	• proizvodnja in predelava (les) • uvoz • distribucija (prvo dajanje v promet) • maloprodaja (prvo dajanje v promet)

3.1.2.3. IRSKGLR

Pri kategorizaciji in analizi tveganja so pomembni velikost kmetijskega gospodarstva (KMG-MID), delež kmetijskih površin na varovanih območjih, nove tehnologije in spremembe proizvodnega procesa, delež kmetijskih kultur, ki zahtevajo intenzivno obdelavo in zaščito pred boleznimi in škodljivci ter nepravilnosti iz preteklosti. Kategorizacija tveganj je razdeljena po področjih: varstvo voda pred nepravilno rabo FFS in nekaterih onesnaževal; GSO in prepoved proizvodnje gensko spremenjenih (GS) rastlin; identifikacija in registracija živali v povezavi z rejškimi programi; varnost in kakovost vina ter proizvodov iz grozdja in vina.

GS rastline

Višje oziroma nižje tveganje je odvisno od meril za določanje kategorij obrata:

- a) vrsta in obseg posejanih kmetijskih kultur
- b) sledljivost koruze in oljne ogrščice glede na poreklo
- c) ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju

Nadzor pravilne rabe FFS na vodovarstvenih območjih

Za umestitev kmetijskega gospodarstva v eno od kategorij tveganja upoštevamo naslednja merila:

- a) delež kmetijskih zemljišč v uporabi na najožjem vodovarstvenem območju (VVO I)
- b) vrsta in obseg kmetijske dejavnosti
- c) stopnja tveganja za zdravje ljudi, živali in okolja
- d) ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju

Identifikacija in registracija živali

Uradni nadzor se izvaja po naslednjih merilih tveganja, glede na:

- a) velikost črede, tropa, jate ali števila družin
- b) ogroženost okolja
- c) seznam Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja zaradi kršitev pogojenosti v okviru SKP
- d) ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju

- e) pogostost premikov živali na gospodarstvo iz drugih držav Unije

Varnost in kakovost vina ter proizvodov iz grozdja in vina

Merilo za intenzivnost inšpekcijskih postopkov ter za uvedbo inšpekcijskega postopka je ocena tveganja, ki je sestavljena iz naslednjih parametrov ter razdeljena po različnih fazah nadzora:

1) PRIDELAVA GROZDJA

- velikost pridelovalca (velikost vinograda, ki ga obdeluje pridelovalec oziroma količina odkupljenega grozdja pri polnilcih),
- obseg proizvodnje,
- pridelava vina z zaščitenim geografskim poreklom,
- število opravljenih nadzorov v preteklem obdobju, vezano na pogostost pregledov, ki se določi z oceno tveganja (visoko, srednje, nizko);
- sezonsko in krajevno pojavljanje v prometu,
- nov pridelovalec na slovenskem trgu,
- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju.

2) DODELAVA IN STEKLENIČENJE

- pridelava vina z zaščitenim geografskim poreklom,
- število opravljenih nadzorov v preteklem obdobju, vezano na pogostost pregledov, ki se določi z oceno tveganja (visoko, srednje, nizko),
- nov pridelovalec ali distributer na slovenskem trgu,
- postopki ravnanja z vinom (sprejem grozdja, pecljanje-drožganje, stiskanje, alkoholna fermentacija, skladiščenje, stekleničenje)
- vina proizvedena z novimi tehnologijami,
- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju.

3) PROMET Z VINOM

- število opravljenih nadzorov v preteklem obdobju, vezano na pogostost pregledov, ki se določi z oceno tveganja (visoko, srednje, nizko)
- sezonsko in krajevno pojavljanje v prometu,
- nov pridelovalec ali distributer na slovenskem trgu,
- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju.

4) UVOZ VINA IZ TRETJIH DRŽAV IN PREJEM VINA IZ DRŽAV ČLANIC EU

- ugotovljenih nepravilnostih v preteklem obdobju,
- podatkov o novem uvozniku,
- večjega obsega uvoženih pošilk vina,
- naključnega izbora za vzorčenje vina iz države EU in iz tretjih držav, ki vsebuje več kot 1.000 litrov, ne glede na obliko pakiranja (nepakirano v obliki razsutega tovara, ali polnjeno v predpisano embalažo).

Nadzor rastlinskih potnih listov

Rastlinski potni list izda dobavitelj kot dokazilo, da rastline oziroma proizvodi izpolnjujejo vse zahteve glede zdravstvenega varstva rastlin. To pomeni da so fitosanitarno pregledane in da niso okužene s karantenskimi in nadzorovanimi ne-karantenskimi škodljivimi organizmi ter da izpolnjujejo posebne fitosanitarne zahteve.

Fitosanitarne preglede v gozdnih drevesnicah izvajata Inšpekcija za gozdarstvo (IG) Inšpektorata Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (IRSKGLR) znotraj MKGP ter Gozdarski inštitut Slovenije (GIS), sočasno s strokovnim in zdravstvenim pregledom, ki je predpisan po ZGRM. Pri premeščanju GIS nadzoruje tudi opremljenost sadilnega materiala vseh gozdnih drevesnih vrst.

3.2. Strukturni okvir uradnega nadzora

MANCP je orodje za zagotavljanje, da se uradni nadzor na celotnem območju Republike Slovenije in v celotni agroživilski verigi izvaja na podlagi ocene tveganja, učinkovito in skladno z Uredbo 2017/625/EU ter da vključuje vsa področja, za katera se uporablja zakonodaja Unije o agroživilski verigi.

3.2.1. Določitev pristojnih organov (referenčne smernice: oddelek D.2.1)

Pristojnost na področju uradnega nadzora živil je razdeljena med ZIRS in UVHVVR. Pristojnost na področju uradnega nadzora zdravja rastlin, FFS, krme, zdravja in dobrobiti živali je v pristojnosti UVHVVR in IRSKGLR.

Razdelitev pristojnosti in odgovornosti na področju varnosti hrane med različnimi ministrstvi in organi v sestavi ministrstev opredeljujejo:

- Zakon o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21, 189/21, 153/22 in 18/23),
- Uredba o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, [35/15](#), [62/15](#), [84/16](#), [41/17](#), [53/17](#), [52/18](#), [84/18](#), [10/19](#), [64/19](#), [64/21](#), [90/21](#), [101/21](#), [117/21](#), [78/22](#), [91/22](#), [25/23](#), [127/23](#) in [19/24](#)),
- Uredba o koordinaciji delovanja ministrstev in njihovih organov v sestavi s pristojnostmi na področju varnosti živil in krme, zdravstvenega varstva živali in zaščite živali ter zdravstvenega varstva rastlin (Uradni list RS, št. 82/10),
- Uredba o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmacevtskih sredstev (Uradni list RS, št. 129/20 in 32/24),
- Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin (Uradni list RS, št. 78/19 in 69/23)
- Zakon o zaščiti živali (Uradni list RS, št. 38/13, 21/18–ZNOrg, 92/20, 159/21 in 109/23).

3.2.2. Imenovanje uradnih in nacionalnih referenčnih laboratorijev

Uradne laboratorije (UL) imenujejo pristojni organi, vsak za področje področje iz člena 1(2) Uredbe 2017/625/EU, za katero je pristojen. Postopek za določitev UL je opredeljen v nacionalnem predpisu ([14. člen Uredba o izvajanju uredbe OCR](#)). Za posamezna področja, za katera v Republiki Sloveniji ni na voljo ustreznega laboratorija, ki bi izpolnjeval pogoje, so določeni uradni laboratoriji iz drugih držav članici EU.

Vsi UL delujejo v skladu s standardom SIST EN ISO 17025 in so akreditirani pri Slovenski akreditaciji (SA) ali akreditacijski službi druge države ter imajo v obseg akreditacije vključene laboratorijske metode, ki se uporabljajo za analize uradnih vzorcev, razen v primeru dovoljenih odstopanj.

UL se določi z odločbo pristojnega organa, v kateri je opredeljen obseg laboratorijskih preiskav. Ostali pogoji in obveznosti so urejene s pogodbo med pristojnim organom in UL.

Seznam uradnih laboratorijev, ki jih je določila UVHVVR

Zdravje živali: [Laboratoriji za zdravje živali | GOV.SI](#)

Hrana in krma: [Laboratoriji na področju hrane in krme | GOV.SI](#)

Zdravje rastlin: [Laboratoriji za škodljive organizme rastlin | GOV.SI](#)

Kot uradni laboratorij za določanje škodljivih organizmov rastlin-insektov je določen tudi:

Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit GmbH (AGES), Institute for Sustainable Plant Production, (Odločba št. U33202-1/2021-4 z dne 5. 5. 2022).

Za fitofarmacevtska sredstva sta uradna laboratorija za kemično-fizikalne analize BENAKI PHYTOPATHOLOGICAL INSTITUTE (Kifissia, Attiki, Grčija) in Kmetijski Inštitut Slovenije (KIS).

Seznam uradnih laboratorijev, ki jih je določil ZIRS

Živila:

- Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH), Prvomajska ulica 1, 2000 Maribor;
- Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit GmbH (AGES), Spargelfeldstraße 191, 1220 Wien.

Materiali in izdelki, namenjeni za stik z živali:

- Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH), Prvomajska ulica 1, 2000 Maribor.

Seznam uradnih laboratorijev, ki jih je določil IRSKGLR

Za uradni nadzor na področju pravilne rabe FFS na vodovarstvenih območjih in GS rastlin, kar nadzoruje inšpekcija za kmetijstvo, je IRSKGLR z odločbo o imenovanju pooblastil:

- NLZOH za uradni laboratorij za izvajanje posameznih laboratorijskih analiz za potrebe uradnega nadzora na področju tal, zemeljskih izkopov, umetno pripravljene zemljine, blata, tekočega blata, odpadkov, sedimentov in mulja na vsebnost aktivnih snovi fitofarmaceutskih sredstev ter analize poliaromatskih ogljikovodikov (PAH) ter polikloriranih bifenilov (PCB) in ostalih onesnaževal;
- KIS za uradni laboratorij za izvajanje posameznih laboratorijskih analiz za potrebe uradnega nadzora na področju določanja skupnega, amonijskega in nitratnega dušika ter težkih kovin v tleh;
- Za uradni nadzor na področju vina in proizvodov iz grozdja in vina, kar nadzoruje inšpekcija za vinarstvo, je IRSKGLR z odločbo o imenovanju pooblastil NLZOH za uradni laboratorij za izvajanje posameznih laboratorijskih analiz za potrebe uradnega nadzora varnosti vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, in sicer za kovine in nekovine, mikotoksine, alergene, skupni in prosti SO₂, umetna barvila ter ostanke pesticidov.

Nacionalni referenčni laboratoriji (NRL)

Nacionalne referenčne laboratorije (NRL) imenujejo pristojni organi, vsak za tisto področje iz člena 1(2) Uredbe 2017/625/EU, za katero je pristojen. Pristojni organi določijo enega ali več nacionalnih referenčnih laboratorijev za vsak Referenčni laboratorij Evropske unije (EURL), določen v skladu s členom 93(1) Uredbe (EU) 2017/625. Nacionalni referenčni laboratorij se lahko določi tudi v primerih, ko ni ustreznega referenčnega laboratorija Evropske unije. Postopek za določitev NRL je opredeljen v nacionalnem predpisu (16. člen [Uredba o izvajanju uredbe OCR](#)). Za posamezna področja za katera v Republiki Sloveniji ni na voljo laboratorija, ki bi izpolnjeval pogoje, so določeni NRL iz drugih držav članic.

Kot NRL se lahko določi laboratorij, ki izpolnjuje predpisane pogoje, je določen kot uradni laboratorij, ali v obliki konzorcija, ki ga sestavlja več uradnih laboratorijev. Vsi NRL-ji delujejo v skladu s standardom SIST EN ISO 17025 in so akreditirani pri Slovenski akreditaciji (SA) ali akreditacijski službi druge države ter imajo v obseg akreditacije vključene laboratorijske metode, ki se uporabljajo za analize uradnih vzorcev, razen v primeru dovoljenih odstopanj. Posamezen laboratorij je lahko določen kot NRL za več kot eno področje.

Seznam NRL, ki jih je določila UVHVVR

Na področju zdravja živali je kot NRL določen en laboratorij v Sloveniji in en laboratorij v tujini, na področju zdravja rastlin je določenih 5 NRL (tri konzorciji laboratorijev in dva posamična laboratorija) ter na področju hrane in krme 4 NRL. Kot NRL je določen tudi en laboratorij, kjer EURL ni določen (oljčno olje).

Zdravje živali: [Laboratoriji za zdravje živali | GOV.SI](#)

Hrana in krma: [Laboratoriji na področju hrane in krme | GOV.SI](#)

Zdravje rastlin: [Laboratoriji za škodljive organizme rastlin | GOV.SI](#)

3.2.3. Prenos nalog na pooblaščenca telesa ali fizične osebe (referenčne smernice: oddelek D.2.2)

Postopek za prenos nalog uradnega nadzora in nalog povezanih z drugimi uradnimi dejavnostmi je opredeljen v Uredbi o izvajanju uredbe OCR in Uredbi o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi

rastlin (Uradni list RS, št. 78/19 in 69/23). Vsak pristojni organ lahko prenese svoje naloge nadzora za tisto področje iz člena 1(2) Uredbe 2017/625/EU, za katero je pristojen.

Naloge povezane z drugimi uradnimi dejavnostmi in naloge uradnega nadzora, razen nalog inšpekcijskega nadzora, se (lahko) prenesejo na druge izvajalce za obdobje do 10 let. Izvajalci prenesenih nalog morajo izpolnjevati pogoje iz Uredbe (EU) 2017/625 (29., 30. ali 31. člen). Izberejo se na podlagi javnega razpisa z izjemo javnih zavodov ustanovljenih z zakonom ali aktom Vlade, ki se jih pooblasti brez javnega razpisa, na podlagi njihove vloge. Pristojni organ pooblasti izvajalca prenesenih nalog z odločbo, ki vsebuje opis nalog uradnega nadzora, opis pogojev za izvajanje nalog ter nalog. Način usklajevanja in sodelovanja se uredi s pogodbo.

Poseben postopek je določen za prenos izvajanja ante mortem pregledov na veterinarje, pri zakolu v sili zunaj klavnic. Za prenos te naloge morajo veterinarji opraviti predpisano usposabljanje in preizkus znanja. Po opravljenem preizkusu jih generalni direktor UVHVVR pooblasti za uradne veterinarje za ante mortem preglede v sili zaklanih živali. UVHVVR s pooblaščenim veterinarjem sklene pogodbo s katero se uredijo pravice in obveznosti in vodi seznam pooblaščenih uradnih veterinarjev.

Trenutno je UVHVVR edini pristojni organ, ki je prenesel naloge nadzora in drugih uradnih dejavnosti na druge izvajalce. Seznam prenesenih nalog in pooblaščenih izvajalcev:

<i>Organizacija</i>	<i>Naloge uradnega nadzora</i>	<i>Druge uradne dejavnosti</i>
Veterinarske organizacije	Pregled pred zakolom v sili zaklanih živali	Redni uradni veterinarski pregledi na gospodarstvih
Nacionalni veterinarski inštitut (NVI) Veterinarske fakultete	Uradno vzorčenje živil živalskega izvora za mikrobiološke preiskave in uradno vzorčenje krme	
Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH)	Uradno vzorčenje živil neživalskega izvora za kemijske in mikrobiološke preiskave	
Nacionalni inštitut za biologijo (NIB)		Uradno vzorčenje morske vode za preiskave na fitoplankton
Organizacije za certificiranje - KON-CERT - Bureau Veritas Slovenija - IKC-UM - TÜV SÜD Sava d. o. o.	Nadzor ekološke prehranske verige	
- KON-CERT - Bureau Veritas Slovenija - IKC-UM	Nadzor shem kakovosti	
Inštituti za uradno potrjevanje za preverjanje skladnosti razmnoževalnega materiala kmetijskih rastlin - Kmetijski inštitut Slovenije - Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije	Preverjanje skladnosti razmnoževalnega materiala kmetijskih rastlin v okviru postopka uradnega potrjevanja (certificiranje)	Izdaja rastlinskih potnih listov
Inštitucije zdravstvenega varstva rastlin: - Kmetijski inštitut Slovenije - Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije - KGZS, Kmetijsko gozdarski zavod Maribor		Vizualni pregledi in uradno vzorčenje rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov v

• KGZS; Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica • KGZS; Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto • UL, Biotehniška fakulteta – Oddelek za agronomijo • Gozdarski Inštitut Slovenije • Zavod za gozdove Slovenije		okviru programov preiskav za ugotavljanje navzočnosti KŠO na ozemlju Slovenije
--	--	--

Nekatere naloge nadzora so delegirane na naslednje organizacije:

1. Veterinarske organizacije (v delu, ki se navezuje na pregled pred zakolom v sili zaklanih živali)

- a) Pregled pred zakolom v sili zaklanih živali: uradni veterinarji za ante mortem pregled v sili zaklanih živali (v nadaljevanju: veterinarji) izvajajo ante mortem pregled živali na gospodarstvu in sprejemajo odločitve glede zakola oziroma usmrtnice. V skladu s 7. členom Uredbe o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmaceutskih sredstev (Uradni list RS, št. 129/20 in 32/24) generalni direktor UVHVVR, po izvedenem preizkusu znanja, pooblasti veterinarje za uradne veterinarje za ante mortem preglede v sili zaklanih živali. Za izvajanje 30. člena Uredbe 2017/625/EU (OCR) sklene UVHVVR s pooblaščenim uradnim veterinarjem pogodbo, ki ureja medsebojne pravice in obveznosti.
- b) Redni uradni veterinarski pregledi na gospodarstvih: Vsaka veterinarska organizacija v svojem koncesijskem območju izvaja veterinarske preglede obratov z rejo domačih parkljarjev (goveda, prašičev, ovac in koz), kopitarjev, domače perutnine in ptic v ujetništvu, lagomorfov in gojene divjadi. Veterinarski pregledi obsegajo pregled podatkov o obratu, kategoriji in številu živali v obratu, dnevnik veterinarskih posegov, register živali in predpisane označitve živali, izpolnjevanje zahtev za zaščito rejnih živali in zdravstveno stanje živali v obratu. Namen pregledov je predvsem ohranjanje ustreznega zdravstvenega stanja živali v Sloveniji, kot tudi izboljšanje dobrobiti živali v skladu z določbami Pravilnika o izvajanju rednih uradnih veterinarskih pregledov na gospodarstvih (Uradni list RS, št. 23/06 in 57/08). Naloge v zvezi z veterinarskimi pregledi, ki jih izvajajo odobreni veterinarji, ne predstavljajo prenesenih nalog uradnega nadzora, vendar informacije in podatki, pridobljeni z izvajanjem veterinarskih pregledov, predstavljajo pomemben vir za oceno tveganja in načrtovanje uradnega nadzora.

2. Nacionalni veterinarski inštitut (NVI) Veterinarske fakultete

NVI je pooblaščen za izvajanje odvzema uradnih vzorcev živil za mikrobiološke preiskave in uradnih vzorcev krme. NVI je akreditiran v skladu s standardom SIST EN ISO 17025 in ima vzorčenje vključeno v obseg akreditacije.

3. Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH)

NLZOH je pooblaščen za izvajanje odvzema uradnih vzorcev živil za mikrobiološke in kemijske preiskave. NLZOH je akreditiran v skladu s standardom SIST EN ISO 17025 in ima vzorčenje vključeno v obseg akreditacije.

4. Nacionalni inštitut za biologijo (NIB)

Uradno vzorčenje morske vode za preiskave na toksični fitoplankton v okviru monitoringa živih školjk v proizvodnih območjih.

5. Organizacije za certificiranje: (na področju ekološke pridelave živil in shem kakovosti)

Za uradni nadzor različnih shem kakovosti – ekoloških živil in zaščitene proizvodnje – je pristojni organ imenoval več kontrolnih organizacij, akreditiranih po standardu ISO/IEC 17065. Skladnost dela imenovanih kontrolnih organizacij s predpisanimi zahtevami ter veljavnost akreditacije se preveri in potrdi v okviru vsakoletnega uradnega nadzora imenovanih kontrolnih organov.

Preverjanje skladnosti proizvodov s specifikacijami za vse navedene sheme kakovosti ter certificiranje izvajajo imenovani certifikacijski organi:

- Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu (KON-CERT), SI-EKO-001,
- Bureau Veritas Slovenija, SI-EKO-002,

- Inštitut za kontrolo in certificiranje Univerze v Mariboru (IKC-UM), SI-EKO-003,
- TÜV SÜD Sava d. o. o., SI-EKO-004.

6. Inštituti za uradno potrjevanje razmnoževalnega materiala kmetijskih rastlin:

Kmetijski inštitut Slovenije in Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije izvajata preverjanje skladnosti razmnoževalnega materiala kmetijskih rastlin v okviru uradnega potrjevanja (certificiranja) s pogoji in zahtevami za izdajo rastlinskega potnega lista ter izdajata rastlinske potne liste, združene z uradnimi etiketami za uradno potrjen (certificiran) razmnoževalni material kmetijskih rastlin.

7. Inštitucije zdravstvenega varstva rastlin:

Pooblaščen inštitucije zdravstvenega varstva rastlin izvajajo vizualne preglede in uradno vzorčenje rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov za ugotavljanje navzočnosti škodljivih organizmov rastlin v okviru letnih in večletnih programov preiskav.

3.3. Splošna organizacija in upravljanje uradnega nadzora

3.3.1. Pristojni organi

3.3.1.1. UVHVVR

I. Splošno o notranji organizaciji in sestavi

UVHVVR je organ v sestavi Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Generalni direktor UVHVVR je odgovoren neposredno ministru. Na glavnem uradu UVHVVR deluje devet sektorjev, ki so odgovorni neposredno generalnemu direktorju UVHVVR. Na UVHVVR je 420 zaposlenih, od tega je 293 inšpektorjev. Inšpektorji izvajajo tudi nadzor kakovosti živil po tržnih standardih EU in druge EU in nacionalne zakonodaje o kakovosti, zato je potrebno organizacijsko, prioritarno in časovno usklajevanje za izvedbo vseh nalog. Navedeni nadzor vpliva na razpoložljivost osebja (FTE).

[Organizacijska shema UVHVVR, tako glavnega kot območnih uradov](#)

Slika 1: Regionalna razdelitev območnih uradov in lokacije mejnih veterinarskih postaj

Kot notranje-organizacijska enota za izvajanje inšpekcijskega nadzora je znotraj UVHVVR organizirana Inšpekcija za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (IVHVVR), ki je na osrednji ravni organizirana v tri sektorje; sektor za veterinarski nadzor, sektor za nadzor hrane in sektor za nadzor varstva rastlin; na lokalni ravni pa deluje v desetih območnih uradih, na dveh mejnih kontrolnih točkah, ter v kontrolnem središču (Slika 1).

Na regionalni ravni območni uradi (OU) izvajajo upravne naloge in naloge uradnega nadzora. Direktor območnega urada je organizacijski in strokovni vodja. Trije strokovni oddelki izvajajo delo glede na vsebino in obseg dela posameznega urada.

UVHVVR pripravi letni program nadzora, ki ga izvajajo območni uradi. Program zajema vrsto in opis nalog, pravne podlage, pogostost inšpekcijskih pregledov, seznam obratov za pregled in predvideno število pregledov. Program nadzora pripravi UVHVVR na podlagi analize tveganja, vsi OU pa pripravijo sezname zavezancev za preglede vključno z vzorčenjem. OU mesečno poročajo glavnemu uradu o številu izvedenih inšpekcijskih pregledov, izvedenih ukrepih, izrečenih globah in odvzetih vzorcih, oziroma podatke o pregledih vnesejo v informacijski sistem.

UVHVVR izvaja naloge na področjih varnosti in kakovosti krme in živil, veterinarstva, varstva rastlin, uporabe materialov, ki prihajajo v stik z živilom v postopkih pridelave, predelave in distribucije živil, ter varnosti in kakovosti živil oziroma hrane v gostinski dejavnosti, institucionalnih obratih prehrane in obratih za prehrano na delu.

Inšpektorji	Nadzor nad izvajanjem predpisov glede
Uradni veterinarji	- varnosti, kakovosti in označevanja živil živalskega izvora v fazah pridelave, predelave in distribucije živil - postopka za izvoz živil živalskega izvora - varnosti krme v vseh fazah proizvodnje, predelave, distribucije in uporabe krme - uvoza krme živalskega izvora in rizičnih pošiljk krme neživalskega izvora - identifikacije in registracije živali - zdravja in dobrobiti živali - premikov živali med državami EU - nadzora pri uvozu živali in proizvodov živalskega izvora v Evropsko Unijo - certificiranja pošiljk živali za premike med DČ Evropske Unije - certificiranja pošiljk živali in proizvodov živalskega izvora za izvoz v tretje države
Inšpektorji za hrano	- varnosti kmetijskih proizvodov in živil neživalskega izvora v primarni proizvodnji in v dejavnostih, povezanih s primarno proizvodnjo kmetijskih proizvodov in živil ter v vseh ostalih fazah predelave in distribucije, vključno z dajanjem živil v promet - kakovosti in označevanja kmetijskih pridelkov in živil neživalskega izvora - gensko spremenjene krme, ekološke krme, primarne pridelave krme rastlinskega izvora - uvoza živil neživalskega izvora - izvoza živil neživalskega izvora - spoštovanja zahtev zakonodaje s strani kontrolnih organizacij, ki izvajajo nadzor nad shemami kakovosti <i>Poleg navedenih nalog inšpektorji za hrano izvajajo nadzorne naloge na področjih, ki niso del Uredbe (EU) 2017/625:</i> - nadzor kakovosti in označevanja živil (npr. EU in mednarodni tržni standardi, nacionalne sheme) - nadzor dejavnosti področja agroživilske verige, ki jih pokriva jo nacionalni predpisi ali predpisi DG Agri
Fitosanitarni inšpektorji	- nadzora in izvajanja ukrepov za odkrivanje, preprečevanje širjenja in izkoreninjenje škodljivih organizmov rastlin - nadzora pooblaščenih izvajalcev dejavnosti, ki izdajajo rastlinske potne liste, označujejo lesen pakirni material z žigom po ISPM 15 ter nadzor drugih registriranih izvajalcev dejavnosti - nadzora rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov pri premikih - nadzora pošiljk rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov ob vstopu v EU

	- certificiranje pošiljk rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov glede izvoza in ponovnega izvoza v tretje države - nadzora nad izvajalci javnih služb zdravstvenega varstva rastlin - zahtev za dajanje na trg in uporabo fitofarmaceutskih sredstev ter za trajnostno rabo pesticidov - nadzora fitofarmaceutskih sredstev ob vstopu v Unijo - nadzora GSO semena kmetijskih rastlin <i>Poleg navedenih nalog fitosanitarni inšpektorji izvajajo nadzorne naloge na področjih, ki niso del Uredbe (EU) 2017/625:</i> - nadzor pridelave, priprave za trg, uvoza in trženja semenskega materiala kmetijskih rastlin - nadzor nad zakonodajo, ki ureja varstvo novih sort kmetijskih rastlin - nadzor gozdnega reprodukcijskega materiala ob uvozu - nadzor kakovosti v postopku sprostitve kmetijskih pridelkov in živil neživalskega izvora v prost promet (uvoz) - postopek izvoza živil neživalskega izvora (kakovost)
--	---

Tabela 1: Uradni nadzor izvajajo inšpektorji za hrano, uradni veterinarji in fitosanitarni inšpektorji, vsak v svojem delu.

Glavni cilj Inšpekcije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin v posameznem letu je izvesti redne naloge nadzora v načrtovanem obsegu, ter izredne naloge nadzora za odpravo odkritih tveganj oziroma za obvladovanje tveganj na sprejemljivi ravni.

Osebe za izvajanje uradnega nadzora deluje v skladu z nacionalno procesno zakonodajo, tj. z Zakonom o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 80/99 s spremembami), Zakonom o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 56/02 s spremembami) in Zakonom o prekrških (Uradni list RS, št. 7/03 s spremembami).

3.3.1.2. ZIRS

Splošno o notranji organizaciji in sestavi

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je organ v sestavi Ministrstva za zdravje. Njegove naloge, pristojnosti in postopke delovanja določajo Zakon o državni upravi, Uredba o organih v sestavi ministrstev, Zakon o zdravstveni inšpekciji, Zakon o inšpekcijskem nadzoru, Zakon o prekrških, področna zakonodaja, Kodeks ravnanja javnih uslužbencev in interni dokumenti za delo inšpekcije.

Delovanje inšpektorata je povezano z varovanjem zdravja kot javnega interesa.

ZIRS izvaja naloge inšpekcijskega nadzora:

- na področju prehranskih dopolnil; živil, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom; živil za posebne zdravstvene namene ter popolnih prehranskih nadomestkov za nadzor telesne teže,
- nad proizvodnjo in prometom materialov ter izdelkov, namenjenih za stik z žvili; njihove uporabe v postopkih proizvodnje in distribucije prehranskih dopolnil ter živil, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom, živil za posebne zdravstvene namene ter popolnih prehranskih nadomestkov za nadzor telesne teže.

Organizacijska shema ZIRS

Na osrednji ravni deluje Sektor za strategijo in planiranje, ki pripravi letni program inšpekcijskega nadzora, na lokalni pa deluje sedem območnih enot, ki so zadolžene za izvajanje letnega programa.

Nadzor vnosa (uvoza) izvaja pet območnih enot (Celje in Dravograd, Ljubljana, Koper, Maribor in Murska Sobota, Novo mesto). Poostren nadzor izvajata mejni kontrolni točki Luka Koper in Letališče Brnik.

Letni načrt dela vsebuje načrt rednega nadzora in oceno dodatnega nadzora. Načrtovano je število inšpekcijskih pregledov in število odvzetih vzorcev, vključena je tudi ocena dela ob uvozu. Na rednih mesečnih sestankih vodje območnih enot poročajo o realizaciji letnega programa.

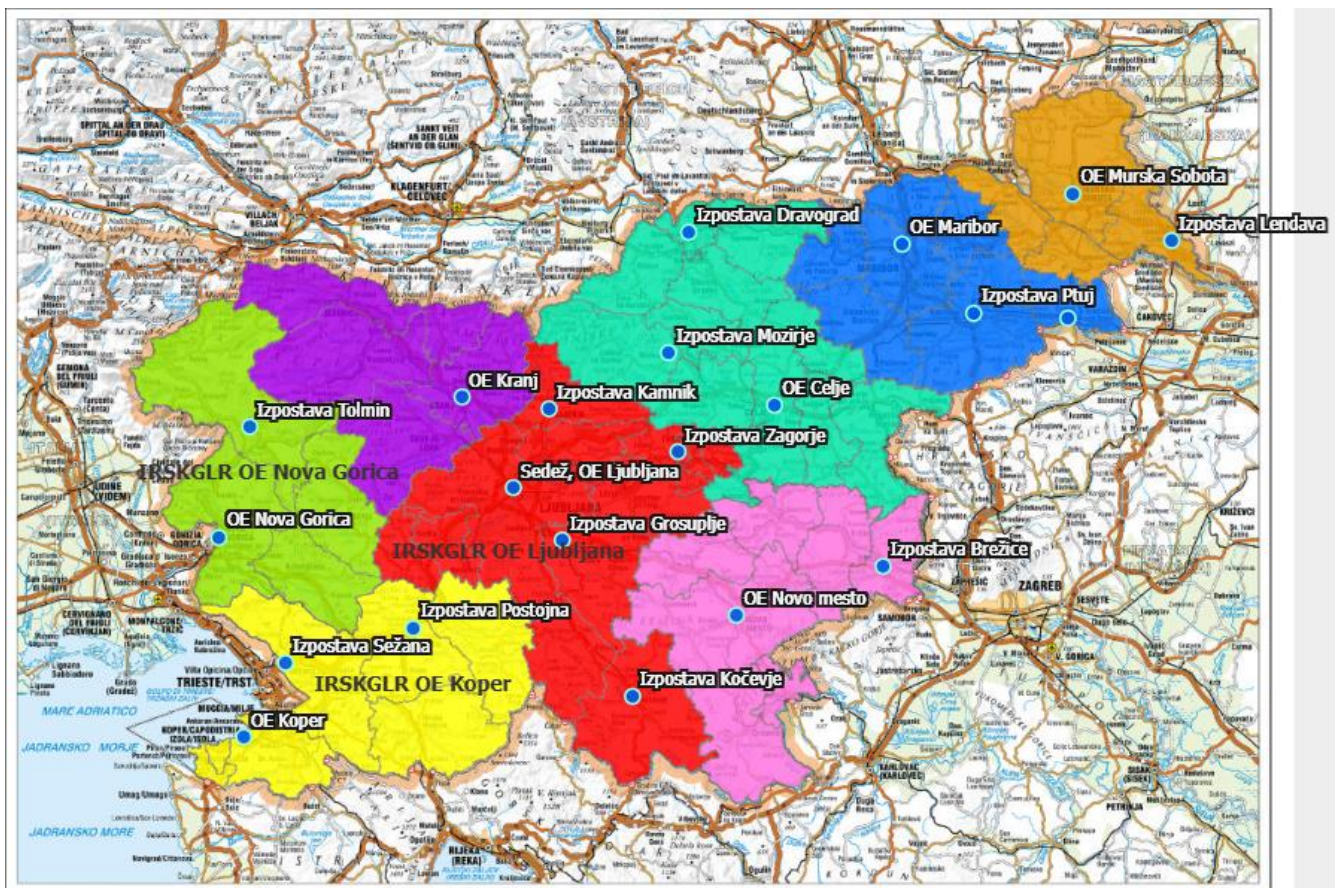
Za izvedbo Letnega programa inšpekcijskega nadzora ZIRS za leto 2025 je predvideno 15,77 delovnih mest z ekvivalentom polnega delovnega časa.

3.3.1.3. IRSKGLR

Splošno o notranji organizaciji in sestavi

Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (IRSKGLR) je organ v sestavi Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Naloge inšpektorata vključujejo zlasti nadzor izvajanja zakonskih in podzakonskih aktov v pristojnosti MKGP. S tem se zagotavlja varovanje javnega interesa ter zasebnih interesov pravnih in fizičnih oseb na področjih znotraj naših pristojnosti.

Organizacijska shema IRSKGLR

IRSKGLR ima sedež v Ljubljani in 20 organizacijskih enot po Sloveniji: 8 območnih enot in 13 inšpekcijskih izpostav. Tri inšpekcijske službe izvajajo uradni nadzor varnosti hrane, ostankov FFS v okolju, ter nadzor gozdnega reprodukcijskega materiala: Inšpekcija za vinarstvo, Inšpekcija za kmetijstvo, ter Inšpekcija za gozdarstvo. V skladu z Uredbo o uradnem nadzoru 2017/625/EU (OCR) ima IRSKGLR 8 inšpektorjev za vinarstvo, izraženih v EPDČ, 8 inšpektorjev za kmetijstvo od skupaj 25, izraženih v EPDČ, ter 16 gozdarskih inšpektorjev.

Inšpekcija za vinarstvo izvaja naloge inšpekcijskega nadzora izvajanja zakonskih predpisov na področju vinarstva, ki določa pridelavo in promet z grozdom, moštom in vinom ter drugimi proizvodi iz grozda, mošta in vina na

celotni poti od vinograda do končnega potrošnika. Z rednimi in izrednimi nadzori se stremi k zmanjševanju tveganja za nepravilnosti pri pridelavi in prodaji vina ter drugih proizvodov iz grozdja, mošta in vina na področju varnosti, kakovosti, označevanja in zaščite geografskega porekla.

Inšpekcija za kmetijstvo med drugim izvaja naloge inšpekcijskega nadzora izvajanja predpisov na področju zootehnikе ter identifikacije in registracije živali v povezavi z izvajanjem rejskih programov ter delovanjem selekcijskih centrov, varstvom voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov in varstvom podtalnice pri nepravilni rabi FFS in gnojenju, ter na področju soobstoja genskih spremenjenih (GS) kmetijskih rastlin.

Inšpekcija za gozdarstvo skupaj z izvajalci javnih pooblastil izvaja naloge nadzora izvajanja predpisov na področju zdravstvenega varstva rastlin v gozdovih, na gozdnih zemljiščih, v gozdnih drevesnicah, v gozdnem prostoru in na gozdnem drevju zunaj ureditvenih območij naselij. Preverja tudi, da so rastline in rastlinski proizvodi pri premeščanju v prometu opremljeni z rastlinskimi potnimi listi, to je kot dokaz, da rastline oziroma proizvodi izpolnjujejo zahteve zdravstvenega varstva rastlin.

Naslednji materialni predpisi določajo odgovornosti IRSKGLR:

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23),
- Zakon o vinu (Uradni list RS, št. 105/06, 72/11, 90/12 – ZdZPVHVVR, 111/13 in 27/17 – ZKme-1D),
- Zakon o živinoreji (Uradni list RS, št. 18/02, 110/02 – ZUreP-1, 45/04 – ZdZPKG, 90/12 – ZdZPVHVVR in 45/15),
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdrI-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US, 78/23 – ZUNPEOVE in 52/24 – odl. US),
- Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu (Uradni list RS, št. 58/02, 45/04 – ZdZPKG in 77/11),
- Zakon o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami (Uradni list RS, št. 41/09 in 69/15 – ZOPPGSR),
- Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin Uradni list RS, št. 62/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/10, 40/14 – ZIN-B in 21/18 – ZNOrg),
- Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin (Uradni list RS, št. 78/19 in 69/23).

3.3.1.4. FURS

Splošno o notranji organizaciji in sestavi

Finančna uprava Republike Slovenije (FURS) je organ v sestavi Ministrstva za finance. Nastala je 1. avgusta 2014 z združitvijo Carinske uprave RS in Davčne uprave RS. Naloge in organizacijo ureja Zakon o finančni upravi. Generalni direktor FURS je odgovoren neposredno ministru.

Carinska služba, ki deluje v okviru FURS, organizacijsko spada v Upravo za carine (UC). V okviru UC – Sektorja za carinske postopke, deluje tudi oddelek za prepovedi in omejitve, ki na osrednji ravni pokriva izvajanje predpisov na področju prepovedi in omejitev.

FURS sestavljajo Generalni finančni urad in 16 regionalnih finančnih uradov. Sektorji za carine delujejo v osmih finančnih uradih. Nadzor vnosa in iznosa blaga v carinsko območje EU in iz njega (mejni nadzor) izvajajo organizacijske enote v okviru FU Koper, FU Ljubljana in FU Maribor.

[Organizacijska shema FURS](#)

[Organizacijska shema GFU](#)

3.3.2. Nadzorni sistemi

Namen pravil Unije je zagotoviti visoko raven zdravja ljudi, živali in rastlin, kakor tudi dobrobiti živali v celotni agroživilski verigi in na vseh področjih dejavnosti, katerih ključni cilj je varnost živil, boj proti morebitnemu širjenju bolezni živali, ki se v nekaterih primerih lahko prenašajo na ljudi, ali škodljivih organizmov za rastline ali

rastlinske proizvode, ter zagotoviti varovanje okolja pred tveganji, ki bi jih lahko povzročili gensko spremenjeni organizmi (GSO) ali fitofarmacevtska sredstva in ostali onesnaževalci. Pravilna uporaba zadevnih pravil, skupno imenovanih »zakonodaja Unije o agroživilski verigi«, prispeva k skladnemu delovanju notranjega trga.

Pri pripravi letnih nacionalnih načrtov nadzora je uradni nadzor načrtovan na vseh področjih, ki jih urejajo pravila iz člena 1(2) Uredbe 2017/625/EU, v skladu z merili iz člena 9, s pravili iz členov 18 do 27 ter v skladu pravili iz člena 110(2b) Uredbe (EU) 2017/625 o kategorizaciji tveganj v zvezi z uradnim nadzorom na področjih uradnega nadzora v skladu s pravili iz člena 1(2) te Uredbe, ki predstavljajo pravni okvir za celostni pristop k izvajanju uradnega nadzora v agroživilski verigi.

3.3.2.1. UVHVVR

UVHVVR izvaja upravne in strokovne naloge ter naloge uradnega nadzora na področju varnosti, kakovosti in označevanja kmetijskih pridelkov in živil, vključno z gensko spremenjenimi živali (razen upravnih nalog na področju zaščite kmetijskih pridelkov in živil (sheme kakovosti) ter kakovosti in prostovoljnega označevanja kmetijskih pridelkov in živil, v zvezi s pripravo predlogov predpisov, drugih aktov in gradiv), vodenjem registrov in evidenc ter poročanjem.

UVHVVR je pristojna tudi za upravne in strokovne naloge ter naloge uradnega nadzora na področju varnosti, kakovosti in označevanja naravnih mineralnih vod, krme, vključno z gensko spremenjeno krmo, uporabo materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali v postopkih pridelave, predelave in distribucije živil, vključno z maloprodajo in uvozom; vode za napajanje živali, ter na področju živalskih stranskih proizvodov in pridobljenih proizvodov, ki niso namenjeni za prehrani ljudi.

Izvaja upravne in strokovne naloge ter naloge uradnega nadzora na področju identifikacije in registracije živali, zdravja živali, varstva prebivalstva pred zoonozami, zaščite živali, uporabe in z uporabo povezane sledljivosti zdravil v veterinarski medicini, preventive pri razmnoževanju živali, zdravstvenega varstva rastlin, semenskega materiala kmetijskih rastlin, razen nalog javne službe na področju semenarstva, FFS, zdravstvenih pogojev za premike živali in zarodnega materiala pri premikih med državami članicami EU, pogojev za vstop živali in blaga iz tretjih držav v EU v skladu s svojimi pristojnostmi, in pri pripravi veterinarskih in fitosanitarnih spričeval za izvoz v tretje države. Izvaja uradni nadzor pri vstopu živali in blaga, pri trgovanju ter certificiranje za izvoz živali in blaga.

Na upravi se izvajajo tudi naloge ocenjevanja aktivnih snovi, ocenjevanja in registracije fitofarmacevtskih sredstev (FFS), upravne in strokovne naloge ter naloge uradnega nadzora prometa s FFS in njihove uporabe in preskušanja naprav za nanašanje FFS; izvajajo se analize tveganja ter izvajajo naloge inšpekcijskega nadzora na področju varstva novih sort kmetijskih rastlin.

Inšpekcijski nadzor znotraj UVHVVR izvaja Inšpekcija za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin v skladu s pristojnostmi, ki jih imajo inšpektorji za hrano, uradni veterinarji in fitosanitarni inšpektorji v skladu s področnimi zakoni. Naloge nadzora izvajajo s preverjanjem skladnosti izvajalcev dejavnosti in s preverjanjem skladnosti živali in blaga.

Naloge uradnega nadzora se izvajajo z uporabo ustreznih nadzornih metod in tehnik nadzora, kot so spremljanje, posebni nadzor, preverjanje, revizija, inšpekcijski pregled, vzorčenje in analiza.

Uradni nadzor se izvaja redno in ustrezno pogosto, na podlagi ocene tveganja, za doseganje načrtovanih ciljev in ob upoštevanju:

- znanega tveganja, povezanega z živalmi, krmo ali živali, rastlinskim in semenskim materialom, uporabo krme ali živil ali katerim koli procesom, materialom, snovjo, dejavnostjo ali operacijo, ki lahko vpliva na varnost krme, živil, rastlin, semena, ali na zdravje in dobrobit živali,
- preteklih rezultatov uradnega nadzora opravljenega nad izvajalci dejavnosti,
- zanesljivosti lastnih kontrol izvajalcev dejavnosti,
- kakršnih koli informacij, ki bi lahko nakazovale neskladnost, vključno s prijavi občanov.

Ko uradni veterinarji, inšpektorji za hrano, ali fitosanitarni inšpektorji ugotovijo neskladnosti z zakonodajo ali tveganja za zdravje ljudi, živali, rastlin, dobrobit živali ali za okolje, v zvezi s FFS ali GSO, izrečejo ukrep, izdajajo upravno inšpekcijske odločbe in nadzirajo njihovo izvrševanje. V kolikor ugotovijo neskladnosti, ki so v zakonodaji opredeljene kot prekrški, uvedejo prekrškovne postopke v okviru katerih izrekajo globe in druge prekrškovne ukrepe. V primerih zaznav neskladij, ki imajo znake kaznivih dejanj, inšpektorji vlagajo obdolžilne predloge ali kazenske ovadbe na pristojna sodišča ali policijo.

Na podlagi vloge izvajalcev dejavnosti v primerih izvoza živali, živil, krme, rastlin, živalskih stranskih proizvodov (ŽSP) in predelanih proizvodov, uradni veterinarji, inšpektorji za hrano in fitosanitarni inšpektorji izdajajo veterinarska in fitosanitarna spričevala ter druga potrdila, s katerimi jamčijo, da živali in blago izpolnjujejo predpisane pogoje. Inšpektorji pred podpisom dokumentov izpolnjevanje pogojev preverijo. Izvoz v tretje države ni mogoč brez ustreznih dokumentov, ki jih podpiše pristojni inšpektor. Inšpektorji in uradni veterinarji izvajajo tudi uradni nadzor ob vstopu pošilk živali in blaga iz tretjih držav v skladu s svojimi pristojnostmi.

3.3.2.1.1. Varnost, zanesljivost in neoporečnost živil v vseh fazah proizvodnje, predelave in distribucije živil, vključno s pravili za zagotavljanje poštenih praks v trgovini in varovanje interesov potrošnikov in informacij, ter o proizvodnji in uporabi materialov in snovi, namenjenih za stik z živali

Programi vzorčenja in načrti nadzora za živila živalskega in neživalskega izvora

UVHVVR vsako leto pripravi letni program vzorčenja kemijske in biološke varnosti živil. Pri pripravi programov se upošteva zlasti veljavna zakonodaja EU, znanstvena mnenja agencije EFSA, strokovno pomoč NRL in uradnih laboratorijev, notifikacije RASFF, ter rezultati programov preteklih let. Letni programi se izvajajo za spremljanje stanja, preverjanje skladnosti živil z zakonodajo in verifikacijo sistema lastnih kontrol izvajalcev dejavnosti.

Vzorčijo se živila rastlinskega in živalskega izvora v celotni prehranski verigi, vključno z uvozom, ne glede na poreklo ali izvor. Strategija vzorčenja temelji na izbiri reprezentativnega vzorca.

Letni program se pripravi na glavnem uradu UVHVVR, določi se vrsta vzorca, vrste preiskav in število vzorcev ter pripravi navodila za vzorčenje. Vzorce izvajajo območni uradi UVHVVR ali pooblaščen vzorčevalci NVI in NLZOH, preiskave izvajajo uradni laboratoriji. Podatki vzorčenja se zbirajo v aplikaciji PSUVŽ.

V okviru letnih programov se izvajajo preiskave živil na ostanke FFS (nacionalni načrt spremljanja), onesnaževala, alergene/gluten/trans maščobe, aditive, arome, GSO, produkte obsevanja in mikrobiološke parametre (bakterije in viruse ter njihove toksine in metabolite). Kadar je primerno, je pripravljena tudi ocena skladnosti označbe živil.

Načrtno spremljanje ostankov FFS

Glavni urad UVHVVR vsako leto pripravi program letnega vzorčenja živil za spremljanje ostankov FFS, ki je usklajen z večletnim načrtom nadzora Evropske komisije in z dodatno vključenimi vzorci živil, značilnih za prehrano v Sloveniji. S programom se preverja skladnost dovoljene uporabe in pravilnost uporabe FFS.

Načrt nadzora nad ostankov farmakološko aktivnih snovi (reziduov)

Glavni urad UVHVVR je odgovoren za pripravo načrta nadzora ostankov farmakološko aktivnih snovi. Vzorce izvajajo v primarni proizvodnji in v klavnicah. Razdelitev vzorcev po klavnicah in posameznih območnih uradih UVHVVR se zagotovi prek aplikacije za ostanke (aplikacija »rezidua«), ki se uporablja tudi za spremljanje izvajanja načrta. Glavni urad UVHVVR pripravi obvezna navodila za izvajanje načrta, ki ga izvajajo OU. Posebej se pripravijo tudi načrt nadzora in navodila za izvedbo za mejne veterinarske postaje.

Nacionalni program nadzora salmonel (NPNS)

Uradni nadzor izvajanja NPNS se izvaja v primarni proizvodnji. Uradne preglede na gospodarstvih in uradno vzorčenje izvajajo uradni veterinarji območnih uradov UVHVVR. Pogostost uradnega vzorčenja je določena z zakonodajo EU. Pogostost uradnih pregledov na gospodarstvih je odvisna od vrste perutnine in je opredeljena v letnem načrtu dela UVHVVR.

Posebni/izredni nadzor

UVHVVR periodično v okviru posebnih/izrednih nadzorov izvaja tudi ciljno vzorčenje, pri katerem se vzorči določena vrsta ali skupna živil v določeni fazi živilske verige v krajšem časovnem obdobju. Navodila za vzorčenje pripravi glavni urad UVHVVR, uradno vzorčenje izvajajo uradni veterinarji ali inšpektorji.

a) živila neživalskega izvora

Inšpektorji za hrano izvajajo na podlagi ocene tveganja nadzor varnosti in kakovosti živil neživalskega izvora v celotni verigi, od primarne pridelave, predelave, distribucije, maloprodaje, vključno z obrati javne prehrane. Za vsako dejavnost se določi tveganje ter z njim povezana stopnja in pogostost predvidenega rednega nadzora.

Pri določanju pogostosti rednih inšpekcijskih pregledov se upoštevajo znani dejavniki tveganja, povezani z:

- vrsto živil in predvideno uporabo (visoko rizična, srednje rizična živila, nizko rizična živila);
- vrsto dejavnosti oziroma aktivnosti, ki se izvajajo v posameznem obratu;
- vrsto potrošnikov,
- obsegom dejavnosti.

b) živila živalskega izvora

Uradni nadzor živil živalskega izvora izvajajo uradni veterinarji na vseh stopnjah pridelave, predelave in distribucije živil živalskega izvora. Pogostost inšpekcijskih pregledov se predvidi na podlagi ocene tveganja. Merila za oceno tveganja pripravi glavni urad UVHVVR. Na podlagi letnega načrta dela UVHVVR območni uradi pripravijo lokalne letne načrte dela, v katerih določijo obrate, ki bodo predmet uradnega nadzora.

Na podlagi rezultatov uradnega nadzora v tekočem letu lahko uradni veterinar poveča pogostost uradnega nadzora v obratu. Uradni veterinarji poleg pregledov z načrtovano pogostostjo uradnega nadzora redno izvajajo tudi preglede pred zakolom (ante mortem) in po zakolu (post mortem) v obratih za zakol živali.

Cilji uradnega nadzora na področju hrane:

1. Krepitev odgovornosti izvajalcev dejavnosti za varnost hrane:

- UVHVVR si prizadeva izboljševati notranji nadzor izvajalcev dejavnosti, vključno z lastnimi sistemi zagotavljanja kakovosti in varnosti,
- UVHVVR spodbuja gospodarska združenja, pripravijo ali posodobijo smernice dobre higienske prakse na osnovi HACCP načel (Obrtna zbornica Slovenije, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije...),
- za izboljšanje notranjega nadzora UVHVVR objavlja podrobnejša poročila o ugotovitvah nadzora ter sodeluje na različnih dogodkih izobraževalne narave,
- UVHVVR si prizadeva izboljšati izpolnjevanje obveznosti obveščanja izvajalcev dejavnosti (v skladu z 19. členom Uredbe (ES) št. 178/2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane), zato bo med uradnim nadzorom izvajalcev dejavnosti preverjala tudi učinkovitost njihovih lastnih sistemov obveščanja.

2. Ohranjanje visoke ravni varnosti živil:

- redne dejavnosti spremljanja bodo vključevale povezan nadzor po celotni agroživilski verigi,
- vzorčenje in analiza, spremljanje in učinkovitim ukrepanje za naslednje parametre: ostanki fitofarmaceutskih sredstev, onesnaževala, ostanki farmakološko aktivnih snovi, mikrobiološke parametre, alergene/gluten/trans maščobe, aditive, arome, gensko spremenjena organizme, produkte obsevanja in radioaktivnost.

Pri tem se bo UVHVVR v prihodnjih letih še bolj osredotočila na najpomembnejša tveganja, ki bodo izhajala iz ugotovitev nadzora, oziroma bodo posledica podnebnih sprememb, zelenega prehoda, krožnega gospodarstva:

- nadzor varnosti hrane v primarni pridelavi in predelavi – dopolnilne dejavnosti na kmetiji,
- pri izvajalcih dejavnosti v gostinstvu se bo UVHVVR še posebej osredotočila na povečanje skladnosti splošnih in posebnih higienskih zahtev, usposobljenost zaposlenih, obvladovanje in označevanje alergenov.

UVHVVR bo usmerjeno izvajala nadzor v primeru suma kršitve v agroživilski verigi, pri čemer bo uporabila najučinkovitejše upravne in prekrškovne ukrepe:

- za hitro obravnavo vse večjega števila prijav ter obvestil o neskladnih proizvodih (potrošnikov, podjetij in držav članic) se razvija sistem za razvrščanje obvestil po nujnosti obravnave. S tem bodo prednostno obravnavana poročila z največjim tveganjem,
- za preučitev možnosti nadaljnje uporabe inovativnih tehnik pri nadzoru varnosti hrane, vključno z goljufivimi praksami,
- za usmerjeno izvajanje redne komunikacije z zainteresiranimi javnostmi pri zagotavljanju skladnosti z uporabo inovativnih sredstev (priročnikov, spletnih dosjejev, informativnih listov z razlago živilske zakonodaje),
- UVHVVR se bo osredotočila na nadzor tveganih surovin za prehranska dopolnila, vključno z novimi živilami.

3. Prepoznavanje, ocenjevanje in obvladovanje nastajajočih tveganj

Nadgradnja ter medsebojno povezovanje različnih podatkovnih baz, zlasti na nivoju Evropske komisije (sistemi v okviru IMSOC), bosta izboljšala prepoznavanje, ocenjevanje in obvladovanje nastajajočih tveganj. Na področju mikrobioloških dejavnikov tveganja bo UVHVVR izboljšala sodelovanje z znanstveno-laboratorijskim delom, za boljše prepoznavanje in obvladovanje mikrobioloških dejavnikov tveganja.

UVHVVR z razvojem novega informacijskega sistema (N-ISI) prav tako izboljšuje lastno analizo podatkov:

- UVHVVR bo sodelovala na različnih forumih (nacionalnih, znotraj EU in širše), v okviru katerih se izmenjujejo informacije o tveganjih za zdravje potrošnikov, ki izhajajo iz živil - različna kemijska in mikrobiološka tveganja. O pridobljenih informacijah bo razpravljala s strokovnjaki iz različnih organizacij, vključno z NIJZ, NVI, NLZOH, NIB, z namenom identifikacije morebitnih novo porajajočih se tveganjih,
- z vzorčenjem in analizo, usmerjeno v tveganja, bo pridobila boljši vpogled v stanje glede mikroorganizmov, ki se prenašajo z živil, protimikrobne odpornosti ter skladnosti s predpisi (mikrobiološka merila),
- z vzorčenjem in analizo, usmerjeno v tveganja, bo pridobila vpogled v stanje na področju kemijskih dejavnikov tveganja, oceno skladnosti z (zakonskimi) zahtevami glede kemijskih snovi (ostanki FFS, ostanki farmakološko aktivnih snovi), ki jih vsebujejo živila.

4. Zmanjšanje zavajajočih in goljufivih praks v prehranski verigi ter izboljšanje zaupanja v sistem varne hrane

Prizadevanja UVHVVR v boju proti goljufijam in prevaram bodo v prihodnjih letih vključevala:

- izboljšano razumevanje goljufivih praks prek učinkovitejše izmenjave izkušenj ter boljšega sodelovanja s službami na tem področju v Sloveniji,
- razvoj digitalnih orodij za izboljšanje učinkovitosti obvladovanja zavajajočih in goljufivih praks v prehranski verigi,
- odkrivanje goljufij v verigi surovin, stranskih proizvodov (vključno z oškodovanci) in živil se bo okrepilo (z usmerjenimi nadzori na posameznih področjih),
- iskanje neregistriranih podjetij, ki se namerno izogibajo nadzoru,
- obravnavo zavajajočih prehranskih in zdravstvenih trditev,
- spodbujanje ozaveščenosti izvajalcev dejavnosti o goljufijah prek »ocene ranljivosti na kritičnih kontrolnih točkah« (VACCP).

5. Učinkovitost uradnega nadzora hrane ob uvozu

Nadzor se izvaja tudi ob uvozu, kot splošni ter kot poostreni ali nujni nadzor; slednji se izvaja v skladu z Uredbo (ES) št. 1793/2019. Splošni nadzor temelji na tveganjih znanih za posamezno vrsto blaga, ugotovitvah uradnega nadzora iz preteklih let, na notifikacijah javljenih v sistem RASFF, ter ob upoštevanju števila in velikosti pošiljk, sproščenih v prost promet v Republiki Sloveniji v predhodnem letu. Vzorca se bo tudi vsaka prva pošiljka novega pošiljatelja. Poostreni nadzor pa se izvaja v skladu z uredbo (EU) št. 1793/2019 na podlagi ocene tveganja, ki jo se izvedla Evropska Komisija.

3.3.2.1.2. Namerno sproščanje gensko spremenjenih organizmov (GSO) v okolje zaradi proizvodnje živil in krme

Namen nadzora nad GSO je preveriti skladnost s predpisi EU in Slovenije o nenamernem sproščanju GSO v okolje. Inšpektorat za okolje in energijo (IRSOE), podrobneje Inšpekcija za okolje, ki je organ v sestavi Ministrstva za okolje, podnebje in energijo (MOPE) izvaja naloge inšpekcijskega nadzora izvajanja predpisov na področju GSO. Namen izvajanja nadzora na področju ravnanja z GSO je zagotoviti izvajanje predpisanih ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje mogočih škodljivih vplivov na okolje, zlasti glede ohranjanja biotske raznovrstnosti, in na zdravje ljudi, do katerih bi lahko prišlo pri delu z GSO v zaprtih sistemih, ob namernem sproščanju GSO v okolje ali dajanju izdelkov na trg.

Za potrebe izvajanja inšpekcijskega nadzora na podlagi Zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi sta strokovno usposobljeni dve inšpektorici.

Na območju Slovenije je v register GSO trenutno vpisanih 108 zaprtih sistemov, od katerih se v 43 zaprtih sistemih izvaja delo v drugem varnostnem razredu, v preostalih 65 pa delo v prvem varnostnem razredu. Inšpekcijski nadzor nad delom z GSO v zaprtih sistemih je zastavljen tako, da se izvajajo redni inšpekcijski pregledi vsakega izvajalca dejavnosti na tri do pet let, glede na uvrstitev v varnostni razred.

Pridelava GSO rastlin je v Sloveniji na podlagi Zakona o omejevanju ali prepovedi pridelave gensko spremenjenih rastlin prepovedana, prav tako poskusi z GSO.

Inšpekcijski nadzor semenskega materiala kmetijskih rastlin izvajajo v skladu s svojimi pristojnostmi, fitosanitarni inšpektorji. Vzorčenje za določanje morebitne prisotnosti GSO v semenskem materialu kmetijskih rastlin se načrtuje in izvaja na UVHVVR v soglasju z MOPE.

Fitosanitarni inšpektorji vzorčijo seme kmetijskih rastlin za namen ugotavljanja skladnosti označevanja semenskega materiala kmetijskih rastlin, ki je GSO ali ki vsebuje GSO in mora biti dodatno označen kot GSO. Glavno merilo za vzorčenje semena kmetijskih rastlin je poreklo semena.

MKGP je v sodelovanju z IRSKGLR je odgovoren za pridelavo poljščin (prepoved pridelave, sajenja). Kmetijski inšpektorji izvajajo nadzor preverjanja prisotnosti GSO v posevkih kmetijskih rastlin v skladu z Zakonom o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z drugimi kmetijskimi rastlinami.

Inšpekcijski nadzor v zvezi z uvozom GSO ali izdelkov izvajajo uradni veterinarji in fitosanitarni inšpektorji v skladu s svojim delovnim področjem. Nadzor v zvezi z GSO v živilih, krmi živalskega izvora ali pri uvozu je obravnavan v ustreznih poglavjih.

Vnos semena in sadik gozdnega drevja v gozdove strogo nadzorujejo in spremljajo gozdarski inšpektorji v skladu z Zakonom o gozdnem reprodukcijskem materialu. Za pridelovanje in trženje reprodukcijskega materiala se uporabljajo samo tisti semenski objekti, ki jih odobri Gozdarski inštitut Slovenije (GIS) in so vpisani v register **gozdnih semenskih objektov**.

3.3.2.1.3. Varnost krme v vseh fazah proizvodnje, predelave, distribucije in uporabe, vključno s pravili za zagotavljanje poštenih praks v trgovini ter varovanje zdravja, interesov in obveščenosti potrošnikov

Sklic:

- Načrt dela na področju krme za tekoče leto
- Analiza tveganj za določitev pogostosti pregledov za nadzor obratov na področju krme (razen za kmetijska gospodarstva)

3.3.2.1.4. Zahteve glede zdravja živali

Organizacija uradnega nadzora UVHVVR na področju zdravja živali poteka na OU. Velik del področja zdravja živali se izvaja kot druga uradna dejavnost, ki je prenesena na veterinarske organizacije s koncesijo za izvajanje javne veterinarske službe, na NVI in druge organizacije (lovske organizacije itd.). Gre za naloge spremljanja, izkoreninjenja in preprečevanja bolezni živali.

Uradni veterinarji izvajajo uradni nadzor na področju zdravja živali:

- v veterinarskih organizacijah glede izvajanja letne odredbe o izvajanju sistematičnega spremljanja zdravstvenega stanja živali, programov izkoreninjenja bolezni živali ter cepljenj živali, in nadzor pravilnosti izvajanja koncesijskih pogodb za izvajanje veterinarskih dejavnosti, ki se financirajo iz proračuna RS ter nadzor izvajanja uradnih veterinarskih pregledov gospodarstev;
- pri izvajalcih dejavnosti, ki morajo zaradi preprečevanja, odkrivanja in izkoreninjenja bolezni živali izvesti predpisane in odrejene ukrepe iz zakonov, pravilnikov, sklepov državnega središča za nadzor bolezni in odločb uradnih veterinarjev;
- pri izvajalcih dejavnosti v obratih akvakulture (ribogojnice, školjčičišča) in preverjajo obvladovanje nekaterih bolezni vodnih živalih ter zagotavljanje sledljivosti živali in proizvodov iz akvakulture;
- s pregledi na namembnem kraju pri premikih živali med državami članicami EU in pri vnosu iz tretjih držav glede izpolnjevanja zdravstvenih pogojev, in pregled zdravstvenih garancij;
- s pregledi pravilne označitve živali in vodenja evidenc živali;
- s pregledi izpolnjevanja pogojev, vodenja evidenc v osemenjevalnih središčih, v organizacijah za zbiranje, pridobivanje, pripravo, shranjevanje in presajanje živalskih zarodkov, in centrih za skladiščenje in distribucijo zarodnega materiala;
- s kontrolo rejcev, ki osemenjujejo živali v lastni reji, in kontrolo izvajanja preventivnih ukrepov na pripustnih postajah.

Cilji, ki jih želimo doseči z izvajanjem uradnega nadzora na področju zdravja živali:

- z izvajanjem uradnega nadzora sledljivosti distribucije in uporabe veterinarskih zdravil od veletrgovcev do maloprodaje (lekarnе, specializirane prodajalne, veterinarske organizacije) in končnega uporabnika (veterinarske organizacije, kmetijska gospodarstva in mešalnice medicirane krme), da se zagotovi skladnost s predpisi in preprečuje nelegalna prodaja in distribucija ter uporaba zdravil, ki nimajo dovoljenja za promet (ponarejena zdravila) ter zmanjšuje neracionalna uporaba protimikrobnih zdravil ter s tem prispeva k boju proti odpornosti mikroorganizmov proti protimikrobnim zdravilom;
- z izvajanjem uradnega nadzora premikov in trgovanja z živalmi, registracije obratov z živalmi, identifikacije in registracije živali, izvajalcev dejavnosti na področju reprodukcije živali, dejavnosti zbiranja živali; z ohranjanjem zdravstvenih statusov države, območij, kompartmentov in obratov; z zmanjševanjem možnosti vnosa in širjenja bolezni živali ter prenosa bolezni na živali oziroma ljudi;
- z odrejanjem ukrepov in nadzorom izvrševanja le-teh zagotoviti preprečevanje vnosa in širjenja bolezni živali;
- z ukrepi nadzora zagotavljati, da se načrtovano zdravstveno varstvo živali izvaja v skladu s pravnimi podlagami ter da so odrejeni ukrepi za preprečevanje in izkoreninjanje bolezni živali pravočasni in učinkoviti.

UVHVVR na področju zdravja živali sodeluje z mnogimi organi in organizacijami, kot so druga ministrstva, Veterinarska fakulteta – Nacionalni veterinarski inštitut, Veterinarska zbornica, Javna agencija RS za zdravila in medicinske pripomočke, Agencija RS za okolje, KGZS, Lovska zveza Slovenije in Območna združenja upravljalcev lovišč, Uprava RS za zaščito in reševanje ter Slovenska vojska in Policija.

Za nadzor in izrekanje ukrepov v skladu s predpisi, ki urejajo področje zdravja živali, so pristojni uradni veterinarji Inšpekcije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (IVHVVR) v okviru 65. člena Zakona o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih pa so pristojni tudi lovski, kmetijski in gozdarski inšpektorji pristojnega inšpektorata.

a) registracija identifikacija in živali

Na področju zdravja in identifikacije živali je UVHVVR pristojna za vzpostavitev sistema in nadzora identifikacije živali

Informacijski sistem (IS) UVHVVR je namenjen zagotavljanju visoke ravni varnosti hrane. Sistem v splošnem obsega informacijsko podporo identifikacije in registracije živali, zdravstvenemu varstvu in dobrobiti živali, zdravstvenemu varstvu rastlin ter podpori nadzora na delovnem področju UVHVVR. IS je namenjen tudi izvajanju ukrepov kmetijske politike, zootehnikе, statistike ter drugim namenom v skladu s predpisi.

UVHVVR je pristojni organ za vzpostavitev in posodabljanje registra obratov in izvajalcev dejavnosti iz 101. člena Uredbe 2016/429/EU. V ta namen UVHVVR pridobiva in obdeluje podatke, vključno z osebnimi podatki, tudi iz zbirk podatkov, ki jih upravljajo drugi državni organi, javni zavodi in agencije, izvajalci javnih služb ali občine ter drugi pooblaščen organi.

Sistem za identifikacijo in registracijo živali

UVHVVR je za izvajanje 108. člena Uredbe 2016/429/EU vzpostavila sistem za identifikacijo in registracijo gojenih kopenskih živali ter vzdržuje računalniško zbirko podatkov o gojenih kopenskih živalih iz 109. člena Uredbe 2016/429/EU - VOLOS. Za zagotavljanje praktičnega izvajanja sistema za identifikacijo in registracijo gojenih kopenskih živali, vključno z izdajanjem identifikacijskih dokumentov, je uprava v skladu s točko (c) petega odstavka 108. člena Uredbe 2016/429/EU pooblastila veterinarske organizacije, ki v skladu s predpisi, ki urejajo veterinarstvo, [izvajajo dejavnost](#) označevanja živali in [vodenje registra](#) kot javno veterinarsko službo, ter organizacije, ki v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijstvo, in predpisi, ki urejajo živinorejo, izvajajo identifikacijo in registracijo živali kot javno službo strokovnih nalog v živinoreji. To so veterinarske organizacije s koncesijo, kmetijsko-gozdarski zavodi, Nacionalni veterinarski inštitut in Veterinarska fakulteta.

Nadzor skladnosti identifikacije in registracije

UVHVVR izvaja upravne in strokovne naloge ter naloge uradnega nadzora na področju identifikacije in registracije živali, zdravja živali, varstva prebivalstva pred zoonozami ipd. Uradni nadzor se izvaja skladno z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2022/160 o določitvi enotne najmanjše pogostosti nekaterih vrst uradnega nadzora za preverjanje skladnosti z zahtevami Unije v zvezi z zdravjem živali v skladu z Uredbo (EU) 2017/625 in Delegirano uredbo Komisije (EU) 2022/671 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2017/625. Sistematični uradni nadzor identifikacije in registracije živali se izvaja glede na različne kriterije tveganja, kot so velikost črede, tropa, jate, ali število čebeljih družin, ogroženost okolja, ugotovljene nepravilnosti v preteklih kontrolnih obdobjih, pogostost premikov živali med gospodarstvi, ter iz drugih držav ipd.

Poleg uradnih veterinarjev UVHVVR naloge inšpekcijskega nadzora identifikacije in registracije živali izvaja še Inšpekcija za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo v okviru ugotavljanja skladnosti s predpisi s področja zootehnike in kmetijstva v povezavi z izvajanjem rejskih programov ter delovanjem selekcijskih centrov. Kontrola označevanja za govedo in drobnico se izvaja na gospodarstvih, ki izbranih na podlagi analize tveganja, ki upošteva velikost gospodarstev, predhodne ugotovitve na gospodarstvih, viseče premike ipd. Na področju čebelarstva se pregledi označenosti navezujejo na pregled lokacije čebelnjakov.

Kontrolo identifikacije in registracije živali tako administrativno kot s pregledi na kraju samem izvajajo kontrolorji ARSKTRP v okviru kontrol navzkrižne skladnosti pri izvajanju nadzora ukrepov kmetijske politike. Pomemben del pregledov identifikacije in registracije živali, ki imajo predvsem svetovalni namen, pa se izvaja v okviru Pravilnika o izvajanju rednih uradnih veterinarskih pregledov na gospodarstvih (Uradni list RS, št. 23/06 in 57/08). Te preglede izvajajo odobreni veterinarji v obratih, izbranih vsako leto na podlagi predhodno določenih meril. Pregleda se ustreznost registracije obrata, številčno stanje in kategorije živali, označitev živali in vrednotenje dokumentacije v obratu.

Registracija obratov

V register obratov (EIRŽ) se morajo vpisati izvajalci dejavnosti, ki redijo/gojijo naslednje skupine rejnih živali: govedo, kopitarje, drobnico, prašiče, divjad iz obore za rejo, alpake, lame, polže, perutnino, kunce, akvakulturo, čebele in druge rejne živali. Izjema so tisti imetniki/izvajalci dejavnosti, ki na svojem gospodarstvu/obratu redijo/gojijo izključno perutnino in kunce ter se živali redijo izključno za lastno domačo porabo; pri tem ne redijo več kot 50 kljunov perutnine, pet nojev, 50 kuncev; ne izvajajo se premiki živali z gospodarstva.

Identifikacija goveda

Centralni register goveda (CRG) zagotavlja sledljivost goveda od rojstva do vstopa v prehransko verigo z namenom varovanja zdravja ljudi in živali. Učinkovita sledljivost je ključni element politik za obvladovanje bolezni gojenih kopenskih živali. Izvajalec dejavnosti/imetnik goveda je odgovoren za označitve goveda, v predpisanem

roku je dolžan priglasiti označitve in premike v CRG. Hkrati je odgovoren za točnost podatkov v CRG in mora v primeru napak ustrezno reagirati. Imetnik/izvajalec dejavnosti, ki ima dostop do portala Volos, v okviru katerega deluje CRG, lahko podatke za svoje gospodarstvo/obrat vnaša in pregleduje sam. Če izvajalec dejavnosti/imetnik priglasi podatke prek pooblaščenice organizacije, je ta dolžna podatke najpozneje v treh dneh vnesti v CRG. Pooblaščenica organizacija, ki izvede označitev goveda, je dolžna voditi podatke o prijavah označitve v CRG in o sredstvih za identifikacijo ter navedene podatke na zahtevo posredovati UVHVVR.

Klavnice, ki izvajajo dejavnost zakola živali, javljajo podatke o zakolu neposredno v CRG. Veterinarsko-higienska služba (VHS), ki izvaja dejavnost odvoza poginulih živali v zbiralnico kadavrov in poskrbi za njihovo neškodljivo uničenje, je dolžna po prevzetju kadavra dolžna odvoz priglasiti v CRG.

Identifikacija drobnice

Sistem identifikacije in registracije drobnice je prilagojen sodobnemu elektronskemu poslovanju. Centralni register drobnice (CRD) je računalniška podatkovna zbirka, ki se vodi kot [spletna](#) ali [mobilna](#) aplikacija Volos. Izvajalec dejavnosti mora najpozneje v sedmih dneh po dogodku v CRD priglasiti:

- označitev drobnice (registracija drobnice) - podatke o označitvi drobnice na svojem obratu,
- premik drobnice - podatke o sprejetju ovac in koz v svoj obrat ter podatke o oddaji ovac in koz iz svojega obrata,
- odjavo individualno označenih živali z obrata - pogin, zakol, krajo in izgubo.

Vsa individualno označena drobnica mora biti registrirana v CRD z naslednjimi podatki: identifikacijska številka živali, mesec in leto rojstva, datum označitve, spol, pasemski tip, vrsta elektronskega identifikatorja ali tetoviranje.

Identifikacija prašičev

Sistem identifikacije in registracije prašičev je prilagojen elektronskemu poslovanju. Volos je spletna ali mobilna aplikacija, prek katere izvajalec dejavnosti sporoča informacije v Centralni register prašičev (CRPŠ), izda spremni dokument za prašiče, vodi register prašičev v obratu in pregleduje podatke.

Identifikacija kopitarjev

Informacijski sistem za podporo Centralnega registra kopitarjev (CRK) je namenjen zlasti vpisovanju identifikacijskih podatkov kopitarja, da se ga identificira z identifikacijskim dokumentom (ID). Predpisi določajo poenoteno identifikacijo kopitarjev v Evropski uniji, obvezno čipiranje ali izjemoma alternativno označitev kopitarja. V Uredbi (EU) 2016/429 in Uredbi Komisije (EU) 2019/2035 je med drugim predpisana enotna centralna računalniška baza podatkov, ki jo morajo države članice vzpostaviti za vodenje centralnega registra kopitarjev za vso državo, ki omogoča učinkovit nadzor živali in prometa z živalmi. Izvedbena uredba Komisije 2021/963/EU določa operativna pravila za računalniške zbirke podatkov o enoprstih kopitarjih ter tehnične pogoje za izmenjavo elektronskih podatkov med računalniškimi zbirkami podatkov držav članic EU.

Čebelnjaki

Vsi naseljeni čebelnjaki v RS morajo biti označeni. Čebelnjak je označen, ko ima na vidnem mestu pritrjeno tablico za označevanje čebeljakov. Čebelar mora izpolniti vso potrebno dokumentacijo (obrazec za vpis v RČ) in poskrbeti za registracijo čebeljaka v Register čebeljakov (RČ). Čebelar mora pred vpisom v RČ poskrbeti tudi za registracijo KMG na UE. Čebelnjak je lahko pripisan le na tisti KMG, na katerem čebelar nastopa kot nosilec KMG, namestnik ali kot član kmetije. Vpis v RČ, spremembe podatkov in opustitve reje se izvaja prek UVHVVR-SIRIS. Število čebeljih družin čebelarji za vse registrirane čebelnjake sporočajo za dva datuma (15. april in 31. oktober). Število čebeljih družin lahko sporočijo prek javno dostopnega e-obrazca ali na klasičnem papirnem obrazcu. Čebelarji lahko podatke sporočijo tudi po elektronski pošti.

b) Pregledi na namembnem kraju in potrjevanje veterinarskih spričeval za premike živali, zarodnega materiala in nekaterih proizvodov živalskega izvora ter izvajanje pregledov za izvoz v tretje države pošiljk živali in živalskih proizvodov

Glede na oceno tveganja izvaja UVHVVR nadzor tudi v obratih za zbiranje živali in na sejnih za živali. Na namembnem kraju se pošiljke živali pregledujejo na nediskriminatoren način in sicer se pregleda 10% pošiljk. Pregledi na mestu izvora in izdajanje veterinarskih spričeval za premike med državami članicami EU ter za izvoz v tretje države se izvede za vsako pošiljko živali.

Pregledi pošiljk živali iz EU na namembnem kraju v Sloveniji: se izvajajo pri določenem odstotku pošiljk, nediskriminatorno. Preveri se izpolnjevanje zdravstvenih pogojev za premike živali.

- Cilj je zagotoviti, da se prepreči tveganje vnosa bolezni živali iz držav z nižjim zdravstvenim statusom za določene bolezni. Cilj je ohranitev dobre zdravstvene situacije in s tem povezanega statusa države, proste bolezni. V primeru ugotovljenih neskladnosti se lahko pogostost pregledov poveča glede na ocenjeno tveganje.
- Pristojni organ za izvajanje: UVHVVR, UV OU. V primerih, ko je treba pridobiti dodatne informacije od drugih DČ, se vnese poizvedba v sistema iRASFF - AW za rejne živali in iRASFF - PAN za hišne živali. V primeru suma goljufivih praks se poda poizvedba v sistem IMSOC – FF.

Pregledi pošiljk živali, namenjenih premiku v drugo DČ EU: pregled živali se izvaja v skladu s predpisi EU z namenom zagotavljanja skladnosti živali za premike. Ocenijo se tudi sposobnost živali za prevoz z vidika dobrobiti živali.

- Cilj je zagotoviti skladnost pošiljk živali z zakonodajo EU ter preprečiti, da se živali, ki ne izpolnjujejo zdravstvenih zahtev ali niso sposobne prevoza, prevažajo oziroma odpremi v drugo državo.

Pregledi pošiljk živali in proizvodov živalskega izvora z namenom izdaje veterinarskih zdravstvenih spričeval za izvoz: pregledi se izvajajo pred izvozom, da se ugotovi izpolnjevanje zahtev tretje države, ki se jih potrjuje v izvoznem spričevalu.

- Cilj je, da se izvede nadzor izpolnjevanja zahtev za pošiljke živali in blaga, namenjene izvozu v tretje države.

Pregledi pošiljk živali in proizvodov živalskega izvora pred vstopom v Unijo: Pregled živali in proizvodov živalskega izvora iz točk 1 (a) in (b) 47. člena Uredbe OCR izvajajo uradni veterinarji na MKT:

- Cilj je zagotoviti, da v EU vstopajo le živali in blago, ki so skladni z zahtevami glede zdravja živali (in javnega zdravja) in ne predstavljajo tveganja za zdravje ljudi in živali. Kot pripomoček za delo uradnih veterinarjev na MKT je pripravljen priročnik, objavljen na interni spletni strani UVHVVR,
- Pristojni organi: osrednji pristojni organ za nadzor je UVHVVR. Pooblaščenice uradne osebe FURS so v skladu z 48. členom OCR pristojne za nadzor pri netrgovskih premikih hišnih živali (razen hišnih ptic) iz tretjih držav, nad blagom, ki je del osebne prtljage potnikov in je namenjeno za njihovo osebno porabo in uporabo, nad blagom v majhnih pošiljkah, ki se pošilja fizičnim osebam in ni namenjeno dajanju na trg.

c) Zdravila

Zdravila za zdravljenje živali

Z letnim programom dela UVHVVR, ki ga pripravi in izda glavni urad UVHVVR je opredeljen program nadzora nad uporabo in z uporabo povezano sledljivostjo zdravil, ki se uporabljajo za zdravljenje živali. V nadzor so zajeti veletrgovci z zdravili na debelo, lekarne, specializirane prodajalne, veterinarske organizacije in kmetijska gospodarstva oziroma imetniki živali. V okvir inšpekcijskega nadzora uvrščamo tudi ostale pravne subjekte, ki bi lahko trgovali z zdravili (Kmetijske zadruge, ZOO trgovine,...). Program nadzora izvajajo uradni veterinarji na območnih uradih UVHVVR:

- nadzor nad sledljivostjo prometa zdravil za uporabo v veterinarski medicini pri veletrgovcih z zdravili;
- nadzora nad izdajo in sledljivostjo prometa zdravil za zdravljenje živali v lekarnah;
- nadzora nad izdajo in sledljivostjo prometa zdravil za zdravljenje živali v specializiranih prodajalnah;

- nadzor nad sledljivostjo prometa in uporabe (dajanje, izdajanje in predpisovanje) zdravil za zdravljenje živali v veterinarskih organizacijah;
- nadzor nad sledljivostjo prometa in uporabe zdravil za zdravljenje živali na kmetijskih gospodarstvih;
- nadzor nad sledljivostjo prometa zdravil pri ostalih pravnih subjektih.

Poseben poudarek predstavlja nadzor nad racionalno rabo protimikrobnih zdravil, za preprečevanje tveganja nastanka odpornosti mikroorganizmov proti protimikrobnim zdravilom. Ta nadzor preverja zlasti racionalnost rabe protimikrobnih zdravil pri živalih za proizvodnjo hrane na kmetijskih gospodarstvih in v veterinarskih organizacijah ter vključuje nadzor rutinske rabe protimikrobnih zdravil, ki naj bi nadomestila slabo higieno, neustrezno rejo živali, slabo oskrbo živali ali slabo upravljanje kmetijskega gospodarstva.

UVHVVR izvaja nadzor tudi nad uporabo veterinarskih medicinskih proizvodov in medicirane krme.

3.3.2.1.5. Preprečevanje in čim večje zmanjševanje tveganja za zdravje ljudi in živali, ki jih predstavljajo živalski stranski proizvodi (ŽSP) in pridobljeni proizvodi (PP)

Organizacija in izvajanje uradnega nadzora

Organizacija uradnega nadzora na področju ŽSP na UVHVVR poteka v okviru IVHVVR, Sektorja za hrano in krmo in območnih uradov (OU) UVHVVR.

Nekatere naloge uradnega nadzora izvaja Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, ki izvaja nadzor dajanja na trg v maloprodaji in uporabo ŽSP in pridobljenih proizvodov kot organskih gnojil in sredstev za izboljšanje tal na obdelovalnih in pašnih površinah, in s tem povezanega vodenja evidenc v skladu z Uredbo 1069/2009/ES in Uredbo 142/2011/EU.

Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in energijo izvaja nadzor nad:

- odstranjevanjem ŽSP in pridobljenih proizvodov kot odpadkov s sežigom v sežigalnicah v skladu z Uredbo 1069/2009/ES,
- predelavo in odstranjevanjem ŽSP in pridobljenih proizvodov kot odpadkov s so-sežigom v sosežigalnicah v skladu z Uredbo 1069/2009/ES,
- odstranjevanjem ŽSP in pridobljenih proizvodov na pooblaščenih odlagališčih v skladu z Uredbo 1069/2009/ES,
- zbiranjem, prevozom in skladiščenjem pridobljenih proizvodov, če so ti namenjeni neškodljivemu odstranjevanju v sežigalnicah, sosežigalnicah ali na pooblaščenih odlagališčih v skladu z Uredbo 1069/2009/ES,
- vodenjem evidenc izvajalcev dejavnosti v skladu z Uredbo 1069/2009/ES in Uredbo 142/2011/EU, ki zadevajo dejavnosti iz tega odstavka.

Glavni cilji izvajanja uradnega nadzora na področju ŽSP so:

- Nadzor nad ravnanjem z ŽSP na mestu nastanka: kmetije, klavnice in lovske zbiralnice, razsekovalnice, predelovalni obrati, trgovine, restavracije, obrati javne prehrane...,
- Izvedba nadzora odobrenih ŽSP obratov in objektov ter registriranih izvajalcev dejavnosti; nadzor izdanih dovoljenj za uporabo odstopanj,
- Zagotavljanje skladnosti pošiljk ŽSP pri uvozu iz tretjih držav in potrjevanje prispetja pošiljk predelanih živalskih beljakovin pri izvozu in trgovanju,
- Identifikacija izvajalcev dejavnosti, ki ravnaajo z ŽSP, zlasti na področjih, na katerih se prepleta več sklopov zakonodaje (veterinarska in okoljevarstvena oziroma kmetijska).

Pristojni organi - sodelovanje z drugimi organi

Osrednji pristojni organ za področje ŽSP v Republiki Sloveniji je UVHVVR. Za nadzor in izrekanje ukrepov v skladu s predpisi, ki urejajo področje ŽSP, so pristojni uradni veterinarji in inšpektorji za hrano Inšpekcije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, UVHVVR, razen za področja, za katera so pristojni inšpektorji IRSKGLR in IRSOE.

Pooblaščenice uradne osebe FURS so pristojne za nadzor nad blagom, ki je del osebne prtljage potnikov in je namenjeno za njihovo osebno porabo in uporabo, ter nad blagom v majhnih pošiljkah, ki se pošilja fizičnim osebam in ni namenjeno dajanju na trg.

Ocena tveganja in kategorizacija obratov

Odobreni obrati in objekti

Uradni nadzor v odobrenih obratih se izvaja na podlagi meril za določitev minimalne pogostosti uradnega nadzora v odobrenem obratu. Pogostost rednega nadzora za posamezni odobreni obrat določi OU na podlagi ocene tveganja.

Za umestitev odobrenih obratov v eno od kategorij se upoštevajo naslednja merila:

- dejavnost obrata;
- kategorija ŽSP ali PP;
- poreklo ŽSP ali PP;
- higiensko tehnično stanje obrata ali objekta;
- kooperativnost izvajalca dejavnosti;
- stanje notranjih kontrol v obratu in zagotavljanje sledljivosti v obratu;
- dajanje na trg ŽSP ali PP.

Na podlagi ocene obrata, se obrat glede frekvence uradnega nadzora uvrsti v:

- zelo visoko tveganje (pogostost uradnega nadzora: 1 - krat letno);
- visoko tveganje (pogostost uradnega nadzora: 1 - krat letno);
- srednje tveganje (pogostost uradnega nadzora: 1 - krat na dve leti);
- nizko tveganje (pogostost uradnega nadzora: 1 - krat na tri leta).

Registrirani obrati, objekti in izvajalci dejavnosti

Pogostost uradnega nadzora registriranih obratov, objektov in izvajalcev dejavnosti poteka na podlagi meril za določitev registriranih obratov, objektov in izvajalcev dejavnosti ravnanja z ŽSP in PP, pri katerih bo izveden uradni nadzor. Vodja oddelka OU UVHVVR na področju ŽSP določi dejansko število registriranih obratov, objektov in izvajalcev dejavnosti ŽSP, ki naj bi bili pregledani v tekočem letu in ki obsega najmanj 20 % oziroma največ 10 vseh registriranih obratov, objektov in izvajalcev dejavnosti na posameznem OU.

Prednostno se opravi nadzor pri novo registriranih obratih, objektih in izvajalcih dejavnosti ŽSP ter tistih, pri katerih nadzor v preteklih petih letih ni bil izveden.

Merila za izbiro registriranih obratov, objektov in izvajalcev dejavnosti ŽSP glede na oceno tveganja so naslednji:

- ravnanje s ŽSP kategorije 1 in/ali ravnanje z več kot eno kategorijo ŽSP ali uveljavljanje odstopanja za uporabo in odstranjevanje ŽSP,
- poleg registracije po zakonodajo o ŽSP je izvajalec dejavnosti registriran kot izvajalec živilske dejavnosti in/ali registriran kot krmni obrat ali ima izdano dovoljenje za posebne namene krmljenja,
- zbiranje odpadkov iz gostinskih dejavnosti,
- uvoz, izvoz ali trgovanje z ŽSP in PP.

Uradni nadzor ŽSP in pridobljenih proizvodov ob vstopu v EU

Nadzor skladnosti pošiljk ŽSP pri uvozu iz tretjih držav in potrjevanje prispetja pošiljk predelanih živalskih beljakovin pri izvozu izvaja MVP.

Letni načrt dela

IVHVVR vsako leto pripravi načrt dela uradnega nadzora na področju ŽSP, kjer na podlagi meril za oceno tveganja in določb materialnih predpisov opredeli letno število pregledov v okviru posameznih nalog nadzora v pristojnosti uradnih veterinarjev. Načrt dela na področju ŽSP podrobno opredeljuje pravno podlago in opis naloge nadzora, pristojnost za izvedbo naloge, pogostost nadzora, čas izvedbe nadzora, kjer je smiselno in predvideno število pregledov. Načrt dela opredeljuje naloge na ŽSP, ki so predmet uradnega nadzora po Uredbi o uradnem nadzoru in druge naloge nadzora, za katere so pristojni uradni veterinarji in inšpektorji za hrano na podlagi nacionalne zakonodaje na področju ŽSP:

- nadzor odobrenih obratov in objektov iz 24. člena Uredbe 1069/2009/ES;
- nadzor registriranih izvajalcev dejavnosti, obratov in objektov iz 23. člena Uredbe 1069/2009/ES;
- nadzor izdanih dovoljenj za uporabo odstopanj;
- nadzor ravnanja z ŽSP na kraju nastanka in nadzor upoštevanja prepovedi krmljenja iz 11. člena Uredbe 1069/2009/ES na kmetijskih gospodarstvih;
- nadzor sežigalnic in sežigalnic ŽSP ter oleokemijskih obratov;
- nadzor prevoza ŽSP v primeru neregistriranega prevoznika (prevoz v okviru odobrene dejavnosti ŽSP obrata);
- nadzor skladnosti pošiljk ŽSP pri uvozu iz tretjih držav in potrjevanje prispetja pošiljk predelanih živalskih beljakovin (PŽB) pri izvozu;
- nadzor ravnanja z ŽSP na kraju nastanka - nadzor ravnanja z ŽSP v odobrenih in registriranih živilskih obratih: Klavnice, predelave, mlekarne, sirarne, lovske zbiralnice;
- nadzor ravnanja z ŽSP na kraju nastanka - nadzor ravnanja s t. i. nekdanjimi živili;
- nadzor ravnanja z ŽSP na kraju nastanka - nadzor ravnanja s kuhinjskimi odpadki iz gostinskih dejavnosti v mednarodnem prometu;
- nadzor ravnanja z ŽSP na kraju nastanka - nadzor ravnanja s t. i. odpadki iz gostinskih dejavnosti v obratih javne prehrane.

Načrti ukrepanja za nujne primere

Ravnanje z ŽSP je del vseh načrtov za bolezni in tudi načrta ukrepov za hrano in krmo in načrta ukrepov v primeru potrjene prisotnosti trihinele. Načrti ukrepov za posamezne bolezni živali so dostopni na spletni strani UVHVVR <https://www.gov.si/teme/nacrti-ukrepov-in-simulacijske-vaje/>.

Opozorilni sistemi in kontaktne točke

V primeru ugotovitve neskladnih ŽSP in pridobljenih proizvodov UVHVVR redno obvešča druge države članice in Evropsko komisijo na način in v rokih, določenih v Izvedbeni uredbi Komisije 2019/1715/EU (Uredba IMSOC). Pri tem se uporablja evropski informacijski sistem hitrega obveščanja iRASFF. Kontaktna točka za mrežo iRASFF je UVHVVR, IVHVVR ter Sektor za hrano in krmo.

3.3.2.1.6. Zahteve glede dobrobiti živali

Organizacija uradnega nadzora na področju preverjanja zahtev glede dobrobiti in zaščite živali poteka na GU UVHVVR in na OU UVHVVR. Del področja dobrobiti živali se izvaja kot upravne naloge – pregled objektov pred registracijo ali izdajo dovoljenja za opravljanje dejavnosti (nesnice, hoteli za hišne živali, zavetišča za zapuščene živali, dovoljenje za prevoznike, odobritev uporabniških, vzrejnih in dobaviteljskih organizacij). Uradni nadzor vključuje preverjanje zahtev izpolnjevanja predpisov, ki urejajo dobrobit in zaščito živali (Zakon o zaščiti živali in podrejeni pravni akti, predpisi EU, ki urejajo zaščito živali pri prevozu in usmrčitvi).

Uradni veterinarji izvajajo uradni nadzor na področju zahtev glede dobrobiti živali:

- pri imetnikih rejnih živali na kmetijskih gospodarstvih, kjer se preverjajo bivalni pogoji in pogoji oskrbe živali, vodenje evidenc o parametrih okolja in oskrbi živali, primernost za prevoz in usmrnitev v skladu s predpisanimi pogoji,

- v klavnicah pri raztovarjanju, nameščanju, dogonu, omejitvi pri premikanju, omamljanju ter zakolu živali, kjer se preverja skladnost s predpisanimi zahtevami glede prevoza in zakola ter z njim povezanimi postopki,
- v zbirnih centrih, zbirališčih in sejmih glede izpolnjevanja zahtev glede dobrobiti pri prevozu,
- na cestah na ozemlju RS z ustavljanjem vozil, ki prevažajo žive živali, kjer preverjajo izpolnjevanje zahtev glede dobrobiti živali pri prevozu (pregled vozil, živali, dokumentacije),
- na mejnih kontrolnih točkah pri raztovarjanju in natovarjanju živali, kjer preverjajo izpolnjevanje zahtev glede dobrobiti živali pri prevozu (pregled vozil, živali, dokumentacije – plovila in cestna prevozna sredstva),
- v organizacijah (uporabniške in vzrejne), ki uporabljajo ali vzrejajo živali za uporabo v postopkih.

Cilji, ki jih želimo doseči z izvajanjem uradnega nadzora na področju dobrobiti živali:

- zagotavljati odgovorno skrbništvo živali;
- zagotavljati minimalne standarde dobrobiti in zaščite živali.

UVHVVR na področju dobrobiti živali sodeluje s številnimi organi in organizacijami: druga ministrstva, Slovenska vojska, Policija, Veterinarska fakulteta – Nacionalni center za dobrobit živali, Veterinarska zbornica ter KGZS, Kinološka zveza Slovenije in mnoge druge nevladne organizacije.

Za nadzor in ukrepanje, so poleg uradnih veterinarjev pristojni tudi drugi inšpektorji – kmetijski, lovski in ribiški inšpektorji in inšpektorji za ohranjanje narave, vsak v okviru svojih pristojnosti in pooblastil.

3.3.2.1.7. Ukrepi varstva pred škodljivimi organizmi rastlin

Osrednji pristojni organ za izvajanje **uradnega nadzora** na področju zdravja rastlin v Republiki Sloveniji je UVHVVR. Za nadzor in izrekanje ukrepov v skladu s predpisi, ki urejajo področje ukrepov varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, so pristojni fitosanitarni inšpektorji IVHVVR.

Nadzor v gozdovih, na gozdnih zemljiščih, v gozdnem prostoru in na gozdnem drevju zunaj ureditvenih območij naselij ter v gozdnih drevesnicah, izvajajo nadzor v skladu s predpisi, ki urejajo gozdove in gozdni reprodukcijski material, gozdarski inšpektorji Inšpektorata Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo. V gozdovih so javna pooblastila in pristojnosti na področju gozdnega reprodukcijskega materiala in zdravstvenega varstva rastlin razdeljena med MKGP, Gozdarski inštitut Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije in Inšpekcijo za gozdarstvo.

Za preverjanje skladnosti razmnoževalnega materiala kmetijskih rastlin v okviru uradnega potrjevanja (certificiranja), s fitosanitarnimi zahtevami in za izdajanje rastlinskih potnih listov sta pristojna Kmetijski Inštitut Slovenije in Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije.

Pooblaščené uradne osebe FURS so pristojne za nadzor nad blagom, ki je del osebne prtljage potnikov in je namenjeno za njihovo osebno porabo in uporabo, ter nad blagom v majhnih pošiljkah, ki se pošilja fizičnim osebam in ni namenjeno dajanju na trg.

Velik del nalog na področju zdravja rastlin se izvaja tudi kot **druga uradna dejavnost**, ki je v podporo izvajanju uradnega nadzora. Gre za naloge registracije/odobritve in izdaje dovoljenj izvajalcem poslovnih dejavnosti ter za naloge spremljanja in ugotavljanja navzočnosti škodljivih organizmov rastlin, njihovega zatiranja in preprečevanja širjenja na ozemlju Slovenije, kar vpliva na status škodljivih organizmov v povezavi z izvoznim certificiranjem pošiljk rastlin in rastlinskih proizvodov.

UVHVVR vodi register izvajalcev poslovnih dejavnosti (FITO register), v katerega vpisuje pridelovalce, distributerje, uvoznike in izvoznike določenih rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, izvajalce poštnih in internetnih storitev po pogodbah na daljavo za distribucijo rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, izvajalce mednarodnega potniškega prometa ter izvajalce dejavnosti v skladu s standardom ISPM 15 za lesen pakirni material. FITO register se vodi v elektronski obliki in je povezan z nekaterimi drugimi nacionalnimi bazami podatkov (Centralni register prebivalstva, Poslovni register, Register kmetijskih gospodarstev). V FITO register je vpisanih preko 1.100 izvajalcev, za katere se vodijo osnovni identifikacijski in kontaktni podatki,

podatki o dejavnostih v povezavi s skupinami rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, ter podatki o lokacijah, na katerih se te dejavnosti izvajajo. Registrirani izvajalci dejavnosti prejmejo pisno potrdilo o vpisu v FITO register.

UVHVVR izdaja tudi dovoljenja za izdajanje rastlinskih potnih listov (RPL) in izvajanje dejavnosti v skladu s standardom ISPM 15 za lesen pakirni material (LPM), kot so tretiranje, popravljanje/obnavljanje in označevanje LPM. Obe vrsti dovoljenj se izdajata izvajalcem poslovnih dejavnosti, ki izpolnjujejo predpisane pogoje glede znanja, prostorov, opreme, zagotavljanja sledljivosti in drugega, kar UVHVVR predhodno preveri z administrativnim oziroma inšpekcijskim postopkom. Dovoljenje za izdajanje RPL ima okoli 270 izvajalcev. Zanje se vodijo podatki o rastlinah in rastlinskih proizvodih, za katere izdajajo RPL, ter o strokovnih osebah z znanjem s področja zdravja rastlin. Dovoljenje za izvajanje standarda ISPM 15 za LPM ima okoli 120 izvajalcev. Zanje se vodijo podatki o dejavnostih po ISPM 15, morebitnih podizvajalcih dejavnosti ter strokovnih osebah z znanjem s področja LPM. Dovoljenja za RPL in LPM se vodijo v aplikaciji FITO registra, pooblaščen izvajalci dejavnosti pa jih prejmejo v pisni obliki.

UVHVVR skrbi za ažurnost registra in dovoljenja: podatke na podlagi vlog ali po uradni dolžnosti popravlja, dopolnjuje ali briše. Po potrebi odvzame registracijo ali dovoljenje. Dostop do aplikacije imajo tudi fitosanitarni in gozdarski inšpektorji ter nekateri pooblaščen izvajalci, ki podatke potrebujejo za izvajanje uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti.

Večletni program preiskav za ugotavljanje navzočnosti karantenskih škodljivih organizmov je v Sloveniji določen za obdobje 2022 – 2028. Največji obseg pregledov je namenjen preiskavam prednostnim karantenskim škodljivim organizmom in tistim, ki imajo na ravni EU predpisane nujne ukrepe. Na njegovi podlagi generalna direktorica UVHVVR vsako leto sprejme podrobnejše Programe preiskav za ugotavljanje navzočnosti škodljivih organizmov rastlin. Letno se izvaja od 40 do 60 programov preiskav za določene škodljive organizme z namenom, da se v sedemletnem obdobju preveri navzočnost vseh predpisanih karantenskih škodljivih organizmov in določi njihov status na območju Slovenije. Programe preiskav je UVHVVR z javnim pooblastilom prenesla v izvajanje na pooblaščen institucije zdravstvenega varstva rastlin na področju kmetijstva in gozdarstva, fitosanitarni inšpektorji UVHVVR izvajajo le manjši obseg.

Glavni cilji izvajanja uradnega nadzora na področju zdravja rastlin so:

- zagotoviti skladnost izvajalcev poslovnih dejavnosti glede registracije in izdajanja rastlinskih potnih listov oziroma uradnih oznak za lesen pakirni material, zagotavljanja sledljivosti in obvladovanja tveganj glede na vrsto dejavnosti, ki jo izvajajo,
- zagotoviti skladnost rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, ki se vnašajo Unijo, izvažajo v tretje države oziroma premikajo v Skupnosti,
- z odrejanjem uradnih ukrepov in nadzorom izvrševanja le-teh preprečevati vnos in širjenje nadzorovanih rastlinskih škodljivih organizmov,
- s spremljanjem novih trgovskih poti in ciljnim nadzorom izvajalcev dejavnosti glede na tveganje, v sodelovanju z drugimi organi nadzora, krepiti zmogljivosti pri odkrivanju goljufivih praks na področju zdravja rastlin.

Ocena tveganja in kategorizacija izvajalcev dejavnosti:

Registrirani izvajalci dejavnosti

Enotna najmanjša pogostost uradnega nadzora, to je vsaj enkrat letno, in merila za povečanje ali zmanjšanje pogostosti uradnega nadzora pooblaščenih izvajalcev dejavnosti za izdajanje rastlinskih potnih listov, ali za označevanje oziroma obdelavo lesenega pakirnega materiala je določena z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2019/66 z dne 16. januarja 2019 o pravilih glede enotnih praktičnih ureditev za izvajanje uradnega nadzora rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, da se preveri skladnost s pravili Unije o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, ki se uporabljajo za navedeno blago (v nadaljevanju: Uredba 2019/66).

Za umestitev pooblaščenih izvajalcev dejavnosti v eno od kategorij se upoštevajo vsa merila iz Uredbe 2019/66.

Kategorizacija tveganja pri pooblaščenih izvajalcih dejavnosti za izdajanje rastlinskih potnih listov se izvaja vsako leto za posameznega pooblaščenega izvajalca dejavnosti in zajema naslednja merila:

- vrste rastlin, ki se pridelujejo oziroma distribuirajo, vključno z rastlinami, ki so že opremljene z RPL;
- poreklo rastlin;
- število proizvodnih ciklov;
- obseg pridelave/distribucije;
- pretekla neskladja pri PID;
- število lokacij, na katerih PID izvaja dejavnost.

Kategorizacija tveganja pri pooblaščenih izvajalcih dejavnosti za označevanje lesenega pakirnega materiala z žigom v skladu z ISPM 15 se tudi izvaja vsako leto za posameznega pooblaščenega izvajalca dejavnosti in zajema naslednja merila:

- poreklo lesa za LPM, glede na prisotnost KŠO v Uniji;
- najdbe KŠO v Sloveniji;
- pretekla najdba pri PID;
- obseg predelave (število tretiranj, število označevanj);
- število lokacij dejavnosti.

Glede na individualno kategorizacijo tveganja na letni ravni se PID glede na tveganje uvrščajo v:

- najvišje tveganje (pogostost uradnega nadzora: 3-krat letno)
- srednje tveganje (pogostost uradnega nadzora: 2-krat letno)
- nizko tveganje (pogostost uradnega nadzora: 1-krat letno)

Nadzor drugih registriranih izvajalcev dejavnosti se izvaja glede na tveganje, pri čemer se upoštevajo naslednja merila:

- a) vrsta in obseg registrirane dejavnosti,
- b) novo registrirani izvajalci dejavnosti,
- c) število izvedenih nadzorov v preteklem obdobju,
- d) ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju.

Nadzor rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov pri premikih

Uradni nadzor se izvaja po naslednjih merilih tveganja:

- a) vrsta in obseg dejavnosti, s katero se posamezen izvajalec dejavnosti ukvarja, v povezavi s fitosanitarnim tveganjem za določeno družino, rod ali vrsto rastlin ali rastlinski proizvod,
- b) pogostost vnosa oziroma premikov iz rizičnih držav,
- c) nove trgovske poti,
- d) ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju.

Uradni nadzor rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov ob vstopu v EU

Izvaja se uradni nadzor vseh pošiljk rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, za katere je obvezen nadzor na podlagi člena 47(1) Uredbe (EU) 625/2017, razen če so izvzete iz takega nadzora na podlagi člena 48 te uredbe. Za določeno blago Evropska komisija na podlagi Izvedbene uredbe Komisije 2022/2389 o določitvi pravil za enotno uporabo pogostosti identifikacijskih in fizičnih pregledov pošiljk rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, ki vstopajo v Unijo, vsako leto pripravi seznam nadzorovanih rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, za katere se lahko izvaja zmanjšana pogostost identifikacijskih in fizičnih pregledov. **Zmanjšano pogostost identifikacijskih in fizičnih pregledov** uporabljamo za določeno blago, ki vstopa v EU na mejni kontrolni točki Luka Koper.

Za pošiljke v fitosanitarnem tranzitu (tranzit in prenos) se opravi dokumentarni pregled vsake pošiljke, na podlagi predhodne najave v sistem Traces, fizični pregledi se izvajajo glede na kategorizacijo tveganja.

Merila za presojo tveganja glede ogrožanja fitosanitarne varnosti za pošiljke v tranzitu:

- razdelitev pošiljke,
- prepakiranje,
- združitev z drugimi pošiljkami,
- skladiščenje,
- vrsta pakiranja.

Merila tveganja pri pošiljkah, namenjenih prenosu:

- a) obdobje prenosa je daljše od treh dni na letališču ali 30 dni v pristanišču,
- b) obstaja sum na neskladnost na podlagi informacij izvajalca dejavnosti, odgovornega za pošiljko, carinskih organov ali drugih informacij glede tveganjih pošiljk.

Za nadzor ob vstopu rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov z **osebno potniško prtljago in poštnimi pošiljkami** ima UVHVVR s FURS poseben dogovor o sodelovanju pri nadzoru. Poseben dogovor o ravnanju s poštnimi pošiljkami ima UVHVVR tudi s Pošto Slovenije.

Uradni nadzor rastlin v skladu s 44. členom Uredbe (EU) 625/2017 o uradnem nadzoru se izvaja na podlagi tveganja. V skladu s 5. členom Uredbe 2019/66 je določena enotna najmanjša pogostost uradnega nadzora rastlin iz člena 73(1) Uredbe (EU) 2016/2031 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, spremembi uredb (EU) št. 228/2013, (EU) št. 652/2014 in (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 69/464/EGS, 74/647/EGS, 93/85/EGS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES in 2007/33/ES, in sicer se pregledi identitete in fizični pregledi izvedejo na vsaj 1 % pošiljk navedenih rastlin.

Za izvedbo uradnega nadzora naslednjih pošiljk je Uprava pripravila kategorizacijo tveganja in frekvenco nadzora za določeno obdobje ob upoštevanju naslednjih kriterijev:

(a) tveganje za zdravje rastlin:

- tveganje, ki ga predstavlja posamezno blago:
- visoko tveganje: seme;
- srednje tveganje: rezano cvetje;
- nizko tveganje: plodovi, vrtnine, drugi deli rastlin;
- najnižje tveganje: druge rastline s seznama (na primer: oreški).

(b) kakršne koli informacije, ki kažejo na verjetnost, da bi potrošniki lahko bili zavedeni, zlasti glede vrste, istovetnosti, značilnosti, sestave, količine, trajnosti, države izvora, kraja porekla oziroma postopka proizvodnje ali izdelave blaga;

(c) pretekle skladnosti z zahtevami EU, ki se uporabljajo za zadevne rastline (tretje države, izvoznika, izvajalca dejavnosti).

(d) že izveden nadzor nad zadevnimi živalmi in blagom in

(e) jamstva, ki jih dajo pristojni organi tretje države porekla glede skladnosti z zahtevami pravil EU ali zahtevami, ki so priznane kot vsaj enakovredne tem zahtevam.

Za lesen pakirni material (v nadaljevanju LPM) s poreklom iz nekaterih tretjih držav, ki predstavlja najvišje tveganje vnosa živih škodljivih organizmov z LPM, je predpisana obvezna najava pošiljk na prvem vstopnem mestu in zdravstveni pregled pri vsaj 15 % pošiljk določenega blaga, v skladu z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2024/288 z dne 18. februarja 2024 o pogostosti pregledov LPM, v katerem se prevaža, je z njim zaščiteno ali podprto nekatero blago iz nekaterih tretjih držav.

Za nadzor ostalega LPM je UVHVVR pripravila načrt za spremljanje na podlagi analize tveganja za določeno obdobje v skladu z 2. členom Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/2125 glede pravil v zvezi z izvajanjem

posebnega uradnega nadzora nad LPM, obveščanjem o nekaterih pošiljkah in ukrepi, ki jih je treba sprejeti v primerih neskladnosti, pri čemer upošteva vsaj naslednja merila:

- (a) število izvedb in rezultate posebnega uradnega nadzora, ki so ga v prejšnjih letih nad LPM izvedli pristojni organi,
- (b) preteklo skladnost tretje države, izvoznika ali izvajalca dejavnosti, odgovornega za pošiljke,
- (c) informacije carinskih organov in drugih virov, kadar so te na voljo, v zvezi s številom pošiljk, ki vstopajo v Unijo in v katerih je prisoten lesen pakirni material, in državo izvora pošiljke,
- (d) goljufive prakse na področju nadzora LPM (nacionalne ugotovitve, ugotovitve drugih držav članic, koordinirane akcije nadzora LPM – OLAF).

IVHVVR vsako leto pripravi načrt dela uradnega nadzora na področju zdravja rastlin, kjer na podlagi meril za oceno tveganja in določb materialnih predpisov opredeli letno število pregledov v okviru posameznih nalog nadzora v pristojnosti fitosanitarnih inšpektorjev.

Načrt dela na področju zdravja rastlin podrobno opredeljuje pravno podlago in opis naloge nadzora, pristojnost za izvedbo naloge, pogostost nadzora, čas izvedbe nadzora, kjer je smiselno, in predvideno število pregledov ter vzorčenja. Načrt dela opredeljuje naloge na področju ukrepov varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, ki so predmet uradnega nadzora po Uredbi o uradnem nadzoru, in druge naloge nadzora, za katere so pristojni fitosanitarni inšpektorji na podlagi nacionalne zakonodaje na področju zdravja rastlin, in sicer:

- uradni nadzor izvajalcev poslovnih dejavnosti, vpisanih v FITO-register, in preverjanje skladnosti rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov,
- ukrepi izkoreninjenja ali obvladovanja karantenskih škodljivih organizmov rastlin,
- uradni nadzor rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov pri premikih,
- nadzor izvajanja nalog pravnih in fizičnih oseb, ki jim je bilo izdano pooblastilo po Zakonu o zdravstvenem varstvu rastlin, in nadzor nad izvajanjem nalog izvajalcev javnih služb,
- nadzor karantenskih postaj in objektov za izolacijo ter nadzor pri premikih in vnosu materiala za znanstvene namene,
- nadzor biotičnega varstva rastlin,
- certificiranje izvoznih pošiljk,
- uradni nadzor rastlin, rastlinskih proizvodov in drugih predmetov, ki vstopajo v Unijo,
- izvedba zdravstvenih pregledov rastlin, rastlinskih proizvodov in nadzorovanih predmetov v okviru programa preiskave, sočasno z načrtovanimi nalogami uradnega nadzora,
- načrtovano vzorčenje na navzočnost škodljivih organizmov.

Sočasno z izvedbo nalog na področju zdravja rastlin lahko fitosanitarni inšpektorji, kjer je smiselno in združljivo, izvajajo tudi naloge inšpekcijskega nadzora na področju zakona, ki ureja pridelavo, pripravo za trg, uvoz in trženje semenskega materiala kmetijskih rastlin, če je v načrtu dela določen nadzor:

- dobavitelj semenskega materiala kmetijskih rastlin,
- nadzor semenskega materiala kmetijskih rastlin na trgu,
- nadzor semenskega materiala kmetijskih rastlin ob uvozu.

3.3.2.1.8. Zahteve o dajanju FFS na trg ter njihova uporaba za doseganje trajnostne rabe pesticidov

Za nadzor in izrekanje ukrepov v skladu s predpisi, ki urejajo področje FFS, so pristojni fitosanitarni inšpektorji IVHVVR. Za nadzor pakiranja in razvrščanja FFS je pristojen Urad RS za kemikalije v skladu z zakonodajo, ki ureja področje kemikalij. UVHVVR sodeluje s FURS pri nadzoru uvoza FFS na ozemlje EU. Na področju FFS glavni urad UVHVVR izvaja upravne naloge, ki so osnova za načrtovanje uradnega nadzora.

UVHVVR sodeluje v programu ocenjevanja novih aktivnih snovi in v programu obnovitve odobritve odobrenih aktivnih snovi in sicer kot država članica poročevalka ali so-poročevalka (Rapporteur Member State - RMS ali Co-rapporteur Member State - Co RMS).

Vsako FFS, ki se daje v promet v Republiki Sloveniji, mora biti registrirano ali pa mora biti zanj izdano posebno dovoljenje. Prvi pogoj za registracijo FFS je predhodna odobritev v Evropski uniji za vse aktivne snovi, ki jih FFS vsebuje.

UVHVVR vodi register distributerjev, ki se ukvarjajo s prometom s FFS. V tem registru se vodijo osnovni podatki o distributerju, osebi, ki izvaja promet s FFS (svetovalci za FFS, prodajalci FFS) in vrsti prometa, ki ga izvaja distributer. Distributerjem, ki izvajajo promet s FFS se izda dovoljenje in se jih vpiše v register distributerjev. V tem registru je vpisanih več kot 350 distributerjev. Na podlagi vlog ali po uradni dolžnosti UVHVVR skrbi za točnost in posodobljenost registra. Fitosanitarni inšpektorji, ki izvajajo uradni nadzor imajo dostop do tega registra, širši javnosti pa je skladno z zakonodajo dostopen na spletni strani UVHVVR.

UVHVVR vodi tudi podatke o usposabljanju za ravnanje s FFS. Vsi poklicni uporabniki, ki uporabljajo FFS za poklicno rabo, jih prodajajo (prodajalci FFS) ali svetujejo njihovo uporabo (svetovalci za FFS), se morajo usposablјati. Usposablјanje obsega osnovno in nadaljnje usposablјanje. Osnovno usposablјanje obsega tečaj in pisno preverjanje znanja, kjer slušatelji po uspešnem osnovnem usposablјanju pridobijo potrdilo o pridobitvi znanj iz fitomedicine (v nadaljnjem besedilu: izkaznica) ter nadaljnje usposablјanje, ki obsega obnoveni tečaj brez pisnega preverjanja znanja. Veljavnost izkaznice je časovno omejena in je enotna za vse vrste programa usposablјanj - 5 let.

Za izvedbo usposablјanja UVHVVR pooblasti izvajalce usposablјanja, ki so izbrani na podlagi javnega razpisa in morajo izpolnjevati predpisane pogoje glede osebja, opreme in prostorov. Izvajati morajo enoten program usposablјanja, ki ga določi UVHVVR, v skladu s prilogo I Direktive 2009/128/ES in je objavljen v Pravilniku o usposablјanju (Uradni list RS, št. 85/13). Izvajalci usposablјanja morajo prek aplikacije »Fitoknjiga« voditi podatke o usposablјanju in izdaji izkaznic, ki jih v elektronski obliki vodi in upravlja UVHVVR. UVHVVR skrbi za točnost in posodobljenost aplikacije.

Poklicni uporabnik lahko za nanašanje FFS uporablja le redno pregledane naprave za nanašanje FFS, ki na podlagi uspešno opravljenega pregleda pridobijo znak o rednem pregledu in potrdilo o pravilnem delovanju naprave. Naprave morajo biti na predpisan način redno pregledane na vsaka 3 leta, razen novih naprav, ki se prvič pregledajo v petih letih od datuma nakupa. Skladno z navedenim UVHVVR vodi register pregledanih in novih naprav za nanašanje FFS.

Za izvajanje pregledov naprav UVHVVR pooblasti preglednike naprav, ki so izbrani na podlagi javnega razpisa in morajo izpolnjevati predpisane pogoje glede osebja, opreme in prostorov. Pregledniki naprav morajo za izvajanje pregledov upoštevati zahteve iz Priloge II Direktive 2009/128/ES in Pravilnika o zahtevah glede pravilnega delovanja naprav za nanašanje FFS in o pogojih ter načinu izvajanja njihovih pregledov (Uradni list RS, št. 36/2019). Podatke o pregledanih napravah, pregledniki naprav vpišejo v aplikacijo »Pregledane naprave za nanašanje FFS«, ki jih v elektronski obliki vodi in upravlja UVHVVR. UVHVVR skrbi za točnost in posodobljenost aplikacije.

Glavni cilji izvajanja uradnega nadzora na področju fitofarmaceutskih sredstev so:

- nadzor uporabnikov FFS in ustrezno izvajanje integriranega varstva rastlin,
- zagotavljanje ustrezne opreme prostorov, načina skladiščenja in shranjevanja FFS ter izpolnjevanje pogojev za prodajalca FFS in svetovalca za FFS,
- zagotavljanje skladnosti FFS v prometu glede na zahteve Uredbe o dajanju FFS v promet (Uredba ES 1107/2009/ES),
- zagotavljanje skladnosti FFS, ki se vnesejo, iznesejo v druge države članice EU, uvozijo, ali izvozijo v tretje države,
- preprečevanje vnosa in uporabe v Republiki Sloveniji nedovoljenih FFS,
- zagotavljanje nadzora novih načinov prometa s FFS, s ciljno usmerjenim nadzorom distributerjev ter krepitev zmogljivosti pri odkrivanju goljufivih praks na področju prometa in uporabe FFS,
- zagotavljanje nadzora vodenja in posredovanja podatkov o prometu FFS,
- zagotavljanje skladnosti izvajanja usposablјanja za ravnanje s FFS, skladno s Prilogo I Direktive 128/2009/ES,
- zagotavljanje skladnosti izvajanja pregledov naprav za nanašanje FFS skladno s Prilogo I Direktive 128/2009/ES.

Vse točke načrta dela se izvajajo na podlagi ocene tveganja, ob upoštevanju naslednjih meril:

Uradni nadzor pri **uporabnikih FFS** se izvaja glede na oceno tveganja, ob upoštevanju meril:

- vrsta in obseg kmetijskih oziroma drugih dejavnosti,
- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju,
- število opravljenih nadzorov v preteklem obdobju,
- uporabniki FFS, ki so na novo pridobili izkaznico o znanju iz fitomedicine,
- izdaja dovoljenj za nujne primere in dovoljenj za raziskave in razvoj.

Uradni nadzor **proizvajalcev / formulatorjev** se izvaja glede na oceno tveganja, ob upoštevanju naslednjih meril:

- a) država izvora surovin,
- b) ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju,
- c) vrsta in obseg registrirane dejavnosti,
- d) novo registrirani distributerji.

Uradni nadzor v **pakirnicah** se izvaja glede na oceno tveganja, pri čemer se upoštevajo naslednja merila:

- nove trgovske poti,
- država izvora FFS,
- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju.

Uradni nadzor pri **distributerjih** se izvaja glede na oceno tveganja, pri čemer se upoštevajo naslednja merila:

- novo registrirani distributerji,
- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju,
- vrsta in obseg registrirane dejavnosti.

Uradni nadzor pri **imetnikih oziroma zastopnikih registracij oziroma dovoljenj** za vzporedno trgovanje se izvaja glede na tveganje, pri čemer se upoštevajo naslednja merila:

- vrsta in obseg registrirane dejavnosti,
- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju,
- število izvedenih nadzorov v preteklem obdobju.

Za uradni nadzor ob **vnosu FFS** se nadzor izvaja glede na tveganje, pri čemer se upoštevajo naslednja merila:

- izvor pošiljke,
- nove trgovske poti,
- novi uvozniki,
- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju,
- informacije o nepravilnostih iz drugih držav članic EU.

IVHVVR vsako leto pripravi načrt dela uradnega nadzora na področju FFS, v katerem na podlagi meril za oceno tveganja opredeli letno število pregledov v okviru posameznih nalog nadzora v pristojnosti fitosanitarnih inšpektorjev.

Načrt dela na področju FFS podrobno opredeljuje pravno podlago in opis naloge nadzora, pristojnost za izvedbo naloge, pogostost nadzora, čas izvedbe nadzora, kjer je smiselno, in predvideno število pregledov.

Načrt dela opredeljuje naloge na področju FFS, ki so predmet uradnega nadzora po Uredbi o uradnem nadzoru in druge naloge nadzora, za katere so pristojni fitosanitarni inšpektorji na podlagi nacionalne zakonodaje in sicer:

- uradni nadzor nad uporabniki FFS (poklicni uporabniki v kmetijstvu, poklicni uporabniki brez KMG MID, industrijska uporaba, uporabniki na nekmetijskih površinah),
- pregledi pošiljk FFS, ki se vnašajo v carinsko območje EU, vključno s tranzitnimi pošiljkami, ne glede na namembno državo članico,

- uradni nadzor pri proizvajalcih,
- uradni nadzor nad izvajalci prepakiranja (pregled evidenc o FFS, ki so predmet prepakiranja, dobavitelji in kupci ter opremljenost prostorov),
- uradni nadzor nad distributerji, ki izvajajo malo ali veleprodajni promet, ter distributerji za izvajanje prometa s FFS za nepoklicno rabo,
- uradni nadzor prostorov, ki se uporabljajo za skladiščenje FFS,
- uradni nadzor imetnika registracije,
- uradni nadzor imetnika dovoljenja za vzporedno trgovanje,
- uradni nadzor skladnosti FFS z odločbo o registraciji,
- uradni nadzor nad izvajalci uslug tretiranja,
- uradni nadzor nad izvajalci tretiranja semenskega materiala,
- uradni nadzor nad izvajalci usposabljanja za ravnanje s FFS,
- uradni nadzor nad pregledniki naprav za nanašanje FFS.

Vzorčenje FFS na fizikalno-kemično sestavo poteka v okviru posameznih točk načrta dela. V primeru ugotovljenih neskladij na področju FFS se uporabljajo različni sistemi obveščanja drugih držav članic EU, kot sta SIENA in AAC. Glede na neskladnost Slovenija uporablja enega od teh sistemov.

3.3.2.1.9. Ekološka pridelava in označevanje ekoloških proizvodov

Zahteve za izvajanje sheme ekološkega kmetovanja predpisuje Uredba (EU) 2018/848 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007; njeni izvedbeni akti veljajo s 1. januarjem 2022. Člen 37 Uredbe (EU) 2018/848 ureja razmerje do Uredbe 2017/625/EU, ki je v veljavi s 14. decembrom 2019. Obe uredbi sta osnova za izvajanje zakonodaje EU o ekološkem kmetovanju.

V skladu z opredelitvijo v Uredbi (EU) 2018/848 »je ekološka pridelava celoten sistem upravljanja kmetij in pridelave hrane, ki združuje najboljše okoljske in podnebne prakse, visoko biotsko raznovrstnost, zaščito naravnih virov, uporabo visokih standardov na področju dobrega počutja živali in proizvodnih standardov v skladu z vedno večjim povpraševanjem potrošnikov po izdelkih, pridobljenih z naravnimi snovmi in postopki«.

Prednostne naloge

EU uvršča ekološko kmetijstvo med ključne mehanizme za doseganje ciljev zelenega dogovora in omenjenih strategij. V ta namen si je EU zadala tudi zelo ambiciozen cilj, do leta 2030 povečati delež ekoloških kmetijskih zemljišč na 25 %. Trenutno je na ravni EU ta delež približno 8,5 % in le tri države (Avstrija, Estonija in Švedska) presegajo 20 % (Eurostat, 2019).

V akcijskem načrtu za razvoj ekološkega kmetijstva do leta 2027 si je Slovenija zastavila cilj, doseči najmanj 18 % delež ekoloških kmetijskih zemljišč. Ta cilj je ambiciozen in v skladu z zgoraj navedenimi usmeritvami EU, ki pa ob uresničitvi dejansko pomeni povečanje izvajanja nadzora, ter spremembo ocene tveganja.

Poudarek nadzora je ohraniti zaupanje potrošnikov in zaščititi interese potrošnikov, pri čemer so prednostne naloge na preverjanju spoštovanju pravil ekološke zakonodaje ter preprečevanju goljufivih praks in zavajanja potrošnikov o načinu pridelave kmetijskih proizvodov iz Slovenije, EU ali tretjih držav.

Pristojni organi

Kontrolo nad ekološko pridelavo, predelavo in distribucijo oziroma trgovino z ekološkimi živili ter izdajanje certifikatov izvajajo organizacije (»Pooblaščen organ« v skladu s 5. točko 3. člena Uredbe (EU) 625/2017), ki izpolnjujejo tehnične in organizacijske pogoje ter pridobijo akreditacijsko listino (standard SIST EN ISO/IEC 17065:2012), ki jo izda javni zavod Slovenska akreditacija ali katera druga akreditacijska služba države članice, ki je vključena v evropsko akreditacijo.

Organizacije za kontrolo in certificiranje ključno prispevajo k zagotavljanju transparentnosti in sledljivosti ekoloških živil, kar ima na trgu ekoloških živil zelo velik pomen, saj zakonodaja predpisuje nadzor na vseh stopnjah pridelave in predelave.

V Sloveniji certificiranje ekološke sheme izvajajo imenovani certifikacijski organi;

- Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu (KON-CERT), SI-EKO-001,
- Inštitut za kontrolo in certifikacijo Univerze Maribor (IKC-UM), SI-EKO-002,
- Bureau Veritas, d. o. o., SI-EKO-003 in
- TÜV SÜD Sava d. o. o., SI-EKO-004.

Nadzor nad delovanjem organizacij za kontrolo in certificiranje izvaja UVHVVR. Nadzor poteka na sedežu organizacije za kontrolo in certificiranje (vsaj enkrat letno) in na terenu, v obliki presoje usposobljenosti kontrolorja ob izvajanju nadzora pri izvajalcu.

V okviru letnih nadzorov se redno preverja tudi izpolnjevanje tehničnih zahtev za izvajanje predpisanih postopkov. To vključuje na primer računalniško opremo, sisteme za obdelavo podatkov, opremo za vzorčenje in merilne naprave.

Uradni nadzor

Pravila EU o ekološkem kmetovanju zahtevajo nadzor vsakega nosilca certifikata, ki je v postopku nadzora, vsaj enkrat letno ter minimalni odstotek dodatnih pregledov (deset odstotkov), nenapovedanih pregledov (deset odstotkov) in odvzetih vzorcev (pet odstotkov).

Pristojni organi zagotovijo redno posodabljanje seznama izvajalcev nadzora in pristojnih organov v skladu s 1. odstavkom 52. člena Uredbe (EU) 2018/848, imenujejo nacionalno kontaktno točko na področju ekološke pridelave in označevanja za TRACES ter zagotovijo pošiljanje letnih poročil v skladu s šestim odstavkom 53. člena Uredbe (EU) 2018/848.

Nadzor ekološkega uvoza v smislu 5. odstavka 45. člena Uredbe (EU) 2018/848 na mejnih kontrolnih točkah in na mestih za prepustitev blaga v prosti pretok izvaja FURS. Ta preveri skladnost pošiljke z dokumenti, po potrebi izvede pregled in vnese ugotovitve v sistem TRACES, kjer s kvalificiranim elektronskim žigom potrdi certifikat o kontrolnem pregledu v skladu z lastnimi ugotovitvami oziroma ugotovitvami pristojnih inšpektorjev UVHVVR. Če se ekološka pošiljka pred sprostitvijo razdeli na več serij, mora FURS predhodno potrditi certifikat, za vsako serijo pa se izdela overjen izpisek certifikata v sistemu TRACES. Ekološki proizvodi, ki so predmet povečanega nadzora, se pregledajo na prvi vstopni točki v EU (v Sloveniji MKT Koper ali MKT Brnik), kjer se potrdi tudi certifikat. Po potrditvi se lahko sprostijo v prosti promet na točkah, vpisanih v sistem TRACES. Če certifikat ni pravočasen, manjka ali so ugotovljene nepravilnosti, FURS obvesti UVHVVR, ki nadalje ukrepa.

Pooblašчени organi, organizacije za kontrolo in certificiranje, odločajo in zagotavljajo:

- a) da kršitve na vseh stopnjah proizvodnje, predelave in distribucije, ki vplivajo na celovitost ekoloških proizvodov ali proizvodov za predelavo, ne vplivajo na ekološko pridelavo v celotni zadevni seriji ali proizvodnji;
- b) da se v primeru hujših, ponavljajočih se ali vztrajnih kršitev izvajalcev dejavnosti poleg zgoraj navedenih ukrepov uvedejo dodatni ukrepi ter vsi ustrezni ukrepi, zlasti v skladu s členom 138 Uredbe 2017/625/EU je za določen čas prepovedano trženje proizvodov z navedbo ekološke pridelave in da se lahko njihov certifikat začasno prekliče ali odvzame v skladu s 35. členom Uredbe (EU) 2018/848;
- c) da izvajajo uradni nadzor v smislu točke e) 1. odstavka 38. člena Uredbe (EU) 2018/848 v primerih, ko so izvajalci dejavnosti oproščeni obveznosti poročanja; v skladu z 2. odstavkom 34. člena Uredbe ali osim odstavkom 35 člena te uredbe so izvzeti iz obveznosti posedovanja certifikata in preverjanja skladnosti z zahtevami v zvezi z izvzetjem in preverjanjem izdelkov, ki jih prodajajo.

Na spletni strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je objavljen [spletni iskalnik ekoloških certifikatov](#), ki so jih pridelovalcem in predelovalcem ekoloških proizvodov ter proizvodov iz obdobja preusmeritve, izdale organizacije za kontrolo in certificiranje.

3.3.2.1.10. Uporaba in označevanja »zaščiteneh označb porekla«, »zaščiteneh geografskih označb« in »zajamčenih tradicionalnih posebnosti«.

Kakovost in raznovrstnost proizvodnje vina in žganih pijač ter kmetijske proizvodnje in proizvodnje hrane v Uniji sta ena od njenih pomembnih prednosti, ki proizvajalcem Unije dajeta konkurenčno prednost in pomembno prispevata k njeni živi kulturni in gastronomski dediščini. To je posledica spretnosti in odločnosti proizvajalcev Unije, ki ohranjajo tradicije in raznolikost kulturnih identitet kot del dediščine Unije ter hkrati upoštevajo razvoj novih proizvodnih metod in materialov, zaradi katerih so tradicionalni proizvodi Unije postali simbol kakovosti. Zaščita kmetijskega pridelka oziroma živila pomeni, da se zaščiti ime pridelka oziroma živila, pridelanega ali predelanega znotraj določenih geografskih območij, tradicionalni recept ali pa tradicionalna sestava živila. Označbo »zaščiteni geografski označba« ima 13 slovenskih pridelkov in živil, označbo »zaščiteni označba porekla« ima 11 slovenskih pridelkov in živil, označbo »zajamčena tradicionalna posebnost« ima pet slovenskih živil.

V letu 2024 je stopila v veljavo Uredba (EU) 2024/1143 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o geografskih označbah za vino, žgane pijače in kmetijske proizvode ter zajamčenih tradicionalnih posebnostih in neobveznih navedbah kakovosti za kmetijske proizvode.

Prednostne naloge

Slovenija ima raznoliko kulinarično ponudbo, vezano na določena območja in tradicijo. Nekateri pridelki in živila so zaradi svoje kakovosti, značilnosti in tradicije cenjeni tudi zunaj meja Slovenije.

Na globalnem trgu obstaja nenehna nevarnost potvarjanj in zlorab, kar lokalnim proizvajalcem povzroča finančno škodo in pripelje lahko privede do izgube ugleda takih proizvodov. Zaradi teh nevarnosti zakonodaja EU omogoča zaščito takšnih proizvodov. Inšpekcijske službe bodo prednostno obravnavala tista živila, za katera se bo v okviru prijav izkazal sum na potvarjanje.

Pristojni organi

Kontrolo nad certificiranjem ter izdajanje certifikatov izvajajo organizacije (»Pooblaščen organ« v skladu s 5. točko 3. člena Uredbe (EU) 625/2017), ki izpolnjujejo tehnične in organizacijske pogoje ter pridobijo akreditacijsko listino (standard SIST EN ISO/IEC 17065:2012), ki jo izda javni zavod Slovenska akreditacija ali katera druga akreditacijska služba države članice, ki je vključena v evropsko akreditacijo.

Preverjanje skladnosti proizvodov s specifikacijami za vse navedene sheme kakovosti oziroma certificiranje izvajajo imenovani certifikacijski organi:

- Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu (KON-CERT),
- Inštitut za kontrolo in certifikacijo Univerze Maribor (IKC-UM),
- Bureau Veritas, d. o. o.

Izdan certifikat proizvajalcu potrjuje skladnost pridelave oziroma predelave imenovanega zaščenega kmetijskega pridelka ali živila s pripadajočo specifikacijo.

Uradni nadzor

V skladu z Uredbo (EU) 2017/625, (v povezavi z Uredbo (EU) 1151/2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil (do vključno 12. maja 2024) ali Uredbo (EU) 2024/1143 o geografskih označbah za vino, žgane pijače in kmetijske proizvode ter zajamčenih tradicionalnih posebnostih in neobveznih navedbah kakovosti za kmetijske proizvode, spremembi Uredb (EU) št. 1308/2013, (EU) 2019/787 in (EU) 2019/1753 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1151/2012 (od 13. maja 2024) se izvaja preverjanje skladnosti s specifikacijo izdelka pred trženjem (izvedena kontrola na ravni proizvajalca) ter spremljanje uporabe registriranega imena na trgu.

Nadzor na trgu se izvaja na podlagi ocene tveganja ali obvestil gospodarskih subjektov ali pristojnih organov, da se zagotovi skladnost s specifikacijo proizvoda ali enotnim dokumentom ali slednjemu enakovrednim dokumentom, kot je povzetek specifikacije proizvoda.

Glede na povečano uporabo spletnih posredniških storitev je potrebno posebno pozornost nameniti zaščiti geografskih označb pred domenskimi imeni, ki so v nasprotju z navedeno zaščito.

V tem delu morajo pristojni organi pridobiti orodja za ustrezen odziv na kršitev zaščite geografske označbe z registriranim domenskim imenom, ugotovljeno na podlagi te uredbe.

Za prodajo proizvodov, vključno s proizvodi z geografskimi označbami, se vse pogosteje uporabljajo posredniške storitve, zlasti spletne platforme, ki so v nekaterih primerih lahko pomemben prostor za preprečevanje goljufij. Informacije v zvezi z oglaševanjem, promocijo in prodajo blaga, ki je v nasprotju z zaščito geografskih označb, bi bilo treba šteti za nezakonito vsebino.

Ob upoštevanju, da se proizvod, ki je označen z geografsko označbo in je proizveden v eni državi članici, lahko prodaja v drugi državi članici, pristojni organ poskrbi za upravno pomoč med državami članicami, kar omogoča učinkovit nadzor.

Za zagotovitev preglednosti in enotnosti v državah članicah se vodi enotni elektronski register Unije za geografske označbe, ki so registrirane kot zaščitene označbe porekla ali zaščitene geografske označbe. Register, ki se redno posodablja, mora potrošnikom in tistim, ki so vključeni v trgovanje, zagotavljati informacije o vseh vrstah geografskih označb, vpisanih v ta register.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) je na svoji spletni strani vzpostavilo [spletni iskalnik certifikatov](#) za v Sloveniji izdane certifikate za kmetijske pridelke in živila z zaščitenimi označbami porekla, zaščiteno geografsko označbo, zajamčeno tradicionalno posebnostjo, v katerem so dostopni novi oziroma posodobljeni certifikati (npr. po preteku veljavnosti, pri spremembah podatkov o nosilcih, članih skupin, proizvodih). Omogočeno je iskanje certifikatov po številki certifikata, nazivu oziroma imenu in priimku nosilca certifikata oziroma člana skupine, vrsti sheme kakovosti in proizvodih.

Nadzor izvajalcev pred sprostitvijo proizvoda na trg

Izvajajo ga pooblašteni certifikacijski organi, pri čemer je osnova preverjanje upoštevanja potrjenih specifikacij za posamezne proizvode. Nadzor se izvaja v vseh fazah v proizvodnji in na samem izdelku.

Kontrole so lahko fizične ali na podlagi dokumentov notranjih kontrol in se izvajajo na mestu proizvodnje ali na sedežu nosilca certifikata, prav tako se izvede vzorčenje glede na parametre, določene v specifikacijah izdelka, tudi organoleptična ocena.

Izvajanje nadzora temelji na oceni tveganja, količini izdelka, ter na podlagi ugotovitev nadzora v prejšnjih letih ali informacij, ki jih zagotovi proizvajalec oziroma skupina v zvezi z notranjimi pregledi. Ob upoštevanju tveganj neskladnosti za vsako kategorijo proizvodov izvaja nadzor tudi pristojni organ, zlasti preverjanje učinkovitosti njihovega nadzora in njihovo obravnavanje kršitev.

Vsak imenovani nadzorni organ je predmet rednega nadzora v intervalih od 12 do 18 mesecev.

Nadzor proizvodov, danih na trg

UVHVVR preverja skladnost izdelkov iz shem kakovosti, danih v promet, ne glede na poreklo (slovensko ali tuje) v zvezi s trditvami, ki se navezujejo na ZOP, ZGO oziroma ZTP (zaščiteno označbo porekla, zaščiteno geografsko označbo in zajamčeno tradicionalno posebnostjo), vključno z izdelki, ki uporabljajo sestavine ZOP/ZGO/ZTP. Pri tem se izvaja nadzor na vseh stopnjah sektorske dobavne verige (pridelava, predelava, distribucija, gostinstvo, spletna prodaja, uvoz), dodaten nadzor se bolj osredotoča na izvajalce dejavnosti, pri katerih so neskladnost ugotovili že certifikacijski organi. Preverjanja zajemajo pregled izpolnjevanja zahtev specifikacije in certifikata, označevanje, sestavo in sledljivost izdelkov ter ukrepanje ob ugotovitvi nepravilne uporabe ter zlorabe imen in oznak v zvezi z ZOP, ZGO in ZTP, skupaj z zavajajočimi ali goljufivimi predstavitvami.

3.3.2.2. IRSKGLR

3.3.2.2.1. Inšpekcija za vinarstvo

Z rednimi in izrednimi nadzori se stremi k zmanjšanju tveganja za nepravilnosti pri pridelavi in prodaji vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina na segmentu varnosti, kakovosti, označevanja in pri zaščiti geografskega porekla. Za dosego teh ciljev se bo:

- vršil nadzor nad prometom z grozdom v času trgatve in s tem zagotovila sledljivost in posledično varstvo geografskega porekla vina, ki bo končni proizvod iz grozdja,
- pri pridelovalcih grozdja in vina vršil nadzor v zvezi z določbami dobre higienske prakse in s tem sledljivost vseh snovi, ki pridejo v klet in sledljivost prodaje vina iz kleti ter se s tem zagotovi varnost vina v prometu,
- zagotovil reden nadzor nad prometom z vinom, pridelanim v Republiki Sloveniji, da se doseže čim večji delež vina v prometu, ki bo identično s priloženimi listinami, ki bo brez napak in/ali bolezni (promet z vinom predstavlja skladiščenje, prevoz, gostinstvo in prodajo vina),
- na podlagi rednega dnevnega spremljanja podatkov o uvoženih pošiljkah vina iz tretjih držav in pošiljk vina iz držav članic EU, ki ga zagotavlja vpogled v bazo podatkov FURS, zagotovil učinkovit nadzor nad tujim vinom, ki se trži v Republiki Sloveniji, pri čemer sodelovanje poteka tudi v okviru medresorske Delovne skupine za preprečevanje in odkrivanje goljufivih praks v agroživilski verigi.

Dobra higienska praksa za predelavo grozdja v vino vključuje vse faze od trgatve grozdja do prodaje vina in s tem zagotavlja visoko raven varovanja zdravja potrošnikov vina. Z upoštevanjem Uredbe (ES) št. 178/2002, se zmanjšujejo ovire za promet z vinom znotraj EU.

Uredba (ES) št. 852/2004 o higieni živil določa, da je za zagotovitev varnosti hrane potreben celovit pristop od kraja primarne proizvodnje do vključno dajanja proizvodov v promet. Vsak izvajalec živilske dejavnosti v živilski verigi mora zagotoviti, da varnost hrane ni ogrožena.

Za zagotavljanje javnega zdravja Uredba določa, da morajo za nadzor nad dejavniki tveganja za varnost vina vso odgovornost prevzeti izvajalci dejavnosti (vinarji) sami. Smernice, ki so zasnovane na načelih HACCP, spodbujajo uporabo ustreznih higienskih praks na kmetiji, lahko pa si vinarji sami ustvarijo lasten sistem nadzora dejavnikov tveganja. Pridelovalec/predelovalec je podvržen uradnemu nadzoru, katerega vršijo inšpektorji za vinarstvo.

Če katera od tradicionalnih metod proizvodnje, predelave, distribucije ali zaradi posebnih geografskih pogojev odstopa od ustaljene prakse, se zahteve lahko prilagodijo na nacionalnem nivoju.

Izvajalci dejavnosti vzpostavijo, izvajajo in vzdržujejo stalne postopke, ki temeljijo na načelih HACCP; uvedejo in vodijo evidence, sorazmerne z vrsto in obsegom živilske dejavnosti, ter s tem dokazujejo učinkovito uporabo ukrepov. Evidence je treba redno posodabljalati, jih shranjevati v predpisanem obdobju, in jih predložiti za vpogled pristojnemu organu nadzora.

3.3.2.2.2. Inšpekcija za kmetijstvo

Program dela je razdeljen v vsebinske sklope po posameznih zakonskih predpisih. Znotraj posameznih zakonskih predpisov se predvideva izvedba pregledov na podlagi:

- prejetih prijav,
- pripravljenih poostrenih nadzorih,
- ugotovitev ARSKTRP,
- dela po uradni dolžnosti na osnovi ocene tveganja,
- predhodno pripravljenih skupnih akcij z drugimi organi (FURS, Policija, UVHVVR, ZIRS) v okviru medresorske Delovne skupine za preprečevanje in odkrivanje goljufivih praks v agroživilski verigi.

Z rednimi in izrednimi nadzori se stremi k zmanjšanju tveganja za neskladnosti pri kmetijski proizvodnji na občutljivih varovanih vodovarstvenih območjih, ki so zavarovana z državnimi uredbami. S tem se zmanjšuje

tveganje za zdravje ljudi, živali in okolja - na podlagi vzorčenja tal izvajamo nadzor nad pravilno rabo FFS in vnosa dušika na najožjih vodovarstvenih območjih.

Z upoštevanjem Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike, Zakona o vodah (Uradni list RS, št. [67/02](#), [2/04](#) – ZZdrI-A, [41/04](#) – ZVO-1, [57/08](#), [57/12](#), [100/13](#), [40/14](#), [56/15](#), [65/20](#), [35/23](#) – odl. US, [78/23](#) – ZUNPEOVE in [52/24](#) – odl. US), ter petnajstih nacionalnih uredb o vodovarstvenih območjih za vodna telesa v Republiki Sloveniji, se zmanjšujejo tveganja za zdravje ljudi in okolje.

3.3.2.2.3. Inšpekcija za gozdarstvo

Uradni nadzor pooblaščenih izvajalcev, ki pridelujejo gozdni reprodukcijski material, izvajajo gozdarski inšpektorji, ob strokovni podpori Gozdarskega Inštituta Slovenije pri vizualnih pregledih rastlin in vzorčenjih na škodljive organizme. Uradni nadzor se izvaja najmanj dvakrat letno v prostorih in na drugih lokacijah izvajalca v povezavi z zakonodajo o gozdnem reprodukcijskem materialu in ob upoštevanju najugodnejšega časa za ugotavljanje prisotnosti določenih škodljivih organizmov oziroma znakov ali simptomov njihove prisotnosti, ter na podlagi letne prijave pridelave.

3.3.2.3. FURS

V skladu z Zakonom o finančni upravi izvaja FURS tudi nadzor vnosa, iznosa, tranzita in prenosa blaga v skladu s carinskimi predpisi ter s predpisi, ki določajo posebne ukrepe zaradi interesov varnosti, varovanja zdravja in življenja ljudi, živali in rastlin, varstva okolja, varovanja kulturne dediščine, varstva pravic intelektualne lastnine ter ukrepov trgovinske politike.

V skladu z Uredbo o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravju rastlin je FURS pristojni organ za izvajanje nadzora živali in blaga iz člena 48 in člena 53(1)(d) Uredbe 2017/625/EU, ki vstopajo v Unijo. Gre za blago in živali, ki so izvzeti iz nadzora na mejnih kontrolnih točkah (MKT), v skladu z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2019/2122, glede nekaterih kategorij živali in blaga, izzetega iz uradnega nadzora na mejnih kontrolnih točkah, posebnega nadzora osebne prtljage potnikov ter blaga v majhnih pošiljkah, ki se pošlje fizičnim osebam in ni namenjeno dajanju na trg, ter o spremembi Uredbe Komisije (EU) št. 142/2011.

V skladu z Zakonom o krmi (Uradni list RS, št. [127/06](#) in [90/12](#) – ZdZPVHVVR) je pri pošiljkah krme neživalskega izvora, ki vstopajo v EU in niso predmet nadzora na MKT, FURS pristojen za izvajanje dokumentacijskih in identifikacijskih pregledov, pred sprostitvijo pošiljk v prosti promet. V skladu z Zakonom o kmetijstvu (Uradni list RS, št. [45/08](#), [57/12](#), [90/12](#) – ZdZPVHVVR, [26/14](#), [32/15](#), [27/17](#), [22/18](#), [86/21](#) – odl. US, [123/21](#), [44/22](#), [130/22](#) – ZPOmK-2, [18/23](#) in [78/23](#)) je FURS pristojen za nadzor uvoza pošiljk živil neživalskega izvora in pošiljk, ki niso predmet nadzora na MKT (dokumentacijski in identifikacijski pregledi glede varnosti živil pred sprostitvijo v prosti promet) in za nadzor uvoza pošiljk ekoloških proizvodov.

V skladu z Zakonom o veterinarskih merilih skladnosti (Uradni list RS, št. 93/05, 90/12 – ZdZPVHVVR, 23/13 – ZZZiv-C, 40/14 – ZIN-B in 22/18) je FURS pristojen za nadzor nad netrgovskimi premiki hišnih živali iz tretjih držav.

Glavni urad UVHVVR in GFU sta v stalnih stikih področjih predpisov, ki zadevajo delovanje obeh organov. UVHVVR obvešča FURS, zlasti glede izbruhov novih bolezni in ustreznih preventivnih ukrepov. UVHVVR obvešča FURS o vseh novostih v področnih predpisih, ki zadevajo delovanje obeh organov. Sodelovanje med obema organoma je podrobneje opredeljeno v Sporazumu o medsebojnem sodelovanju pri izvajanju nadzora nad izvajanjem zakonodaje na področju varne hrane, veterinarstva in varstva rastlin.

3.3.2.4. ZIRS

Uradni nadzor se izvaja na podlagi letnega načrta pri registriranih izvajalcih živilske dejavnosti in dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živilo. Z uvrstitvijo v ustrezno kategorijo tveganja se določi razmak med rednimi pregledi (rang 1 – 1 leto, rang 2 – 2 leti, rang 3 – 3 leta in rang 4 – 4 leta). Pri rednem pregledu se

skladno z navodili v internih dokumentih preveri izpolnjevanje zahtev zakonodaje pri izvajalcih dejavnosti, vključno s pregledom njihove spletne strani oziroma spletne trgovine.

Izredni inšpekcijski pregledi se izvajajo na podlagi prijav, odstopov drugih inšpektoratov, obvestil iz RASFF/AAC/FF in v drugih primerih utemeljenih sumov na kršitev predpisov.

Inšpektorji s kontrolnimi pregledi preverjajo, ali je izvajalec dejavnosti dejansko odpravil predhodno ugotovljene neskladnosti. Odvzem vzorcev za laboratorijsko preskušanje poteka v skladu z načrtom, ki je vsako leto usklajen z NLZOH.

Pri uradnem nadzoru vnosa inšpektorji izvajajo sistematični dokumentacijski pregled, naključni identifikacijski pregled in fizični pregled, ki ob upoštevanju pogostosti lahko vključujejo tudi vzorčenje in laboratorijsko preskušanje.

3.3.3. Usposabljanje

Usposabljanje in izobraževanje se izvaja vsako leto, glede na potrebe zaposlenih, ki so odgovorni za uradni nadzor in obseg razpoložljivih sredstev. Za izvajanje nalog nadzora so potrebne določene poklicne kvalifikacije, opredeljene v zakonodaji. Stalno strokovno izpopolnjevanje zagotavlja, da zaposleni in pogodbeni uslužbenci ohranjajo in nadgrajujejo svoje strokovno znanje.

Potrebe po usposabljanju se načrtujejo v programu dela za tekoče leto, izvedejo pa se tudi kot odziv na rezultate notranjih presoj ugotovljenih neskladnosti, sprememb zakonodaje, novih tveganj ali ob reorganizaciji sistema uradnega nadzora. Vse dejavnosti usposabljanja se evidentirajo in ocenijo.

3.3.4. Postopek pregleda in obnavljanja večletnega nacionalnega načrta nadzora

Pregled in obnavljanje MANCP se izvajata po potrebi, vendar najmanj enkrat letno, v skladu s členom 111 Uredbe 2017/625/EU in členom 28 Uredbe o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmaceutskih sredstev (Uradni list RS, št. 129/20 in 32/24).

Pri tem se upoštevajo:

- spremembe zakonodaje,
- nastanek novih bolezni živali in rastlin ali škodljivih organizmov za rastline ali rastlinske proizvode in drugih tveganj za zdravje rastlin, živali in ljudi,
- spremembe na področju dobrobiti živali,
- nastanek tveganj za okolje,
- spremembe v organizaciji pristojnih organov na področjih iz člena 1(2) Uredbe 2017/625/EU,
- rezultati uradnih nadzorov v Republiki Sloveniji ali EU,
- rezultati uradnih kontrol v državah EU, ki jih izvedejo uradni organi tretjih držav,
- znanstvena odkritja in novosti na področjih iz člena 1(2) Uredbe 2017/625/EU.

3.4. Obvladovanje izrednih dogodkov

Večjo učinkovitost sistema varnosti hrane in krme inšpekcijske službe dosegajo tudi z dobrim sistemom upravljanja z izrednimi dogodki s hrano in krmo (RASFF), upravno pomočjo in sistemi sodelovanja (AAC), sistemom za izmenjavo informacij o goljufijah v agroživilski verigi (FFN) in izboljšanjem sistema pooblastil uradnih in nacionalnih referenčnih laboratorijev. Poleg vsega naštetega se oblikuje letne načrte za nadzor goljufij v prehrani in izboljšanje sistema, ki vključuje razvoj programske IT opreme z namenom ustreznega spremljanja spletne prodaje in arhiviranja dokazov o neskladnostih, ugotovljenih v skupini postopkov.

V načrtih ukrepov ob pojavu določenih tveganj, ki izhajajo iz živil oziroma krme, posebno nevarnih boleznih živali ali karantenskih škodljivih organizmov so opredeljeni nacionalni ukrepi, ki so nujno potrebni za ohranjanje visoke ravni ozaveščenosti in pripravljenosti, ter ukrepi za varovanje zdravja ljudi in okolja, ki jih je potrebno izvesti v primeru pojava teh tveganj.

Namen omenjenih načrtov je določiti postopke za hitro in učinkovito ukrepanje služb na področju zdravja ljudi, fitosanitarne, veterinarske in drugih služb ob pojavu hujših neskladnosti oziroma ob pojavu izbruhov ali drugih zdravstvenih posledic pri ljudeh. Na področju živil so dorečeni algoritmi za učinkovito zaščito zdravja ljudi. Za posamezno bolezen ali karantenski škodljivi organizem je v načrtu ukrepov natančno izdelana pot obveščanja, ukrepanje ob sumu na bolezen ali karantenski škodljivi organizem rastlin ter, ob kasnejši potrditvi ali izključitvi bolezni ali karantenskega škodljivega organizma rastlin, diagnostika, možni načini pokončanja živali ali uničenja okuženih rastlin, finančne določbe, itd.

Seznam pripravljenih načrtov ukrepov v primeru posebno nevarnih bolezni živali in prednostnih karantenskih škodljivih organizmov rastlin je v PRILOGI 4.

Pomemben del obvladovanja izrednih dogodkov pri pojavu posebno nevarne bolezni živali ali karantenskega škodljivega organizma rastlin je tudi uporaba podatkovnih baz in sistemov hitrega obveščanja EU kot so iRASFF, EUROPHYT, TRACES, BOVEX, ADNS, za katere je kontaktna točka UVHVVR.

3.4.1. Zdravje živali

Splošna merila za določanje tveganja na področju zdravja živali:

- a) vrsta in velikost obratov za rejo živali,
- b) sistem kategorizacije obratov glede na tveganje, ki ga predstavljajo,
- c) zagotavljanje biovarnosti v obratih,
- d) vzorci trgovanja (tretje države, lokalno, več dobaviteljev, itd.),
- e) zagotavljanje sledljivosti in vodenje evidenc,
- f) preventivni ukrepi (programi spremljanja, cepljenja),
- g) ugotovljene neskladnosti,
- h) rezultati uradnega nadzora v preteklih letih.

Splošna merila za določanje tveganja na področju zaščite in dobrobiti živali:

- reja živali (kmetijska gospodarstva)

- a) velikost in vrsta reje;
- b) stanje objektov;
- c) zagotavljanje sledljivosti živali;
- d) število in usposobljenost osebja, ki ravna z živalmi;
- e) vodenje predpisanih evidenc in DVP;
- f) predhodno ugotovljene neskladnosti v reji;
- g) rezultati uradnega nadzora v preteklih treh do petih letih;

- prevoz živali (kmetijska gospodarstva, zbirališča, trgovci, klavnice, mejna kontrolna točka)

- a) način prevoza, dolžina prevoza;
- b) primernost za prevoz;
- c) prevozno sredstvo (plovilo, cestno prevozno sredstvo);

- omamljanje in zakol (klavnice)

- a) prevoz (vozilo, način, živali, dokumentacija);
- b) raztovarjanje (vozila, klančina za raztovarjanje), uhlevljanje (hlevi, hodniki) in dogon živali na mesto omamljanja;
- c) omamljanje (boks za omamljanje, izvajalec, oprema);
- d) zakol (izkrvavitev, oprema);

- živali, ki se uporabljajo v znanstvene namene

- a) vrsta in število nastanjenih in uporabljenih živalih;
- b) število in vrsta projektov;
- c) vodenje evidenc in zagotavljanje sledljivosti;
- d) ugotovljene neskladnosti;
- e) rezultati uradnega nadzora v preteklih letih.

UVHVVR ima za ukrepanje v nujnih primerih pripravljene načrte ukrepov za naslednje bolezni: slinavka in parkljevka, klasična prašičja kuga, aviarna influenza, afriška prašičja kuga, konjska kuga, atipična kokošja kuga, transmisivne spongiformne encefalopatije, bovina spongiformna encefalopatija, in vezikularna bolezen.

Načrti ukrepov se redno posodablja in so dostopni na spletni strani UVHVVR.

Območni uradi UVHVVR so odgovorni za pripravo lokalnih načrtov ukrepov in za delovanje lokalnega središča za nadzor bolezni (v nadaljnjem besedilu: LSNB) ter za pripravljenost na izkoreninjenje pojavov bolezni (kontakti, oprema, usposabljanja itd.).

UVHVVR sodeluje z drugimi organi in institucijami, ki lahko pomagajo ob pojavu posebno nevarnih bolezni.

Ob sumu ali pojavu posebno nevarne bolezni živali skliče generalni direktor Uprave Državno središče za nadzor bolezni (v nadaljnjem besedilu: DSNB). DSNB imenuje minister, pristojen za veterinarstvo, in ga sestavljajo naslednji člani:

- generalni direktor UVHVVR, ki vodi DSNB, ter njegov namestnik,
- direktor UVHVVR,
- vodja Sektorja za zdravje in dobrobit živali,
- vodja Sektorja za mednarodne zadeve,
- predstojnik NVI.

Poleg navedenih članov se lahko v DSNB imenujejo tudi drugi strokovni delavci Sektorja za zdravje in dobrobit živali. Vodja DSNB po potrebi povabi na sestanke tudi predstavnike drugih služb in ministrstev, ki sodelujejo oziroma svetujejo pri izvajanju ukrepov (Veterinarska fakulteta – Nacionalni veterinarski inštitut, Veterinarska zbornica, Policija, Civilna zaščita, Slovenska vojska, lovske organizacije, itd.).

Glavne naloge DSNB:

- usmerja državno strategijo ob pojavu bolezni,
- daje navodila LSNB,
- pogaja se o finančnih določbah v nujnih primerih za pokritje stroškov, povezanih s pojavom bolezni,
- razporeja osebje in sredstva v LSNB,
- skrbi za stike z diagnostičnimi laboratoriji,
- skrbi za stike z drugimi ministrstvi,
- skrbi za stike z javnostmi,
- obvešča Evropsko komisijo,
- poroča Svetovni organizaciji za zdravje živali (WOAH),
- obvešča sosednje države.

Za uspešno izvajanje nadzora nad posebno nevarnimi boleznimi živali na lokalni ravni, lahko generalni direktor UVHVVR ustanovi LSNB. V načelu lokacijo LSNB predstavlja sedež zadevnega območnega urada (OU) UVHVVR. LSNB vodi uradni veterinar, ki ga za to nalogo določi DSNB s soglasjem direktorja OU.

3.4.2. Zdravje rastlin

Karantenski škodljivi organizmi (KŠO) rastlin so bolezni in škodljivci gojenih ter samoniklih rastlin, ki v Evropski uniji niso navzoči ali pa so omejeno navzoči in predstavljajo posebno tveganje na območju Evropske unije. To so

večinoma tujerodni organizmi, ki so ob vnosu v novo okolje običajno zelo invazivni in lahko povzročijo poleg velikih negativnih gospodarskih učinkov na kmetijsko pridelavo in gozdarstvo povzročijo tudi resne negativne vplive na naravo in biotsko raznovrstnost, za družbo pa imajo lahko hude socialne posledice.

Potencialno najbolj resna tveganja predstavlja 20 prednostnih KŠO, ki so določeni z EU predpisom. Zanje je obvezna predhodna priprava načrtov izrednih ukrepov za primere njihove najdbe ali izbruha. Načrt izrednih ukrepov je pripravljen za hiter in usklajen odziv ter ukrepanje pristojnih organov, strokovnih služb in izvajalcev dejavnosti v Republiki Sloveniji. Cilj načrta izrednih ukrepov je izkoreninjenje KŠO, da se prepreči njihovo širjenje in s tem gospodarska škoda ter škodljivi učinki na naravo in okolje.

Načrt izrednih ukrepov za KŠO rastlin je sestavljen iz splošnega in posebnega dela.

Splošni del je skupen vsem prednostnim KŠO. Navaja zlasti informacije o postopkih vodenja in odločanja, pristojnostih, koordiniranju, zagotavljanju človeških in finančnih virov ter poročanju. Njegova uporaba se lahko glede na razmere, ki nastanejo ob izbruhu prednostnega KŠO, ker ni mogoče vnaprej predvideti vseh dogodkov. Določbe načrta se smiselno uporabljajo ali gre za pojav KŠO v ali zunaj gozda.

Poseben del načrta obravnava posamezne prednostne KŠO. Navaja osnovne informacije o posameznem prednostnem KŠO ter ukrepe izkoreninjenja in preprečevanja širjenja v primeru potrditve njegove navzočnosti na ozemlju Republike Slovenije.

V Sloveniji je glede na ekoklimatske pogoje ali prisotnost gostiteljskih vrst za možnost ustalitve ali širjenja KŠO v Sloveniji, pripravljenih 18 posebnih delov načrtov izrednih ukrepov za:

- žuželke: brezov krasnik (*Agrilus anxius*), jesenov krasnik (*Agrilus planipennis*), Anastrepha ludens, kitajski kozliček (*Anoplophora chinensis*), azijski kozliček (*Anoplophora glabripennis*), paprika (*Anthonomus eugenii*), rdečevratni kozliček (*Aromia bungii*), Bactericera cockerelli, Bactrocera dorsalis, Bactrocera zonata, Conotrachelus nenuphar, sibirska svilena kokljica (*Dendrolimus sibiricus*), japonski hrošč (*Popillia japonica*), jabolčna muha (*Rhagoletis pomonella*), ameriška koruzna sovka (*Spodoptera frugiperda*), afriški plodov zavijač (*Thaumatotibia leucotreta*);
- bakterija: bakterijski ožig oljke (*Xylella fastidiosa*);
- ogorčica: borova ogorčica (*Bursaphelenchus xylophilus*).

Načrte izrednih ukrepov je pripravila strokovna skupina za obvladovanje KŠO, sestavljena iz predstavnikov UVHVVR in strokovnjakov pooblaščenih institucij. Ob pojavu prednostnega KŠO strokovna skupina sodeluje pri aktivnostih v zvezi z izvajanjem načrta izrednih ukrepov.

Načrte izrednih ukrepov za prednostne KŠO, ki so pomembni za kmetijstvo in gozdarstvo je odobrila ministrica, pristojna za varstvo rastlin. V primeru potrditve navzočnosti prednostnega KŠO in določitvi razmejenih območij za izvajanje ukrepov, ministrica, pristojna za varstvo rastlin z odredbo objavljeno v Uradnem listu RS določi obvezno izvajanje načrta izrednih ukrepov.

Za zagotavljanje usklajene izvedbe načrtov izrednih ukrepov in za večjo usklajenost pristojnih organov pri nadzoru KŠO, se v primeru izbruha prednostnega KŠO ali njegovega množičnega izbruha v Republiki Sloveniji vzpostavi krizna skupina za nadzor KŠO rastlin. Naloge krizne skupine so zlasti usklajevanje, upravljanje in spremljanje izvajanja načrtov izrednih ukrepov ter priprava predlogov ukrepov za odzivanje na krizne dogodke v zvezi z izbruhom prednostnega ali množičnega izbruha KŠO, s ciljem njihovega izkoreninjenja.

Krizno skupino, ki jo skliče in vodi predstojnik UVHVVR, sestavljajo najmanj po en predstavnik UVHVVR, ministrstva, pristojne inšpekcije in izvajalcev javnih pooblastil s področja kmetijstva oziroma gozdarstva. Za preverjanje pripravljenosti organov in organizacij pri izvedbi načrta izrednih ukrepov se za primer posameznih prednostnih KŠO organizira simulacijske vaje. Načrti izrednih ukrepov za KŠO (splošni del in posebni deli) so objavljeni na [spletni strani UVHVVR](#).

O najdbah in stanju izbruhov karantenskih in novih potencialno nevarnih bolezni in škodljivcev UVHVVR redno obvešča druge države članice in Evropsko komisijo na način in v rokih, ki so določeni z Izvedbeno uredbo Komisije

2019/1715/EU z dne 30. septembra 2019 o pravilih za delovanje sistema upravljanja informacij za uradni nadzor in njegovih sistemskih komponent (Uredba IMSOC). Pri tem se uporablja evropski informacijski sistem hitrega obveščanja, ki je povezan in združljiv z Uredbo IMSOC:

- za obveščanje o prestopih KŠO na pošiljkah rastlin in rastlinskih proizvodov na mejnem vstopnem mestu oziroma v odobrenih mestih v notranjosti se uporablja sistem »Plant Interceptions«, ki je sestavni del sistema Traces NT, in je namenjen obveščanju o najdbah KŠO, sistem obveščanja o neskladnih pošiljkah pa je integriran v sistemu CHED-PP kot sestavni del postopka pregleda pošiljke; neskladnost se evidentira v zavihku »non-compliance«;
- za obveščanje o novih najdbah in stanju o izbruhih KŠO na ozemlju Slovenije se uporablja [EUROPHYT - Outbreaks](#);
- za obveščanje o neskladnih pošiljkah pri premikih znotraj EU (npr. najdbe reguliranih ŠO, itd.), se za področje zdravja rastlin uporablja sistem hitrega obveščanja iRASFF.

3.4.3. Varnost hrane

Splošna merila za določanje tveganja na področju hrane:

- a) vrste dejavnosti in obseg dejavnosti;
- b) način obdelave živil;
- c) poreklo surovin;
- d) stanje notranjih kontrol v obratu;
- e) zagotavljanje sledljivosti v obratu;
- f) rezultati uradnega nadzora v preteklem letu;
- g) občutljivost ciljne populacije (otroci, starejši ljudje, nosečnice, bolniki) oziroma za veliko število potrošnikov;
- h) velikost obrata.

Na področju varnosti živil je pripravljen Načrt ukrepov za obvladovanje nenavadnih dogodkov, povezanih s hrano oziroma krmo. Načrt glede na vrsto in obseg tveganja opredeljuje 4 različne stopnje dogodkov ter opredeljuje institucije, ki morajo biti vključene v njihovo obravnavo. Predvideno je sodelovanje:

- inšpekcijskih služb s pristojnostmi na področju varnosti hrane in krme,
- uradnih laboratorijev,
- ocenjevalcev tveganja,
- epidemiologov,
- komunikatorjev,
- vodstva inštitucij za upravno področje,
- v primeru dogodka najvišje stopnje tudi resornih ministrov oziroma vlade.

Inšpekcija za vinarstvo spremlja objave na portalih institucij EU:

- **RASFF**, dnevno spremljanje živil na trgu Unije, ki vsebujejo zdravju škodljive snovi;
- **FOOD FRAUD portal**: obveščanje o potvorjenih živilih in goljufijah pri prometu z živili.

V primeru izrednih dogodkov glede nevarnih živil na trgu EU, inšpekcija za vinarstvo ustrezno odreagira in izreče ukrep za umik spornega živila s slovenskega trga ter o tem obvesti javnost in preko UVHVVR kot veznega člana tudi Evropsko Komisijo.

Inšpekcija za kmetijstvo ima pripravljen letni načrt ukrepov v skladu s programom dela, ki lahko posredno vpliva na varnost kmetijskih pridelkov in živil v prehranski verigi. Onesnaževanje kmetijskih zemljišč namreč posredno vpliva na vstop onesnaževal v podtalnico, pitno vodo in kmetijske pridelke, s tem pa ogroža varnost ljudi, živali in okolja.

3.5. Sistemi obveščanja

Vzpostavljeni so mehanizmi za čezmejno pomoč in sodelovanje med pristojnimi organi, s katerimi se zagotavlja, da so primeri neskladnosti z zakonodajo EU o agroživilski verigi s čezmejno razsežnostjo učinkovito obravnavani, ne samo v državi članici, v kateri je neskladnost prvič odkrita, temveč tudi v državi članici, iz katere izvira.

Naloge nadzora so razdeljene med pristojne organe v skladu z zakonodajo, ki določa pristojne organe in opredeljuje naloge, za katere so pristojni. Pristojni organi se odzivajo na informacije prejete preko različnih enot računalniškega sistema upravljanja informacij za uradni nadzor (IMSOC) prek kontaktne točke v Republiki Sloveniji. Kontaktna točka zagotavlja, da se prejete informacije pravočasno obravnavajo in da se o pridobljenih informacijah in sprejetih ukrepih brez odlašanja obvesti vse zainteresirane države, kar je pomembno za preprečevanje resnih tveganj ter za uvedbo učinkovitih in sorazmernih ukrepov v primeru čezmejnih kršitev zakonodaje EU v agroživilski verigi.

Učinkovita izmenjava informacij med državami je pomembno tudi kadar imajo ali bi lahko imele čezmejno razsežnost morebitne goljufige ali zavajajoče prakse v agroživilski verigi.

Pri obvladovanju izrednih dogodkov je ključnega pomena izmenjava informacij med državami članicami EU in zunaj Unije po naslednjih sistemih obveščanja za hitro izmenjavo informacij in podatkov:

- **IRASFF** - hitri sistem obveščanja o zdravju škodljivih živilih in krmi, kontaktna točka je UVHVVR:
 - - AAC - sistem obveščanja o ugotovljenih neskladnostih z zakonodajo, ki ne vplivajo na varnost živil, krme, zdravja živali in rastlin;
 - - FF - sistem obveščanja o goljufigah na področjih, ki jih ureja Uredba 625/2017/EU.
- **EUROPHYT** - izmenjava informacij o prestreženih pošiljkah rastlin in drugega rastlinskega blaga zaradi zdravja rastlin, ob uvozu oziroma trgovanju znotraj EU,
- **TRACES** je spletna platforma Evropske komisije za certificiranje pošiljk živali, rastlin in rizičnega blaga, ki je potrebno za nemoten uvoz živali, živalskih proizvodov, hrane in krme neživalskega izvora in rastlin v EU, za trgovino znotraj EU, ter izvoz živali in nekaterih živalskih proizvodov EU,
- **BOVEX** je del sistema TRACES in je namenjen samodejni izmenjavi identifikacijskih podatkov goveda v različnih nacionalnih bazah podatkov,
- **ADIS** je sistem obveščanja za registracijo in izmenjavo informacij o razvoju pomembnih kužnih bolezni živali,
- **OFIS**: sistem obveščanja o neskladnostih z ekološko zakonodajo, kontaktna točka je UVHVVR,
- **SIENA**: sistem za hitro in varno izmenjavo zaupnih informacij iz kriminalističnih preiskav, kontaktna točka je MNZ, Generalna policijska uprava.

Nacionalna kontaktna točka za omenjene sisteme obveščanja je UVHVVR. Na UVHVVR deluje tudi kontaktna točka za INFOSAN, ki pri WHO deluje za namen obveščanja o tveganjih povezanih z uživanjem živil.

4. Postopki za preverjanje nadzora in notranje presoje

4.1. UVHVVR

a) Notranji strokovni nadzori

Operativni cilji UVHVVR so določeni v letnem načrtu dela v skladu s strateškimi cilji in so predmet letnega spremljanja. Postopek preverjanja je sestavni del vodenja sistema uradnega nadzora, zato se program preverjanja pripravi vzporedno z letnim načrtom dela IVHVVR, v katerem se izberejo področja dela in obseg preverjanja. Vključeni so sistematični pregledi, s katerimi se preverja ali so dejavnosti in z njimi povezani rezultati skladni z načrtovano ureditvijo, ali se ta ureditev učinkovito uporablja, in ali je primerna za doseganje ciljev.

Uredba 2017/625/EU v členu 3(1)(6) določa, da postopki za preverjanje nadzora pomenijo ureditev, ki jo vzpostavi pristojni organ. Ukrepi se izvajajo za zagotavljanje doslednosti in učinkovitosti uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti. V skladu s členom 12 Uredbe morajo biti postopki nadzora dokumentirani; obsegajo vsebinska področja postopkov nadzora iz Poglavlja II Priloge II k Uredbi, ter navodila za osebje, ki izvaja uradni nadzor, kot tudi postopke za preverjanje nadzora.

Vzpostavljeni so ustrezni dokumentirani postopki in mehanizmi za preverjanje učinkovitosti in doslednosti delovanja uradnega nadzora. Popravni ukrepi se uvedejo v primeru ugotovljenih pomanjkljivosti. Na podlagi ugotovitev preverjanja se dokumentirani postopki uradnega nadzora redno posodablajo.

Postopki preverjanja za zagotavljanje učinkovitosti, primernosti, nepristranskosti, kakovosti in doslednosti uradnega nadzora z ciljem nenehnega izboljševanja sistema uradnega nadzora v skladu s sprejetim načrtom dela se izvajajo v skladu z Navodilom o verifikaciji in/ali preverjanju učinkovitosti uradnega nadzora IVHVVR: U0070-8/2023/3, februar 2023.

Redna preverjanja se izvajajo v skladu z letnim programom; **izredna preverjanja**, ki niso opredeljena v letnem programu, se izvedejo na zahtevo direktorja OU, vodje sektorja IVHVVR, direktorja IVHVVR ali generalnega direktorja; **naknadna preverjanja** (t.i. follow-up), ki so namenjena preverjanju ali so bili izvedeni korektivni in preventivni ukrepi za odpravo ugotovljenih neskladij, in ali so bili izvedeni ukrepi za izboljšanje glede upoštevanja izdanih priporočil pri rednih ali izrednih preverjanjih.

Program rednih preverjanj pripravijo strokovni sektorji IVHVVR na glavnem uradu. Pri pripravi rednih letnih preverjanj se upoštevajo naslednji kriteriji:

- aktualnost področja dela glede na število ugotovljenih neskladij v preteklem obdobju;
- tveganje, ki ga predstavlja posamezno področje za zdravje ljudi, živali in rastlin;
- rezultati spremljanja izvajanja uradnega nadzora in ugotovljene razlike pri vodenju postopkov med različnimi inšpektorji, oddelki, OU, ki jih zazna glavni urad UVHVVR.

Spremljanje in nadzor uradnega nadzora zajemata vse nivoje odgovornosti od nacionalne ravni, lokalnega vodstva v OU UVHVVR do uradnih veterinarjev in inšpektorjev, ki izvajajo uradne postopke. Direktorji območnih uradov imajo posebno vlogo pri usklajevanju dela med glavnim uradom in območnim uradom. Glavni urad spremlja izvajanje letnega načrta verifikacije in napredka pri izvajanju korektivnih ukrepov v primeru ugotovljenega delno učinkovitega ali neučinkovitega izvajanja uradnega nadzora.

Vsi uradni veterinarji in inšpektorji so lahko podvrženi nadzoru na kraju samem v skladu s sistemom vodenja kakovosti izvajanja uradnega nadzora. Poleg spremljanja na kraju samem se izvaja preverjanje kvalitete dela tudi dokumentarno, v skladu z Navodilom o pregledih upravnih, prekrškovnih in inšpekcijskih zadev, št.: U0070-1/2024, januar 2024. Opozoriti je treba, da direktorji OU vsako leto preverijo več inšpekcijskih zadev, kar prispeva k splošnemu preverjanju skladnosti formalne in materialne zakonitosti vodenja uradnega nadzora.

b) Presoje uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti

Urad za notranjo presojo (v nadaljevanju: Urad) preverja ali se uradni nadzor in druge uradne dejavnosti pravil iz člena 1(2) Uredbe 625/2017/EU učinkovito izvajajo, in ali so primerne za doseganje ciljev zadevne zakonodaje, vključno z upoštevanjem nacionalnih načrtov nadzora, internih aktov, navodil in priporočil za izvajanje uradnega nadzora ter drugih uradnih dejavnosti, ki jih predpiše UVHVVR.

Urad je pri svojem delu samostojen, zaposleni so neposredno odgovorni generalnemu direktorju UVHVVR, kateremu poročajo v skladu s Poslovnikom o standardnih postopkih izvajanja notranjih presoj. Poleg Poslovnika ima Urad za svoje delovanje sprejete tudi Smernice za sisteme presoj pristojnih organov. Za izvajanje presoj je pripravljen večletni program nadzora (2021-2025), ki ga je odobril generalni direktor UVHVVR. V letu 2025 se bo pripravil večletni program presoj za obdobje 2026-2030.

Večletni program dela predstavlja izhodišče za pripravo letnega programa presoj. Zaradi omejenih človeških virov Urada za notranje presoje je generalni direktor UVHVVR podpisal Akt o postopku imenovanja in nalogah tehničnih izvedencev za področje notranjih presoj na UVHVVR.

Urad o svojem delu do konca februarja tekočega leta pripravi letno poročilo za preteklo leto in ga posreduje generalnemu direktorju UVHVVR.

4.2. IRSKGLR

Notranje presoje

Inšpektorat je imenoval posebno delovno skupino za izvajanje notranjih presoj v skladu s priročnikom za izvajanje notranjih presoj. Notranje presoje se izvedejo vsako leto na Inšpekciji za kmetijstvo in na Inšpekciji za vinarstvo, pri čemer se presojajo področja dejavnosti po posameznih vsebinah in sektorjih.

Neodvisne zunanje presoje

Pripravljen je bil Protokol o sodelovanju pri izvajanju neodvisnih presoj med IRSKGLR ter ZIRS. S tem protokolom se ureja sodelovanje IRSKGLR in ZIRS pri izvajanju eksternih neodvisnih presoj na področju varne hrane, zdravja ljudi in okolja.

4.3. FURS

Ustreznost delovanja finančnih uradov preverja Generalni finančni urad v notranjih strokovnih nadzorih. Izvajanje nalog s področja prepovedi in omejitev preverjajo pristojni uslužbenci UC.

4.4. ZIRS

Notranje presoje

Načrt notranjih presoj je del Poslovnega načrta ZIRS, ki se pripravi za tekoče leto in ga potrdi predstojnik. Notranje presoje se izvajajo v skladu z načrtom. Poročila o izvedenih presojah se objavijo na intranetu – Portal ZIRS.

Neodvisne zunanje presoje

Pripravljen je bil Protokol o sodelovanju pri izvajanju neodvisnih presoj med IRSKGLR ter ZIRS. S tem protokolom se ureja sodelovanje IRSKGLR in ZIRS pri izvajanju eksternih neodvisnih presoj na področju varne hrane, zdravja ljudi in okolja.

5. Zbiranje informacij med izvajanjem MANCP in poročanje Evropski komisiji

5.1. Poročanje

V skladu s členi 109 do 111 Uredbe 2017/625/EU, s členom 28 Uredbe o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmacevtskih sredstev (Uradni list RS, št. 129/20 in 32/24), s členom 3 Uredbe (Uradni list RS, št. 82/10), UVHVVR koordinira pripravo letnega poročila MANCP za Republiko Slovenijo za preteklo leto. Med pristojnimi organi usklajeno poročilo do 31. avgusta v tekočem letu predloži Evropski komisiji v skladu s členom 113 Uredbe 2017/625/EU.

5.2. Preglednost uradnega nadzora

V skladu s členom 11 Uredbe 2017/625/EU morajo pristojni organi izvajati uradni nadzor zelo pregledno in ga vsaj enkrat letno predstaviti javnosti, tudi z objavo na spletu, vključno z informacijami o organizaciji in izvajanju uradnega nadzora.

PRILOGE

Priloga 1: Določanje pogostosti nadzora in način načrtovanja za obrate javne prehrane (OJP)

Pogostost inšpekcijskih pregledov je pogojena s kategorijo tveganja, v katero se uvršča posamezni OJP. Za umestitev obrata v eno od kategorij na splošno veljajo pravila glede na oceno tveganja iz tabele 2. Inšpektor, ki izvaja preglede v konkretnem obratu, lahko predlaga direktorju OU, da se obrat sorazmerno z rezultati inšpekcijskih pregledov in rezultati notranjih kontrol, ki jih izvajalec dejavnosti izvaja v skladu z načrtom zasnovanim po principu HACCP, obrat uvrsti med obrate z višjim oziroma nižjim tveganjem od izhodišča.

V primeru registracije novega obrata se prvi redni inšpekcijski pregled izvede najkasneje v:

- štirih mesecih v obratih, ki se uvrščajo v rang 1,
- šestih mesecih v obratih, ki se uvrščajo v rang 2 in
- 1 letu v obratih, ki se uvrščajo v rang 3.

V primeru, da se izvede nova registracija samo zaradi spremembe imena izvajalca dejavnosti, pri čemer ostanejo vse druge lastnosti nespremenjene, se pravilo iz prejšnjega odstavka ne upošteva.

Tabela 2: Splošna kategorizacija

VISOKO TVEGANJE	RANG 1	redni pregled vsakih 18 mesecev	na splošno obrati, ki s svojimi aktivnostmi z živili predstavljajo tveganje zaradi velikega obsega dejavnosti in tveganja za najbolj občutljive dele populacije (otroci, starejši ljudje, nosečnice, bolniki), oziroma za veliko število potrošnikov glede na naravo živila, postopke priprave – predelave, razpoložljivo opremo, vzpostavljene lastne postopke po načelih HACCP
SREDNJE TVEGANJE	RANG 2	redni pregled vsakih 30 mesecev	na splošno obrati, ki s svojimi aktivnostmi z živili predstavljajo srednje tveganje, zlasti ob upoštevanju obsega dejavnosti
NIZKO TVEGANJE	RANG 3	redni pregled vsakih 42 mesecev	na splošno obrati, ki predstavljajo majhno tveganje za zdravje potrošnikov, zlasti ob upoštevanju obsega dejavnosti
OBRATI BREZ KATEGORIJE	BREZ RANGA	akcijsko	strežba pijač, premični obrati, osmice, vinotoči ipd.

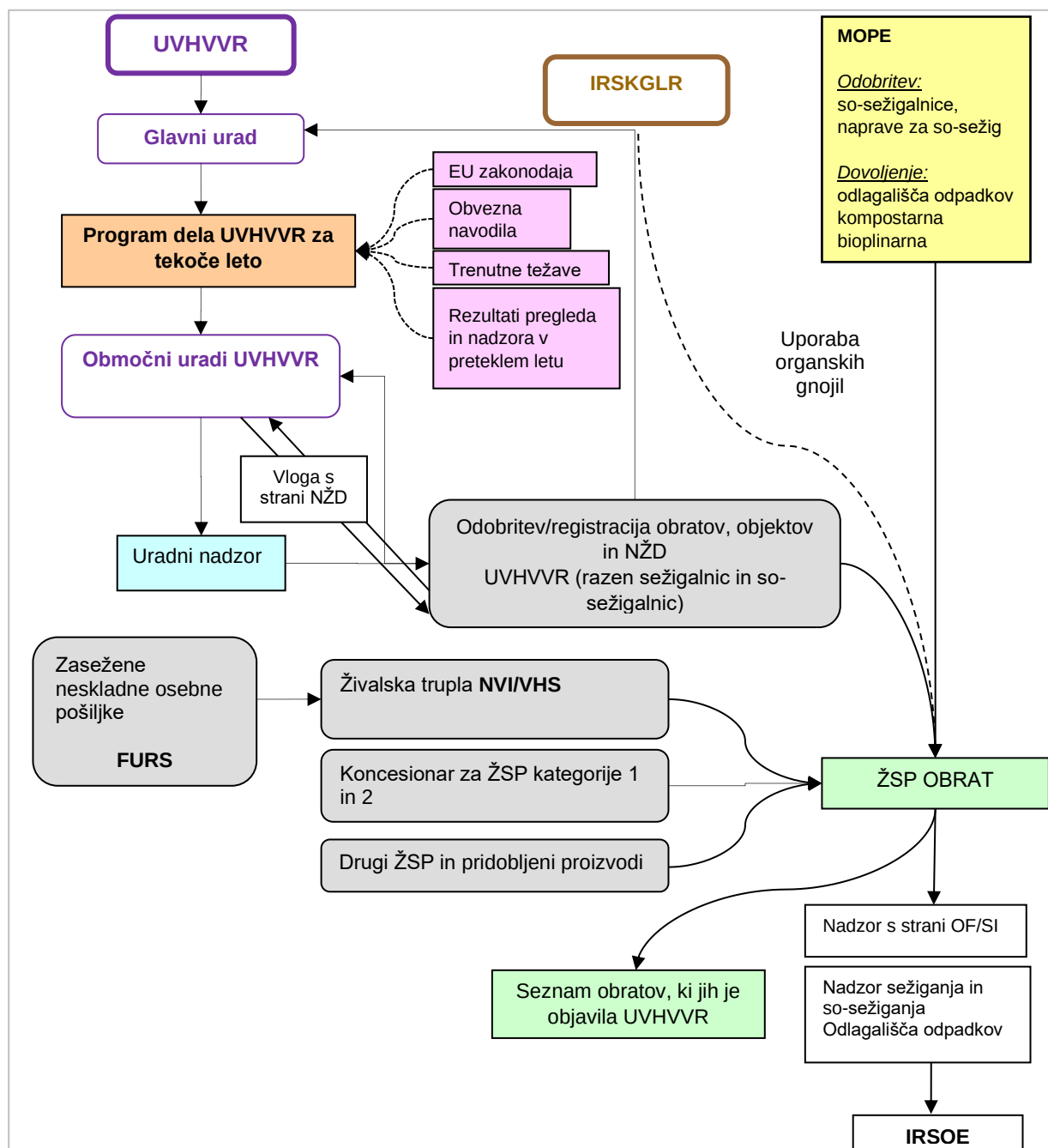
Tabela 3: Kategorizacija glede na vrsto dejavnosti

VRSTA DEJAVNOSTI	DODATNI OPIS	RANG
Restavracija, gostilna ali okrepčevalnica	več kot 10 zaposlenih	1
	manj kot 10 zaposlenih	2
Nastanitveni objekt - hotel, motel, penzion prenočišča z zajtrkom	več kot 10 zaposlenih	1
	manj kot 10 zaposlenih	2
Nastanitveni objekt - planinski dom		3
Turistična kmetija		2
Vinotoč ali osmica		brez

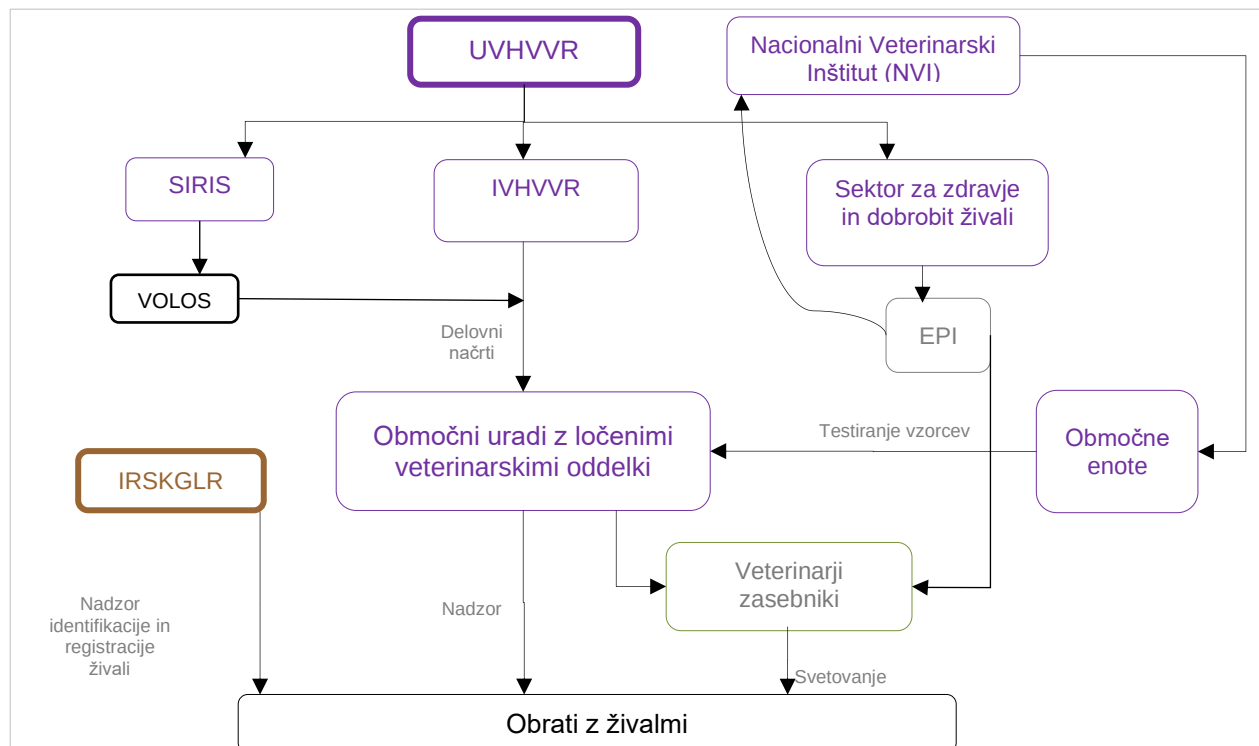
Strežba pijač - bar		brez
Premični obrati (stojnice)		brez
Slaščičarna	z lastno pripravo slaščic ali sladoleda	2
	brez lastne priprave	3
Kavarna	z lastno pripravo slaščic ali sladoleda	2
	brez lastne priprave	3
Catering		1
Institucionalni obrat - področje šolstva, zdravstva in drugi	centralni	1
	razdeljevalni	2
Obrat množične prehrane - menza	centralni	1
	razdeljevalni	2

Priloga 2: Sheme posameznih sistemov uradnega nadzora

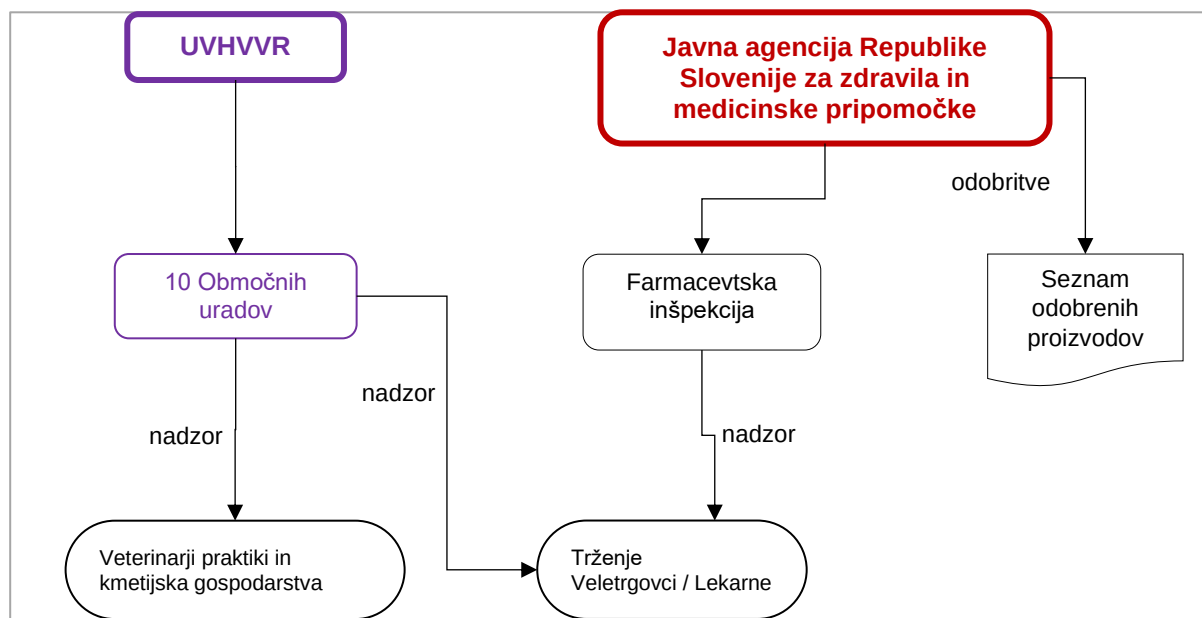
Sistem uradnega nadzora ŽSP

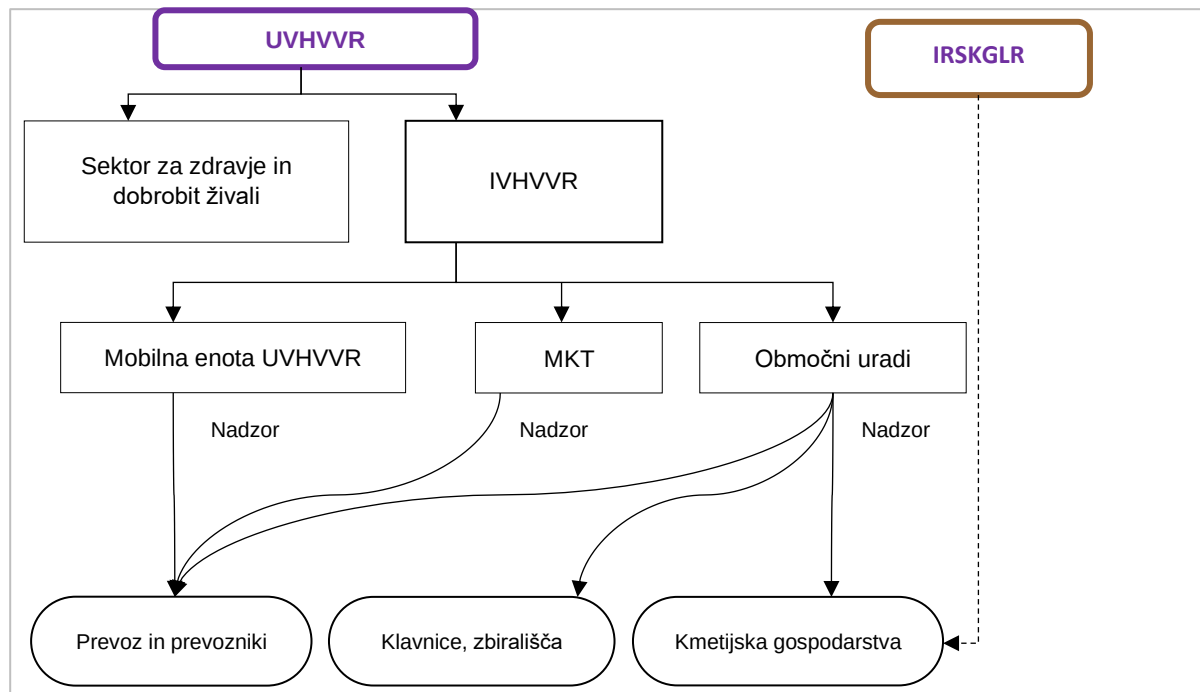
Sistem uradnega nadzora zdravja živali

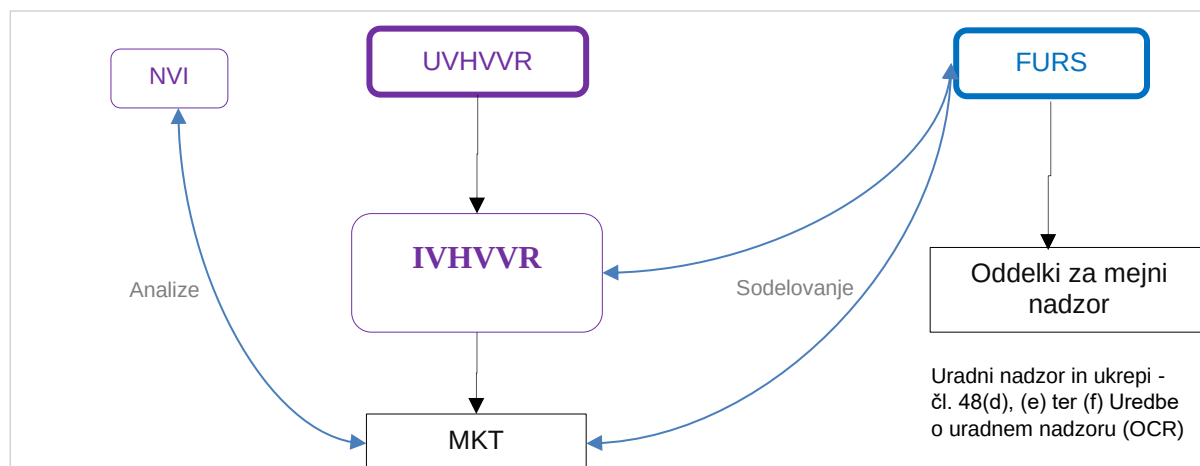
Sistem uradnega nadzora uporabe zdravil v veterinarski medicini (ZVM)

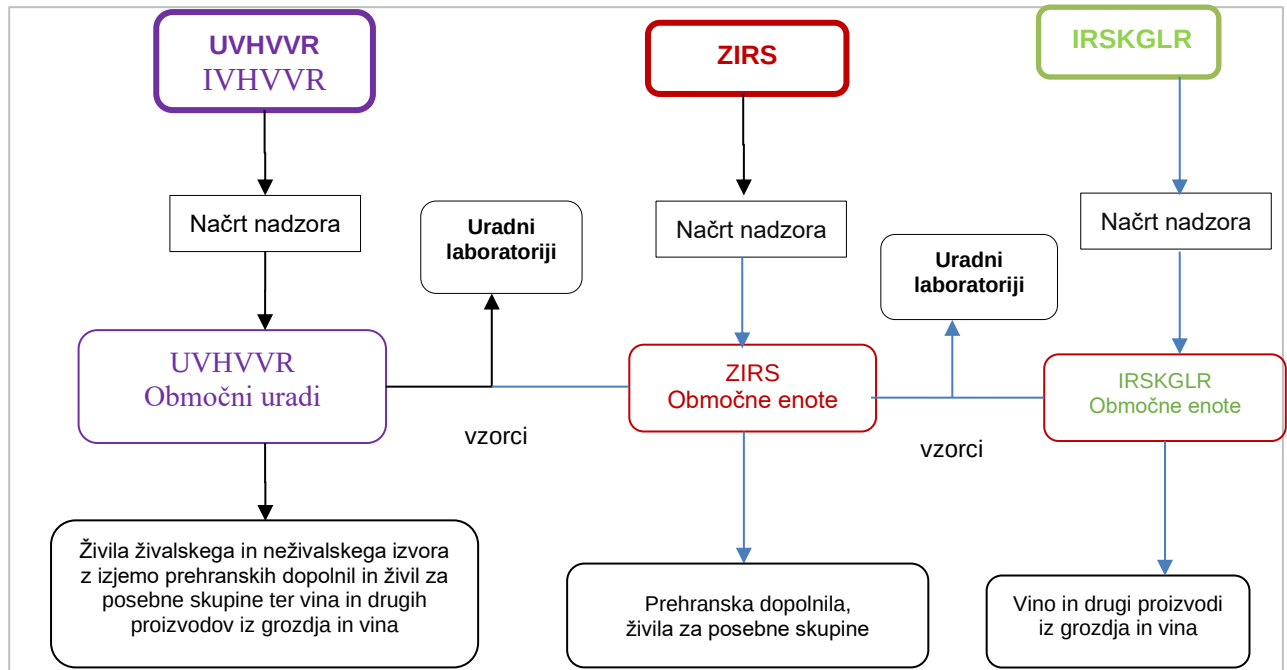
Sistem uradnega nadzora zaščite rejnih živali

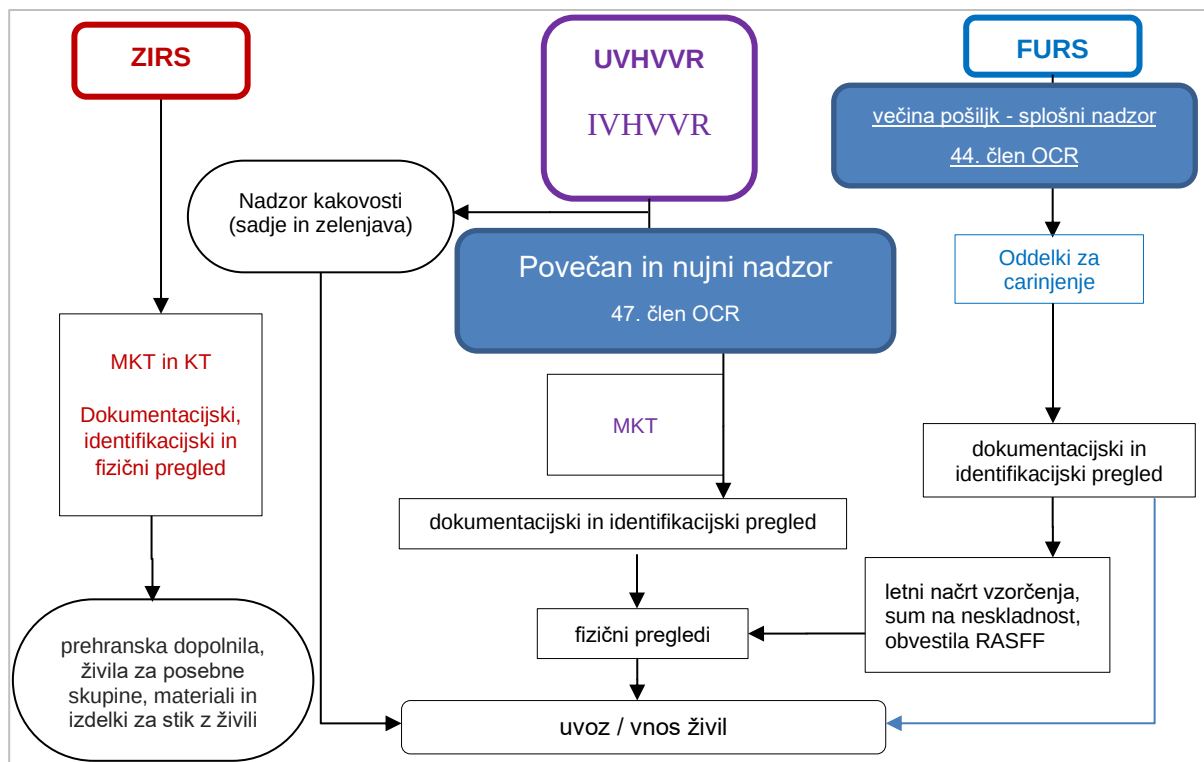
Sistem uradnega nadzora uvoza živali in živil živalskega izvora

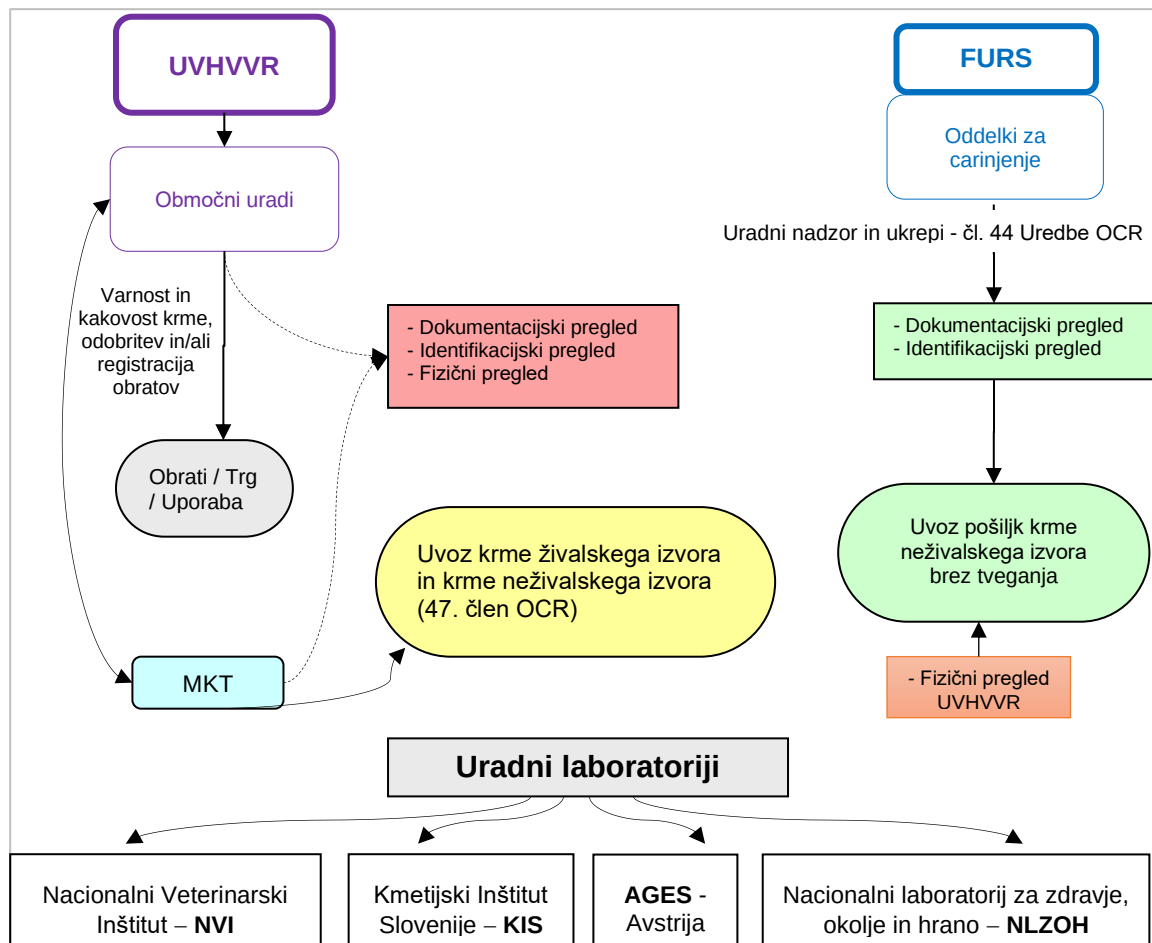
Sistem uradnega nadzora živil in higiene živil

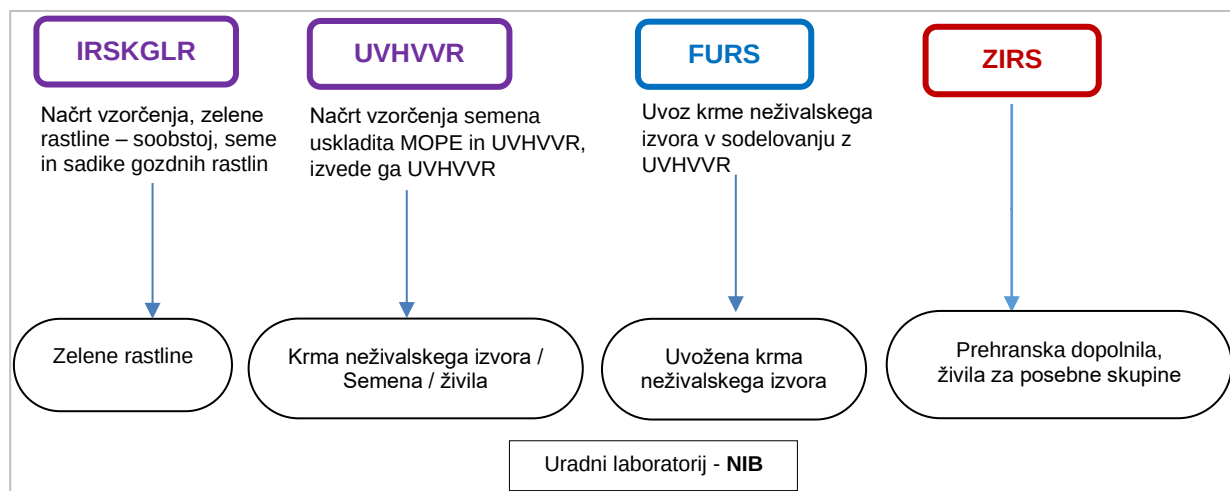
Sistem uradnega nadzora vnosa živil neživalskega izvora ter materialov in izdelkov za stik z živali

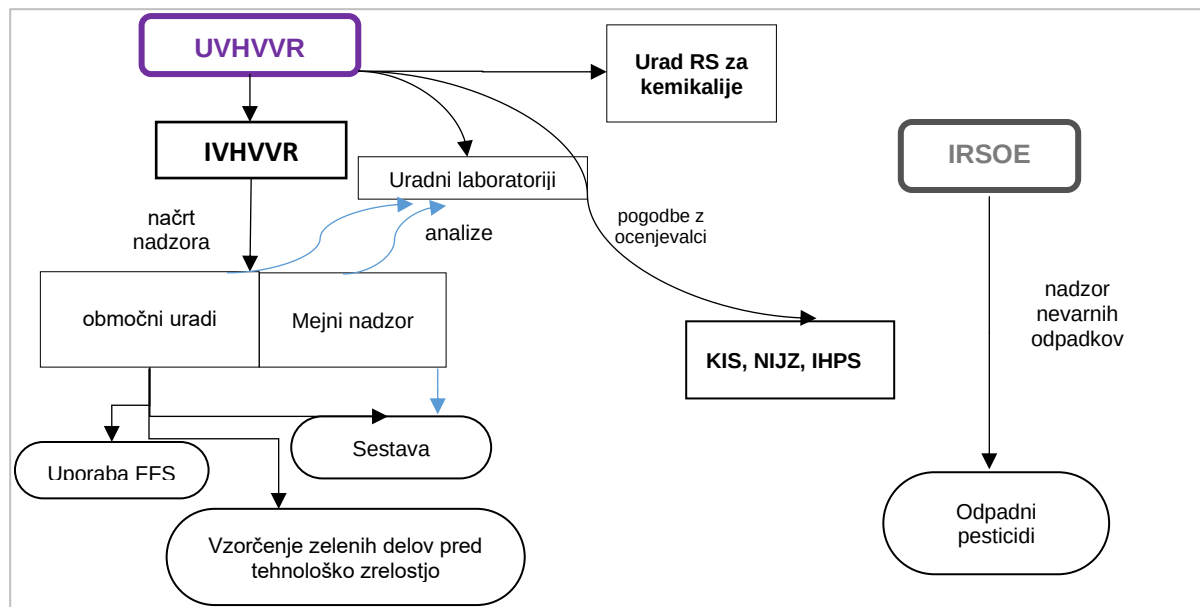
Sistem uradnega nadzora krme, razen GSO

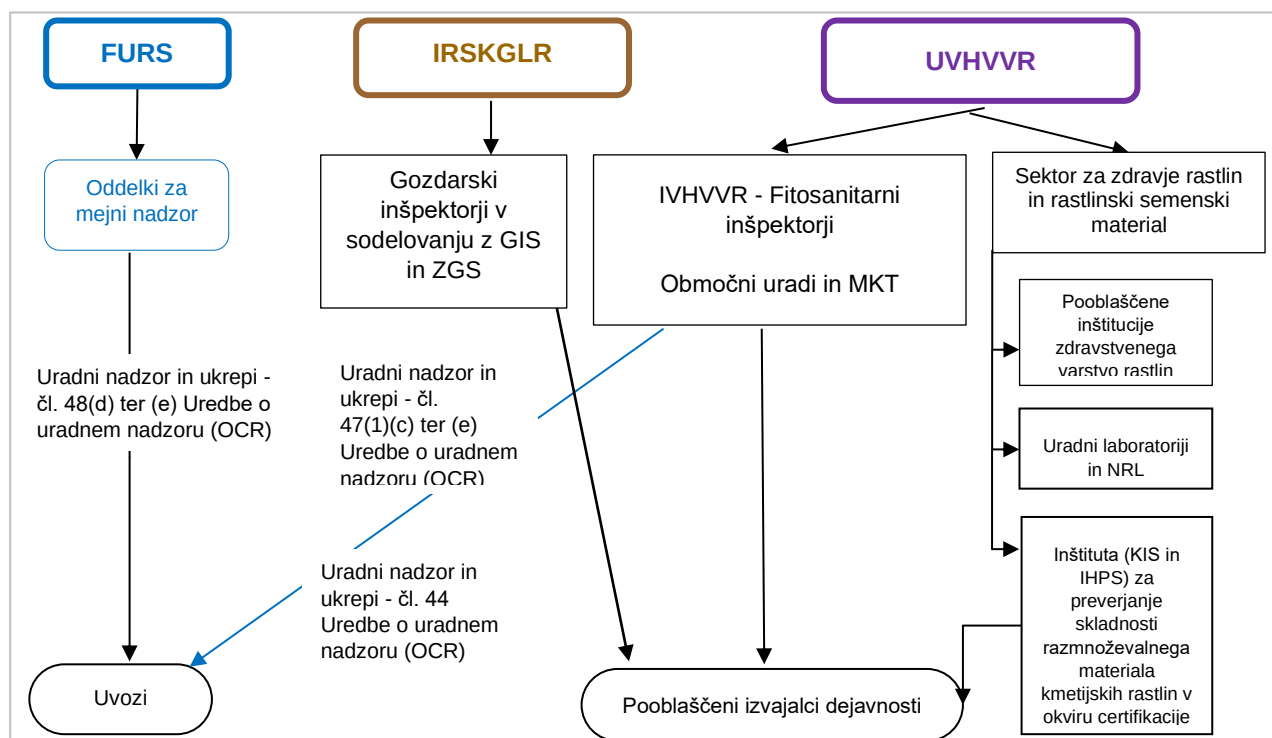
Sistem uradnega nadzora GSO

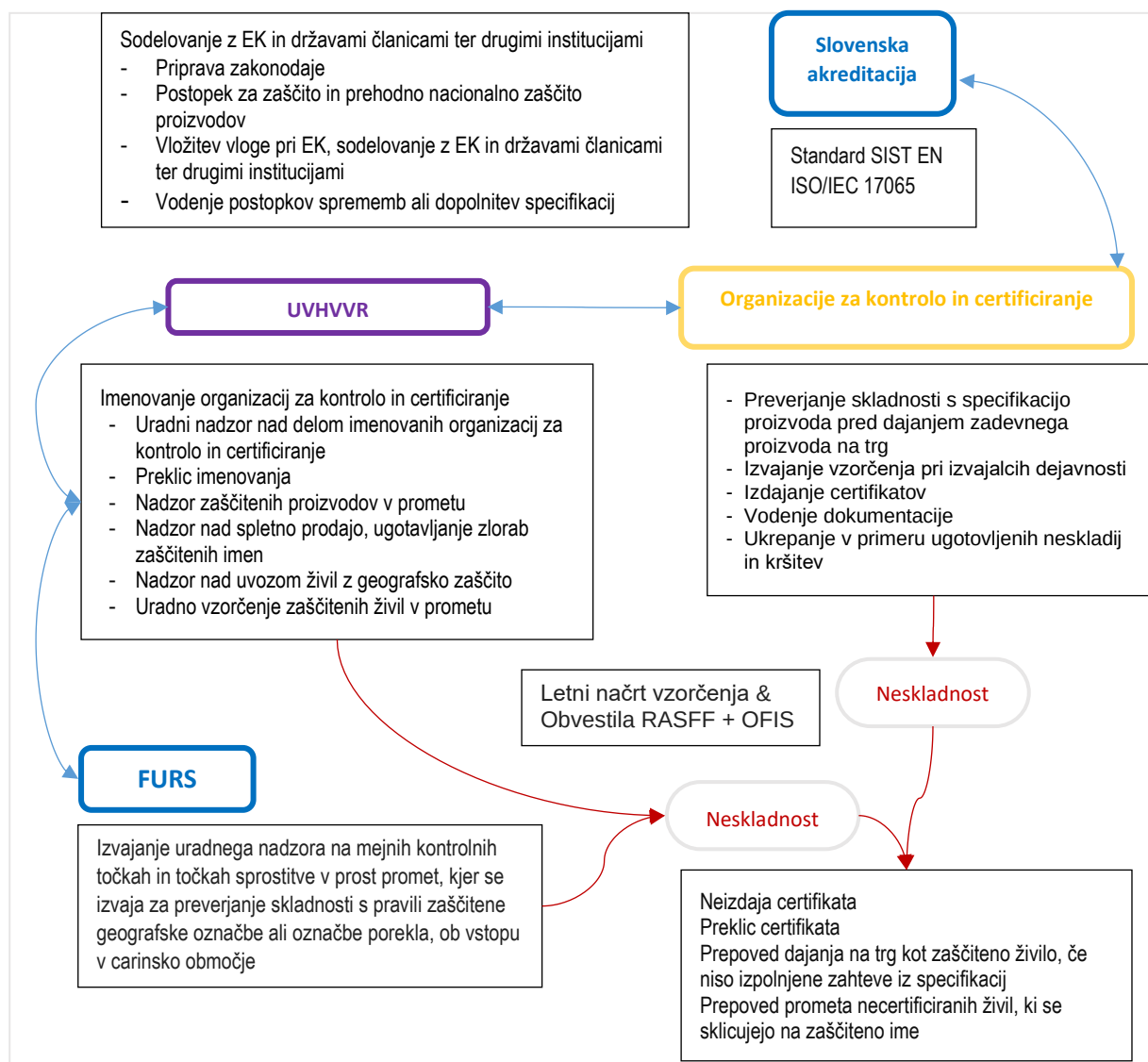
Sistem uradnega nadzora FFS

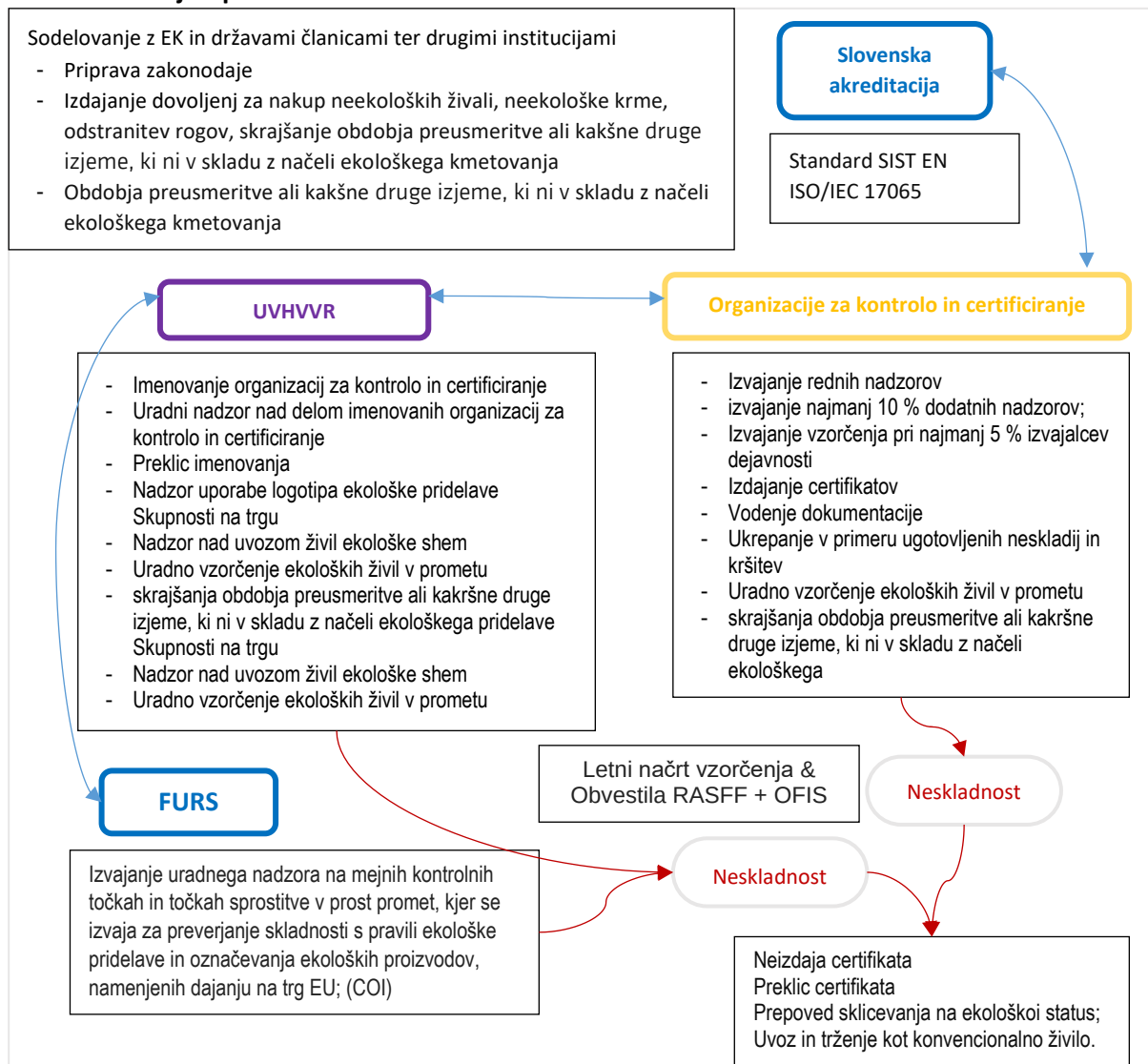
Sistem uradnega nadzora zdravja rastlin

Zaščitena geografska označba, zaščitena označba porekla, zajamčena tradicionalna posebnost in druge sheme

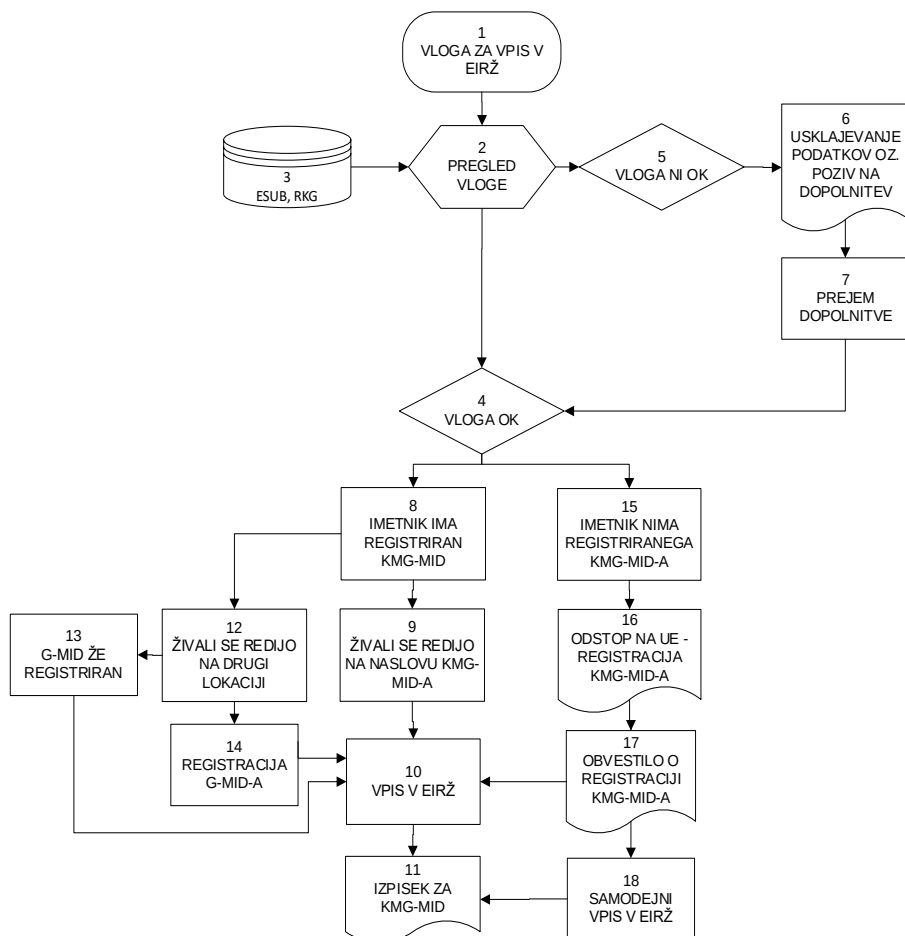

Ekološki kmetijski proizvodi

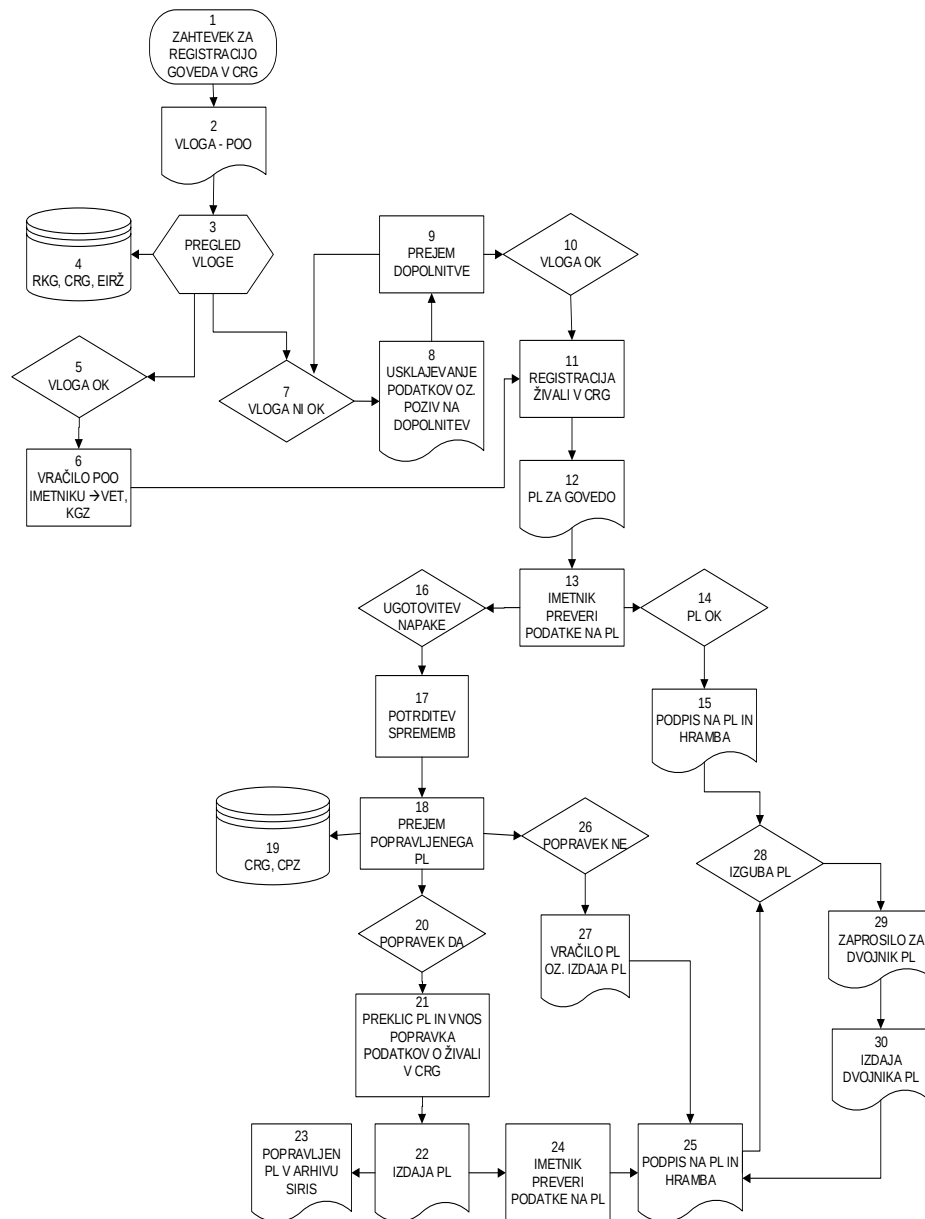

Priloga 3: Sheme registracije in identifikacije živali

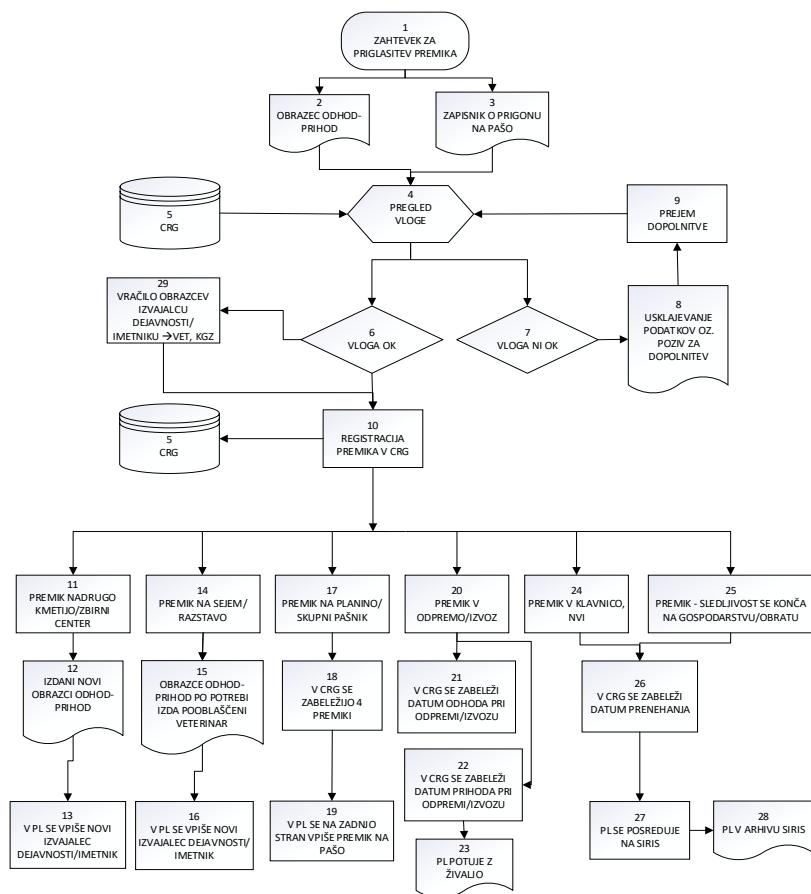
Vpis izvajalca dejavnosti in obrata v EIRŽ

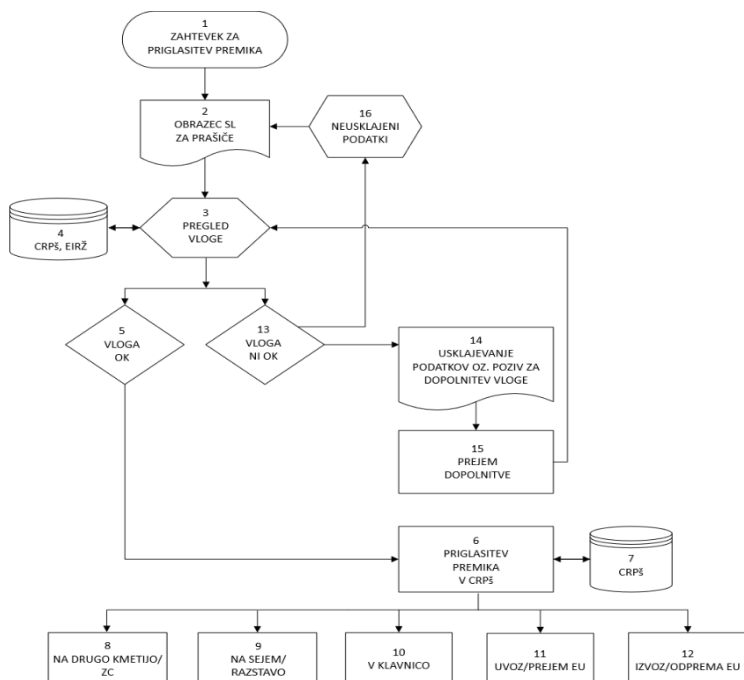
Registracija goveda, popravki registracije

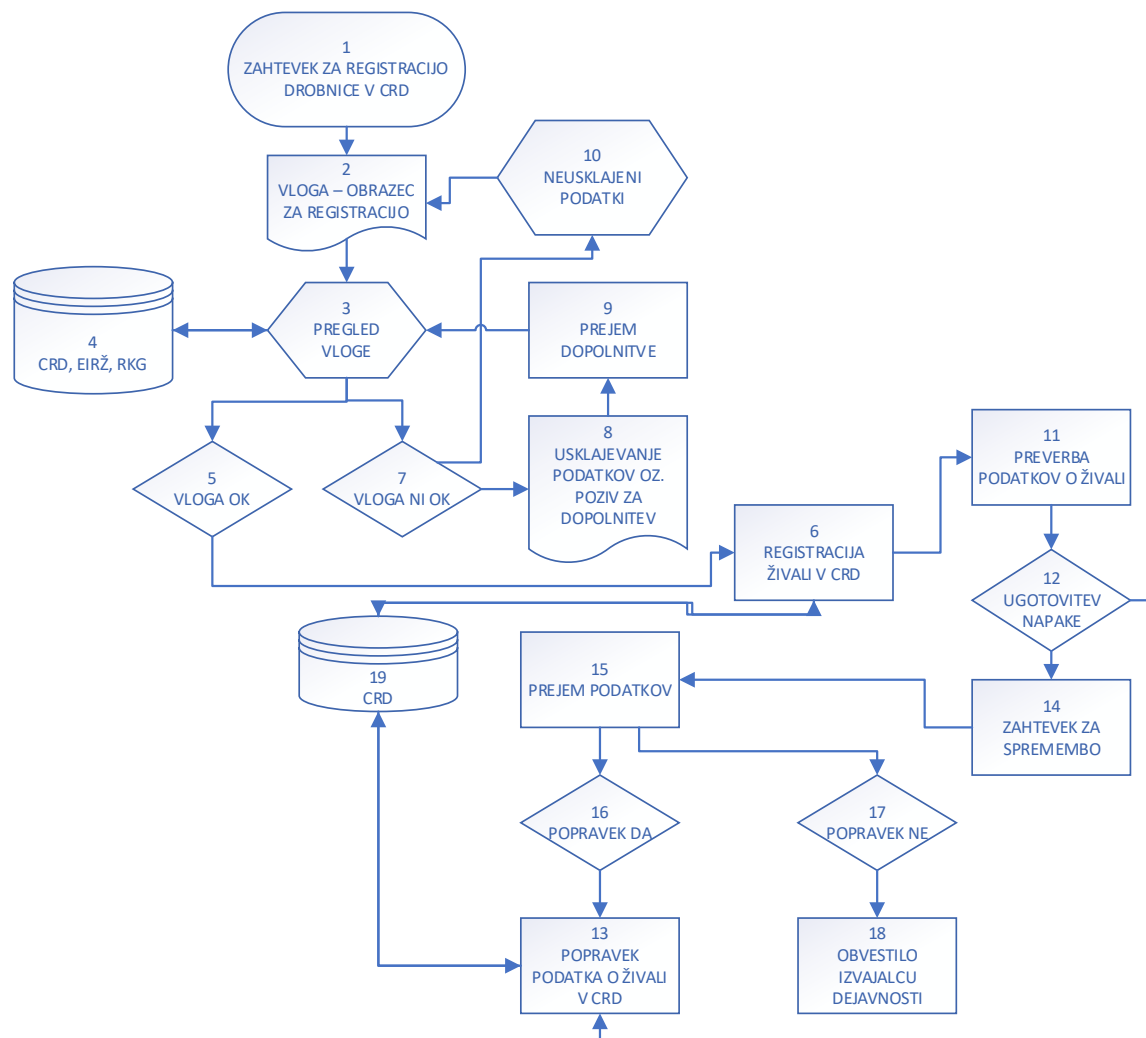
Premik goveda

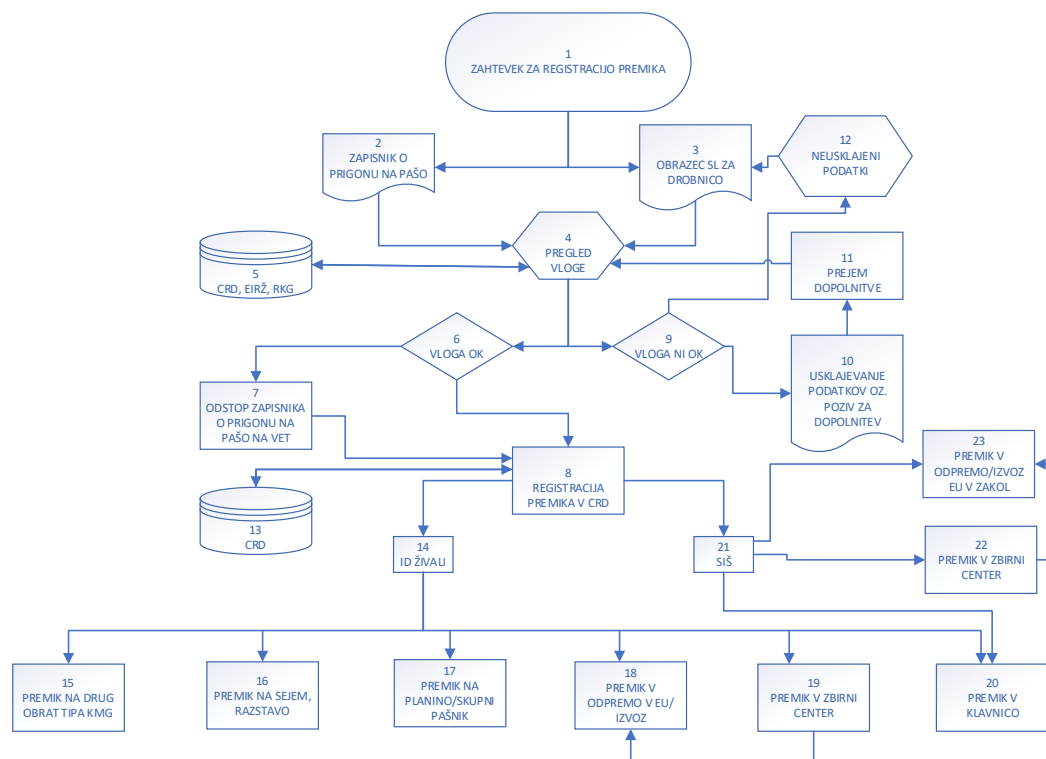
Premik prašičev

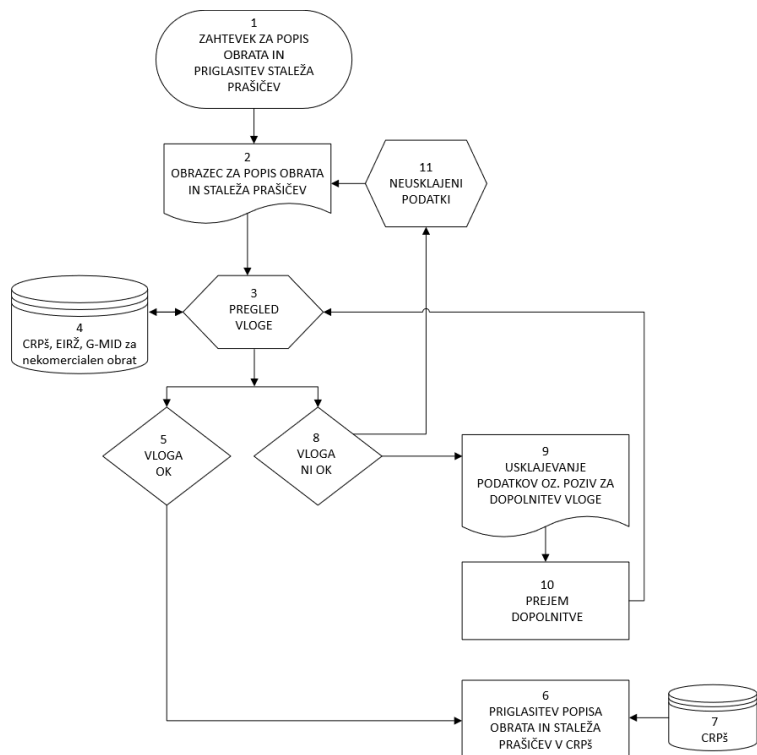
Registracija drobnice v CRD

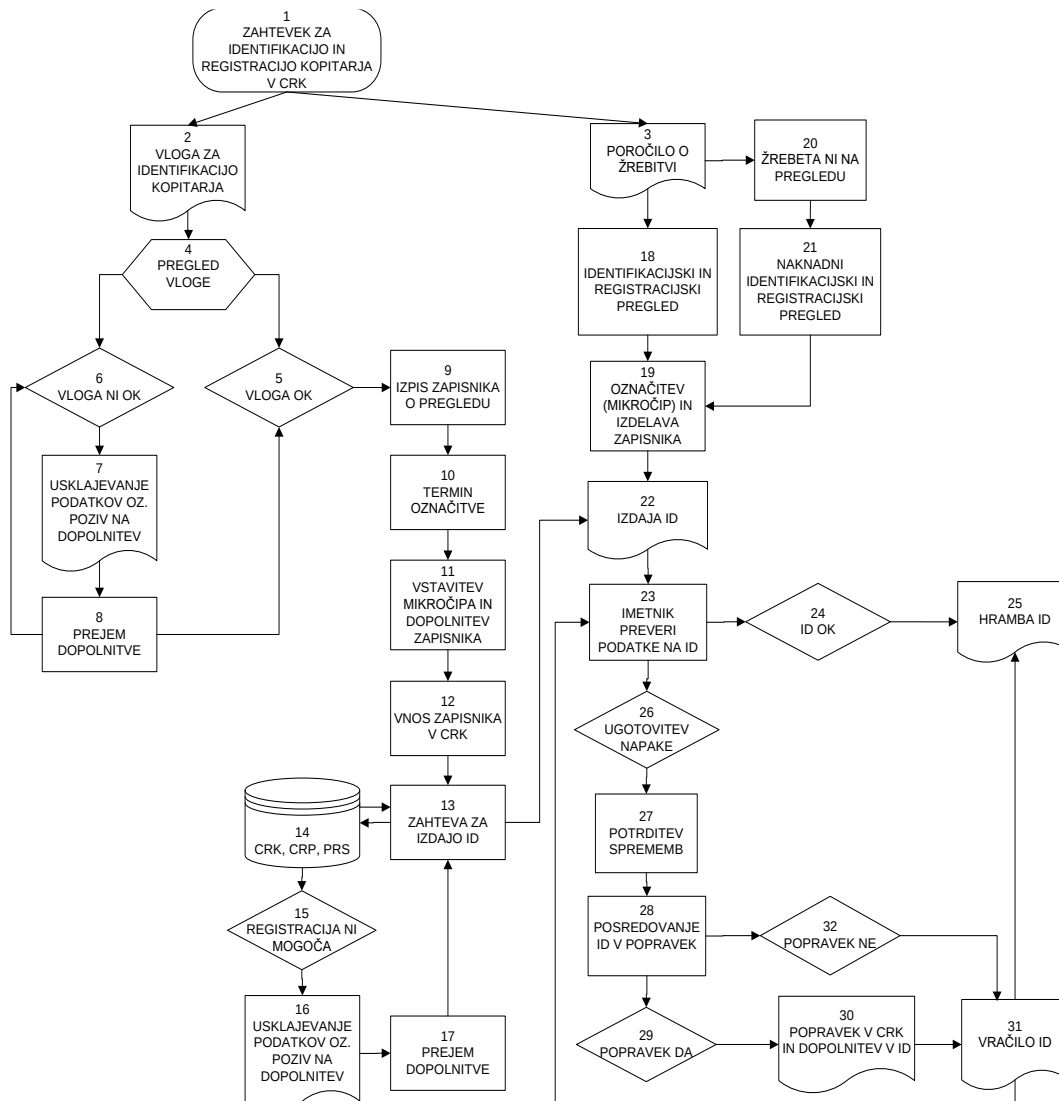
Premik drobnice

Popis obrata in staleža prašičev v CRPŠ

Identifikacija enoprstih kopitarjev in izdaja ID

Premik enoprstih kopitarjev

